

آرستیکت

شهر و ساختمان - هنرهای زیبا

۶

تیر ماه

۱۳۲۷

۵-۶

صاحب امتیاز - مدیر و سردبیر :

ایرج مشیری

(آرشیتهکت و مهندس شهرسازی)

جای اداره : خیابان اسلامبول جنب سینمای مابک - پاساژ فرخ طبقه سوم

ساعات کار دفتر مجله آرشیتهکت : روزهای یکشنبه و چهارشنبه از ساعت ۶ الی ۸ بعد از ظهر

۱۸۰ ریال

بهای اشتراك ۶ شماره

۳۰

تک شماره

مندرجات این شماره

صفحه	موضوع	صفحه	موضوع
۲۲۱ - ۲۲۰	ساختن خانه دائمی و بادوام در يك هفته	۱۹۵ - ۱۹۴	لابعه شهر دار بهاء عوارض بر مستغلات و اراضی با بر
۲۳۰ - ۲۲۲	چند طرح از خانه‌ها	۱۹۷ - ۱۹۶	تزیینات کاخهای مخامشی
۲۳۳ - ۲۳۱	ساختمان فروشگاهها در آبادان	۲۰۰ - ۱۹۸	رضایت از خانه
۲۳۴	روشنائی تبلیغاتی و تزییناتی	۲۰۲ - ۲۰۱	شهرسازی در عصر کنونی
۲۳۵	نمایشگاه نقاشی - خیابان شاهرضا	۲۰۳	توسعه شهرها
۲۳۸ - ۲۳۶	اخبار - متفرقه	۲۰۸ - ۲۰۴	آشپزخانه و سالن غذاخوری
۲۳۹	نرخ مصالح	۲۱۲ - ۲۰۹	تهیه بتن با اصول فنی
ضمیمه	محاسبات تیرهای بتن مسلح	۲۱۹ - ۲۱۳	آرشیتهکت‌های مارا بشناسید «مجلس فروغی»
	عکس پشت جلد : نمای جنوبی بانک ملی بازار		

۵۲

چون دوره اول مجله پایان یافته و درصد انتشار دوره دوم میباشیم لذا از مشترکین محترم مجله آرشیتهکت که تا حال بدهی خود را نپرداخته‌اند تمنی میشود که برای تقویت و تشویق ما مختصر وجه اشتراك را هر چه زودتر در قابل رسید به دفتر مجله بپردازند و با اینکه لطفاً شماره‌هایی را که دریافت فرموده‌اند عودت دهند.

ARCHITECTE

Arts-Architecture - Urbanisme

No 6 - Juin 1948

Directeur et Rédacteur en chef: Iradj Mochiri «Archeitecte et Urbaniste»

Téhéran - Av. Islamboul, Passage Farrukhe 3em Etage

چاپخانه تابان - تهران

آرشیست

ایشیه - شهرسازی - بهداشت فنی - تزیینات

دوره اول

تیر ماه ۱۳۱۷

شماره ششم

لایحه اصلاح شهر داریها و انجمن های شهر

عوارض بر مستغلات و اراضی بایر

مراجعه در کارهای جزئی بمرکز که جز اتلاف وقت فایده ندارد
بی نیاز باشند.

امید داریم لایحه مزبور که از طرف دولت سابق پیشنهاد
شده است بوسیله دولت فعلی نیز تقویت و در ضمن نواقصی که
در آن مشاهده میشود با نظر مطلعین مرتفع و از طرف مجلس
شورای ملی نیز در تصویب آن تسریع گردد.

به نظر ماده ۴۲ لایحه مزبور مربوط به انتخاب
شهردار باید تجدید نظر کرده و شهر دارها از بین انجمن های

لایحه اصلاح شهرداریها که در ۶۰ ماده برای تصویب
به مجلس شورای ملی احاله گردیده مؤثر ترین قدمی است که
در عمران و آبادی شهر برداشته میشود.

همه میدانند که قانون بلدیة مورخه ۱۳۰۹ با توجه به
اوضاع و احوال کشور عملاً نواقص زیادی داشته و موقعیت کنونی
کشور ایجاب مینماید که به انجمن های شهر اختیارات کافی داده
شود تا در اصلاحات و عمران و امور عمومی شهرها که حقاً
از وظایف ساکنین خود شهرهاست مستقیماً اقدام نموده و از

شهر و با لاقول از اهل محل انتخاب کردند .

و از طرف دیگر راجع به سازمان فنی شهرداریها که مستلزم داشتن متخصصین و اشخاص مطلع میباشد هیچ گونه تصریحی نشده است با توجه به اینکه همه شهرداریها قادر به تنظیم احتیاجات و طرح اصلاحات خود نه بوده و از لحاظ فنی بطور شایسته مجهز نمیشدند معلوم نیست این طرح ها چگونه تهیه و بجه ترتیب اجرا خواهد شد .

پس بنا بر این در پاره موارد اختیارات محلی مطابق به نظر مناسب نمیرسد .

و باموزات کشور در مورد کارهاییکه خارج از اطلاعات و صلاحیت اندازی شهرداریها میباشد بوسیله يك سازمان فنی نظارت نموده و شهرداریها را در تهیه طرح و اجرای عملیات عمرانی از قبیل شهر سازی ، ساختمان ، لوله کشی آب مشروب و آکو

سازی و تأسیس نیروی برق و سد سازی و غیره راهنمایی نماید .

به عبارت دیگر لازم است شهرداریها بیک سازمان فنی مرکزی که به کمک مالی مشترك آنان اداره گردد متکی باشند اگر چه این نظریه تا بحال بطور ناقص اجرا میشده و قانون سابق نیز صدی ۲ و نیم عواید شهرداریها را به تشکیلات فنی تخصیص داده است ولی شایسته است در لایحه فعلی این موضوع باصراحت کامل تذکر داده شود .

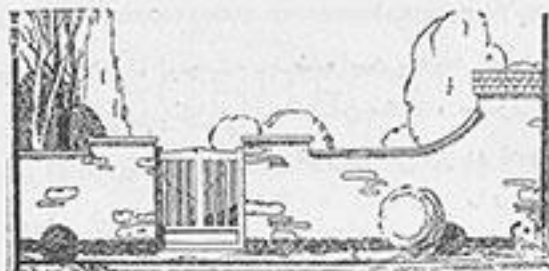
در هر حال چنانچه مکرر نوشتیم باید مطالعات و طرح های عمران و آبادی شهرها بوسیله يك شورای عالی فنی منظم به وزارت کشور و متشکل از متخصصین امور شهرها و مهندسیین شهر ساز تهیه و بصورت برنامه اصلاحات چند ساله به تصویب دولت برسد .

اصلاح تهران با این عرض و طول ۶ کیلو متر و وسعت ۳۶ کیلومتر که يك ثلث آن شامل خیابانها و کوی ها و کوچه ها و میدان ها میباشد بدون داشتن عواید کافی میسر نمیشد و این طرز عوارض در کلیه شهرهای کشورهای متقدم معمول بوده است .

و از طرف دیگر يك قسمت از تصویب نامه مزبور مربوط به زمینهای پایر داخل شهر میباشد اگر چنانچه بمرحله عمل گذاشته شود بطور موثر از ترقی روز افزون بهای زمین جلوگیری نموده و تا اندازه مانع احتکار آن خواهد بود ، به نظر ما دولت باید هر چه زود تر با تصویب طرح دیگری از سوداگرانی که اراضی اطراف تهران را بوسایل مختلف تصرف مینمایند جلوگیری نماید .

چندی پیش طرح تصویب نامه عوارض بسر مستغلات و اراضی بابر منتشر شد این طرح مفید و منطقی که کمک موزری برای اصلاح و آبادی شهر تهران میباشد در نظر محکمترین زمین که همیشه در برابر اقدامات اصلاحی دولت برای تامین منافع غیر مشروع خود از هیچ اقدامی دریغ ندارند خوشایند نبود و چنانچه توجیه ایشان است همیشه خاروا راه اصلاحات میشوند متوسل به الغای شبهه بین مردم دیگر میکردند - اینان میگویند که دولت با تصویب طرح مزبور عوارض سنگین بر مردم تهران تحمیل مینماید در صورتیکه عوارضیکه تا کنون برای شهرداریها وصول میشود به هیچ وجه عادلانه نبوده و از سادگین شهرها بیک نسبت و روی يك ماخذ صحیحی وصول نمیکرد و اغلب سنگینی این عوارض بطور غیر مستقیم بر دوش طبقه ضعیف و بی بضاعت وارد میشود

تزئینات کاخهای هخامنشی در موزه تهران

و میگوید: «از لطف اورمزد هنگامیکه پدرم و پشاسب و نیایم آرشام در قید حیات بودند پادشاه این مرز و بوم شدم ... او رمزد پشپیان توانای من بوده، آنچه وی فرماید بدست من انجام پذیرد و آنچه من میگویم در بر تو حمایت او میکنم»

پس از آن میگوید: «من در شوش کاخی ساختم، تزئینات آنرا از جاهای دور آوردند. زمین را تا آنجا که به خاک سفت برسد کردند».

پس از آنکه زمین کنده و شن بقدر کافی فرا آورده شد شالوده بنا در یک قسمت ببلندی چهل بازو (درازی بازو) و در قسمت دیگر ببلندی بیست بازو از شن انباشته گشت و بر روی این شن بنیاد کاخ نهاده شد»

آنگاه در باب لوازم ساختمانی و مصالح کاخ خود چنین می نویسد:

«گود برداری زمین و انباشتن شن و قالب زدن خشت را مردم بابل انجام دادند. چوبهای سدر (قسمی درخت سر و بانده و قطور که درخت ارز نیز میگویند) که در اینجا بکار رفته از کوهستانهای لبنان آمده. مردم آشور آنها را نا بابل و مردم بابل و کرسا و جریره ابونی آنها را تا سرزمین شوش آوردند. چوب بلوطی که در اینجا بکار رفته از کوهستانهای هندوکش (شمال هندوستان) ... و از مستان آورده شده است».

طلائی که در اینجا بکار رفته از سارد و باختر (آسیای کوچک و آسیای میانه کنونی) آورده و اینجا ساخته و پرداخته شده است. لاجورد بدخشان و سنک مازی که در اینجا بکار رفته از سرزمین سفد آورده اند».

سنک آهن گرانیهائی که در اینجا بکار رفته از خوارزم آورده اند. نقره ای که در اینجا بکار رفته از کشور مصر آورده اند».

تزئینات آجری نقش برجسته دیوارهای این کاخ از سرزمین ابونی آورده شده است. عاجی را که اینجا بکار رفته از حبشه و هندوستان و سرزمین رخج (استان قندهار فعلی در افغانستان) آورده اند».

ستونهای مرمری که در اینجا بکار رفته در شهر آفرودیز باس درست کرده اند و مردم ابونی و سارد آنها را تا شوش آورده اند» (آفرودیز باس مانند ابونی و سارد از شهرستانهای یونانی نشین

موزه ایران باستان در نتیجه خاکبرداریهای چندساله تخت جمشید و پیدایش اشیاء و آثار منحصر بفرد، دارای مجموعه معتبری از دوره هخامنشی گردیده که جلب نظر هر بیننده ای را کرده نمونه های مختصر و زیبایی از آثار شهریاران سترک دودمان هخامنشی را در پایتخت کشورش هنشاهی مینمایاند و برای آرزومندان زیارت تخت جمشید وسیله تسلی دل و دیدار باره ای از شاهکارهای صنعتی آثار شگرف خاورزمین را در تهران فراهم میسازد آری شاهنشاهان هخامنشی در احداث آثار معظم زمان خود بقدری قدرت نمائی کرده اند که گویی ضمن ساختمان کاخ های خویش با طبیعت سر نبرد جوئی داشته اند. دانشمندی که در تمدن هخامنشیان غور نموده اند کم و بیش در اطراف این قدرت نمائی بحث کرده عظمت دوستی و سلیقه آمیخته به نیروی خارق العاده شهریاران ایرانرا ستوده اند».

آقای گدار در مقدمه مقاله جامعی که در باب آتشکده های ایران نگاشته و در رساله پنجم آثار ایران چاپ شده اشاره بشیوه معماری هخامنشیان نموده بخشی از گفته های دانشمندان را در این موضوع ذکر کرده اند و چون در این مورد گفتگویی بیشتری در باره چگونگی ساختمان کاخهای نامبرده و تزئینات آنها مناسب بنظر میرسد لذا از کتیبه ذیقیتی که در کاخ داریوش در شوش پیدا شده و تاکنون در مینن ما کمتر نامی از آن بیسیان آمده است استفاده نموده اطلاعات روشن و جامعی را که بر روی این سند گرانها ذکر گشته در اینجا نقل می کنیم».

داریوش هنگام احداث کاخ خویش در شوش کیفیت ساختمان آنرا ضمن کتیبه مفصلی شرح داده و کتیبه نامبرده بامر وی بزبانهای پارسی باستان و عیلامی و بابلی بر روی لوحه های کلبی با آجری بامرمری تهیه گردیده است».

هیئت علمی شوش در نتیجه جستجو و کاوش سسی ساله قطعات مختلف آنرا از گوشه و کنار و پیرانه های شوش گردآوری نموده بازحمت زیاد مقایسه متن های سه گانه توانسته است ترجمه بخش اعظم آنرا در دسترس علاقه مندان قرار دهد».

این کتیبه را از لحاظ اهمیت پس از کتیبه بیستون از مهمترین اسناد تاریخی کشور کهن سال ایران شمرده اند و شهریار هخامنشی در آن مانند نوشته های دیگر آغاز سخن را از درود و نیایش خدای خود نموده سپس بدگر پدر و نیای خویش میپردازد

آسیای کوچک بود که جزء کشور شاهنشاهی داریوش بشمار میرفت. این شهر که در زمان کوروش بتصرف ایران درآمده و از روزگار باستان جایگاه صنعتی معروفی بوده در عهد رومیان شهرت بسزائی داشته است.

شهریار هخامنشی در آخر کتیبه معروف خود از صنعتگران و استادان که در ساختمان و تزیینات کاخ وی کار کرده اند صحبت داشته اشاره مختصری نیز باین قسمت مینماید و مینویسد :

«... صنعتگرانی که بترتیب کشورشان در ساختمان این کاخ کار کرده اند : مدیها و مصریها این تالار بار را درست کرده اند... مردم بابل و ایونی کار آجرها را انجام دادند ، مصالح نقوش برجسته کاشی کاری یعنی سنک و گچ و لعاب روی کاشی و برقی و لعاب آن را از ایونی آورده صنعتگران مدی و مصری آنها را درست نمودند...»

داریوش بانهادن این کتیبه در زیر بنیاد کاخ خود اثر جاودانی دیگری از دوران پرشکوه شهرپاری خویشتن بیادگار گذارده اطلاعات دقیق و ذقیمت بالایا را ببهترین طرز برای آیندگان در سینه خاک جای داده آن را چون گنجینه پربها و سنده عظمت ایران جهت فرزندان این مرز و بوم در دل زمین نهفته ، حقایق فرمانروائی خود را در روزگار آبادانی شوش بسرزمین خورستان سپرده است .

بطوریکه در بالا گفته شد این کتیبه را به متن های سه گانه نوشته بودند . متن پارسی باستان در جای اصلی خود یعنی کاخ ابدانه شوش پیدا شده و آنرا بر روی لوحه گلی بدرزای بیست و شش سانتیمتر و نیم و پهنای بیست و دو سانتیمتر نگاشته بودند . متن بابلی را در نقاط دیگر ویرانه های این شهر باستانی یافته آن را از دو متن دیگر کاملتر گفته اند و در کتاب بیست و یکم خاطرات هبشت علمی شوش که از این سند تاریخی مفصلا بحث شده

بیشتر بدین متن استناد جسته اند .

متن عیلامی روی لوحه مرمری بدرزای تقریباً چهل و شش صدم متر و پهنای سی و هشت صدم متر تقریر گردیده و قطعه ای از آن در گوشه و کنار آنجا کشف گردیده است .

اینک با بررسی کتیبه بالا و مشاهده آناری که کم و بیش از کاخهای تخت جمشید و شوش بدست آمده و در موزه تهران گردآوری شده است میتوانیم نمونه هائی که از صنایع اقوام تابع ایران از سراسر ایران باستان برای احداث کاخهای شهریاران هخامنشی به شوش یا تخت جمشید آورده شده ملاحظه نماییم و اگر از چوبهای سدر و الوارهای بلوط چیزی نمانده قطعات زری که پیراسته به نقوش گاوهای بالدار یا گل و بوته های ظریف با زینت بخش روی نقوش برجسته بوده است و شمس آنرا بگفته داریوش از سار دو باختر آورده اند مشاهده نماییم ، همچنین قطعات ظریفی که با سنک لاجورد ساخته بودند از نزدیک به بینیم و همچنین گوشه ای از نقوش برجسته کاشی که مواد مختلف آنرا چنانکه در کتیبه بالا شرح داده شده از ایونی آورده و مدیها و مصریها آنها را ساخته اند تماشا کنیم .

بدیهی است تمدن وسیع و آثار بی نظیری که از برنو وجود سلسله هخامنشی و دواتر پهنآوری مرز و بوم ایران بوجود آمده بود نمی توانست در راه کمال متوقف و همیشه بیک حال و صورت باقی بماند بلکه در ظرف یکی دو قرن ذوق و قریحه صنعتگران و هنرمندان دنیای آن زمان دست بدست سلیقه سرشار و نیروی آمیخته به هنرپرستی شاهان ایران داده چون فروغی بس تابان و خیره کننده در آسمان این کشور باستانی ظاهر گردید و یادگارهای جاودانی از عظمت پیشین بجا نهاد که بر با نمودن پاره ای از آن آثار خارج از تصور و نیروی کنونی بشر است و جز بکارهای سحر آمیز و افسانه انگیز به چیزی دیگر نمیماند .

رضایت از خانه

يك گردش مختصر در شهر تهران و مخصوصاً تا یکی دو فرسخ اطراف نشان می‌دهد چه اندازه بر تعداد ساختمان های داخلی و آبادی های دور شهر افزوده شده است و ماه به ماه افزوده می‌شود.

آنجاهائی که تا بیست سال پیش جزو بیابانهای خالی دور افتاده بحساب می‌آمد و حتی روی تپه های شنزاری که تنها محصول آن کاکوتی بهاره بود حالا گیاهانها و کوچه و خانه بنا شده است و جمع کنیری مانند مور و ملخ در اطراف دکانها و اطاقها درآمد و شد هستند.

آری: جمعیت تهران خیلی زیاد شده است و بیش از جمعیت کثرت خانه ها و تجمع ساختمانها نظر را جلب و بیننده را متعجب میکند.

از این امر بسیار باید خوشحال بود و آرزو کرد که با همت جوانان و مخصوصاً خانها برجعیته تهران و برجعیته سایر شهر های ایران اضافه شود تا مگر از این راه پنی راه فشار احتیاج واجبار زندگی اصلاح و ترقی در حال ما رخ دهد.

اما آیا از این خانه ها ساکنین آن راضی هم هستند؟ داخل این خانه ها اگر تماماً زیبا و از روی سلیقه نباشد نمای اغلب حکایت از میل به ذوق و دعوی سلیقه می‌نماید. نشان می‌دهد که ایرانی اگر بخیلی چیزها بیعلاقه باشد بساختمان با علاقه است.

مناظر روزانه در تربیت شخص تاثیر دارد و هر قدر معماران خطوط منظم و اشکال موزون تحویل شهر بدهند کمک به تنظیم فکری و نظام اجتماع خواهند کرد.

اما موضوع صحبت بنده چیز دیگر است. کاری به تناسب منظره و نظام خارجی ساختمان که بیشتر مفید بامضر بحال رهگذر خارج می‌باشد ندارم. فکر صاحب یا ساکن خانه را می‌نمایم که در داخل آن باید زندگی کند.

شبی را بروز آورد و سالی را گذران کند. سالی که هم زمستان دارد هم تابستان.

البته نمای خارجی بنا چه از لحاظ سطح و چه از لحاظ حجم موضوع مهمی است ولی اصلی نیست و مناسبانه مثل خیلی چیزهای دیگر در ساختمان هم ما بظاهر و صورت پنی آنچه چیزی که به چشم و به زبان دیگران می‌آید بیشتر میبرد ازیم تا به باطن

که مربوط و متعود خودمان باید باشد. خانه های قدیمی رو بهمرفته ساکنین خود را بیشتر راضی می‌کرد و راحت تر بود تا بسیاری از خانه های جدید.

البته سابق وسعت زمین و فراغت خیال داشتند. حالا گرانی زمین و تنگی معاش اجازه نمی‌دهد همه کس باغچه وسیع و حوضخانه و گلخانه با گرمابه و سرداب بسازد.

خانه ها را با سقف شیروانی و بدون زیرزمین میسازند. اطاقها را تنگ و دیوارها دو آجری و گاهی يك آجری میگیرند. از دو وجب زمین که گیر می‌آید مجبورند استفاده نمایند خواه عمارت رو به مشرق درآید یا مغرب.

چه بسا خانواده های متوسط تهران که مجبورند در این اطاقهای تنگ تمام سال را بسر آرند.

آفتاب چله تابستان به پشت دیوار کاغذی و روی شیروانی حلبی خورده از بالای سر و از پهلو بر آنها میتابد و کاشانه محقر را مثل چشم داغ می‌کند.

شب هنگام که اعیان شهر در تجریش و دربند هوای خنک میخورند اینها در اطاق چون تنور در انتظار نسیم صبح عرق می‌ریزند و دم بدم آرزوی زمستان را می‌نمایند.

زمستان که می‌آید دچار ناراحتی دیگر میشوند. در خانه بی حفاظ گرمای روز بند نمیشود و سوز شب مثل تیغ از شکاف در و پنجره به بدن ساکنین فرسو میبرد. ناچار در پناه کرسی کتیف یا بخاری نفتی مسموم کننده شب را بروز می‌آورند.

اگر همه میتوانستند تابستانات بیلاق بروند و زمستان شوقاژ ساترال داشته باشند مشکل حل میشد.

اما ناچار باید باضعف بودجه و گرفتاری های کار در این شهر ماند و زندگی کرد.

همانطور که اجداد ما زندگی می‌کردند و زیاد هم شکایت نداشتند.

نه گرمای تابستان زیاد شده است و نه سرمای زمستان. چیزی که از دست ساکنین امروز رفته است در تابستان پشت بامهای وسیع نسیم خور و زیر زمین های عمیق بادگیر داراست و در زمستان ابوانهای آفتاب رو و اطاقهای نسبتاً محفوظ ولی خوشبختانه آن هوائی که بر دختنوابهای گسترده روی بام میوزید حالا هم میوزد و آفتابی که بر ابوان و دیوار می‌تابید

حالا هم بر شهر می تابد .

خلاصه آنکه در شهر تهران و بدون رفتن بکوهستان می توان زندگی کرد . می توان خیلی راحت تر از حالا زندگی کرد فقط باید راه کار را آموخت .

ما باید با بدنبال غافله تمدن ترفته خسانه های خود را مدرن نکرده باشیم و یا حالا که برای افتاده ایم همراه غافله باشیم بطور کامل صحیح فهمیده مناسب ناسی به تمدن بنماییم در اینکه تمدن بشر را بطور کلی از مواهب مستقیم طبیعت دور می نماید حرفی نیست . ولی جبران این محرومیت ها را باید محصولات فکر و مصنوعات دست بنماید .

در خانه های مجری و اطلاقهای آزاد هوای لطیف و شعاع خورشید خود بخود می آمد ولی در منازل مطبق متراکم حرارت هوای مصنوعاً باید آورد .

امروز در شهر های تمدن شوقاژ سانترال یا گرمایش مرکزی از لوازم عبادی خانه ها شده است و تهریه مطبوع یا رفته رفته صورت عمومی پیدا میکند

در تهران این چیزها شاید برای صدی هشتاد و شصت هفتاد و هشتاد و نود و سی و یکم بیاید و ملت فقیر ایران تحمل چنین تحمل را نداشته باشد . بنده هم نمیخواهم از گرمایش مرکزی یا تهویه مطبوع بحث کنم بدون تهویه مطبوع نیز میتوان با رعایت چند نکته که بعرض میرسانم بر بهبود منازل افزود و رضایت نسبی ساکنین را فراهم آورد .

قبلاً لازم است بگویم که اگر از راحتی و رضایت صحبت مینمایم نه من باب دعوت به تن پروری و طرفداری از خوشگذرانی است . استراحت تا آن اندازه که امنیت فکر و تعادل بدن باشد مانند خوراک و پوشاک جزو ضروریات حیات محسوب میشود . در کلیه زمستان چقدر شما در بین بچه ها و بزرگها سرما خوردگی و گریب گرفته می بینید ؟ و میدانید این سرما خوردگیها چه عوارض و عواقب شومی در زندگی افسراد و اجتماع مسا دارد ! همینطور در تابستان آثار مستقیم گرما سوء هاضمه و اسهال و سردرد و غیره است و از آن بد تر نا راحتی روز و بیخوابی شب شخص را فرسوده و در مقابل میکروبها و حوادث مغلوب مینماید . گرمای تابستان چه بلای بزرگی برای بچه های شیرخوار است ! این خستگی ها برای پدر و مادر اگر کسالت نیاورد عصبانیت می آورد . تند خونی منجر بید کوبی و تفاق میشود و بالاخره هزاران دشمنی و جدائی در خانواده حاصل میگردد . . . وقتی بنا شد يك شهر شب نخوابد و روز له له بزند از فعالیت آن چه راندمانی میتوان توقع داشت و از وجود آنها چه فعالیتی میتوان منتظر بود ؟ . . .

اینها تمام آثار سوء مستقیم و غیر مستقیم نا راحتی خانه و نا رضایتی از آن است که رفع آن به مراتب مهمتر از منظر خارج و نقش و نگار داخل میباشد .

نکاتی که اینک بعرض میرسانم اغلب بدیهی و ساده است و خوشبختانه با توجه مختصر می توان تأمین نمود .

اولاً از قدیم گفته اند عمارت رو بقبله خوبست . رو بقبله در تهران یعنی رو بجنوب . دیوار رو بجنوب در زمستان از طلوع خورشید تا غروب آفتاب میخورد و چون خورشید نزدیک افق است از پنجره ها در مدت دوسه ساعت تا اعماق اطباق نفوذ میکند .

اشعه ای هم که وارد اطاق نشده و بدیوار تابیده است بالاخره اثر خود را بداخل میرساند و برای طرف عصر و سرشب گرمای نامرئی ذخیره میگردد . اما دیوار رو بشرق یا مغرب روزی فقط دو سه ساعت آفتاب می بیند آنهم بطور مورب متماثل و بنا بر این بمقدار ضعیف . در تابستان قضیه بعکس است . آفتاب با روز بلند میشود بر دیوارهای شرق و غرب با شدت و مساحت زیاد میتابد و نباید داغوش بود که در این سمت پنجره ها را کوچک و یا با سایه انداز گرفته ایم و با برده سدی جلوی خورشید کشیده ایم . برده و آجر و چوب فقط جلوی روشنائی را میگیرند و قدری در وصول حرارت بداخل تأخیر ایجاد مینمایند ولی مانع نفوذ آن نمیشود . مقدار حرارتی که در جمله تابستان از دیوار رو بشرق یا مغرب بداخل اطاق سرایت مینماید بیش از سه برابر حرارتی است که دیوار رو بجنوب بیا میدهد و اگر در این سمت ایوان سایه اندازی وجود داشته باشد حرارت وارده با اطاق صفر خواهد بود .

تأثیر شدید حرارت خورشید بیشتر از سطح بام است . يك متر مربع بام در روز ده برابر متر مربع دیوار رو بجنوب و سه برابر دیوار رو بشرق یا مغرب گرما منتقل مینماید (البته با فرض تساوی ضخامت و نوع مصالح) بنا بر این برای حفظ از گرما باید در وضع بام نهایت دقت را مبذول داشت . موقمی که در ایران شیروانی مد شد خانه ها زیر زمین داشت . اهل خانه روز را با آنچه پناه میبردند و فرش و لعاف را شب در حیاط می گستراندند . اما حالا که بسیاری خانواده ها برای زمستان و تابستان و شب و روز يك اطاق بیش ندارند خیلی بی انصافی و حماقت است که روی آنها با شیروانی ببوشند . حرارتی که سقف آهنین تیره رنگ به داخل مکان میرساند در حدود ۷ برابر حرارتی است که يك بسام مپتایی کاکلی میدهد و ۷۰ برابر دیوار رو بجنوب به کلفتی نیم متر و بسطح مساوی باشد . در زیر شیروانی وقتی طوفال کوبی و اندود مالی نمایند تشعشع حرارت آفتاب تقریباً نلث میشود ولی این تخفیف باز کافی نیست و بهتر است پائین تر از سقف معمولی اطاق بفاصله چهار پنج سانتیمتر يك سقف کاذب جدا گانه بادستک های چوبی و طوفال کوبی و کچج مالی مجدداً ایجاد نمایند و هر قدر قشر کاهگل زیر کچج را ضخیمتر بگیرند بهتر است . همچنین دیوارهای خارجی را نیز اگر تنگی جا و میل بارزانی بنا اجازه نیندهد مانند ساختمانهای قدیم سه آجری و بیشتر بگیرند ممکن است دولا بسازند : چون در ایران آجر مجوف معمول نیست هر گاه جلوی دیوار يك تیغه آجری یا خشتی بفاصله سه چهار سانتیمتر بسازند وجود قشر هوا مطابق يك آجر افزایش کلفتی دیوار جلوی نفوذ حرارت تابستان و فرار گرمای زمستان را میگیرد .

امروزه در ساختمانهای اروپائی نیز دنبال سبکی و نازکی جدارها میروند و حتی بنا های فلزی و چوبی مخصوصی به داخل جک

متداول شده است که دیوار و کف و بسیاری قسمتهای دیگر آن بصورت عناصر پیش ساخته مهیا گردیده است و روی کار آنها را سوار و قفل و بست مینمایند .

وقتی جدار نازک شد ناچار باید آنرا با عایق پوشاند . در ایران استعمال صفحات چوب پنبه که بهترین عایق است چون زیاد وارد نشده گران تمام میشود ولی با مخلوط پوشال یا خاک اره باموادی مانند قیر میتوان چه بطور اندود چه بصورت صفحات قالبی عایق مناسبی تهیه نمود . مخصوصا بطوریکه در ساختمان بانک ملی بازار تجربه شده است خمیر خاک اره بامختصری قیر گرم عایق بسیار مناسبی میدهد که چون گچ بخوبی روی آن میچسبد برای داخل دیوار و سقف نیز قابل استعمال میباشد .

تدابیر فوق که اولاً از لحاظ مشرف کردن بنا به جنوب و ثانیاً از لحاظ انتخاب نوع جدار و مصالح آن بیان شد بمنزله تدابیر دفاعی بود .

البته ادامه حیات با دفاع تنها میسر نمیشود باید حمله کرد و بصید شکار رفت . در تابستان بصید خنکی و در تابستان بشکار گرما گرمای زمستان را بیش از آن اندازه که از آفتاب روز میتوان دریافت کرد و خود قابل توجه است نباید از محیط انتظار داشت . ناچار دست بدامن ذغال و نفت و غیره میزنیم . این موضوع خود بحث جداگانه ای است که خارج از موضوع این مقاله میباشد همینقدر در اینجا میگوئیم که از لفظ «و غیره» استنباط الکتریسته و بخاریهای برقی را ننکند که از غلط های مشهور و غلط های زبان آور است که متأسفانه در ایران با کیلوانی ۳ ربال و ۷ ربال متداول گردیده است .

در تابستان برای خنک کردن مسکن هم وسائل مصنوعی هست و هم طبیعی . مصنوعی مانند دستگاههای کامل تهویه مطبوع و کنبه های خنک کن هوا و غیره را برای ساختمانهای عمومی بزرگ و خانه های اعیان میگذاریم . در اینجا از یک وسیله طبیعی که خوشبختانه مجانی است و هنوز عوارضی به آن تعلق نگرفته است صحبت میکنیم :

وسيلة طبیعی یعنی هوا و با عبارت دلپسند تر « نسیم ملایم شب » اجداد ما هم که در این تهران خشک و گرم زندگی میکردند همین وسیله را مورد استفاده قرار میدادند .

بطوریکه عرض شد شب به روی بام رفته خود را در معرض نسیم خنک قرار میدادند . و روز باز از همان نسیم شب که با کمک بادگیر در فضای وسیع و دیوارهای عریض سرداب یا زیر زمین ذخیره شده استفاده مینمودند . حالا اگر بام و سرداب رفته و داخل کوچه ها و حیاط ها (هوای آلوده خفه کننده پر کرده است

هوای نسبتاً خنکی که یکی دو ساعت بعد از غروب در ارتفاعات تشکیل میشود از بین نرفته است .

این ذرات پاکیزه خنک را میتوان بوسیله هواکش های مانند بادگیرهای قدیم بداخل اطاقهای پایین دعوت کرد و اگر زیاد میلی به این تنزل مقام نشان ندادند با همان بادبزنهای برقی که دیوانه وار هوای اطاق را بهم میزنند و گرم میکنند بقوه قهریه کشانید . در اغلب خانه های جدید آقایان معماران اصلاً فکر منفذی برای دخول و خروج هوا نیستند . در زمستان یک بخاری کالریکس و حتی یک چراغ گرد سوز کوچک هوای این اطاقها را مسموم میکند و در تابستان چند دقیقه نفس کشیدن جمعیت فضا را متعفن و دم دار مینماید .

اطاق باید حتما دارای تهویه باشد و اگر در داخل دیوار شمالی اطاق یک مجرای مثلاً ۱۰×۲۰ سانتیمتر قرار دهند که از نزدیک کف شروع شده بالای بام با ارتفاع یک متر مثلاً سردر آورد این یک هواکش یا بادگیر خوبی خواهد بود و راه را برای دخول هوای خنک شب باز میکند . خصوصاً اگر در طرف مقابل یعنی در دیوار جنوبی اطاق که آفتاب خور است نزدیک سقف منفذ مشکی رو بخارج بگذارند و این منفذ هم باز بوسیله مجرانی تا نزدیک بام برود یک تهویه طبیعی مؤثری خرجی در سراسر تابستان درست میشود و چنانچه زمستان باعث سوز و سرما باشد میتوان بوسیله دریچه ای مقدار هوا را تنظیم نمود .

مجرای شمالی هر قدر از تابش خورشید محفوظ تر و بلندتر و وسیع تر باشد بهتر است و برای تقویت ذخیره برودحتی ممکن است داخل آنرا جدار بندی و لانه زنبوری کرد .

بموض بادبزن برقی رومیزی یا سقفی که خیال می کنید اطاق را خنک میکند و در واقع بخاری تابستانی است یک بادبزن تودواری بگذارید و در دهانه این بادگیر قرار دهید . آنوقت خواهید دید که شب و روز شما را بهتر خواهد کرد و بدون اینکه از اطاقتان خارج شوید مثل اینست که شبها روی بام خوابیده و روزها در زیر زمین استراحت کرده باشید ...

پس بطور خلاصه ۴ نکته ذیل سفارش میشود :

- ۱ - مشرف کردن ساختمان بسمت جنوب و احتراز از عمارت سمت مشرق و مغرب
- ۲ - حتی المقدور کلفت گرفتن دیوارهای خارجی و احتراز از بام شیروانی
- ۳ - عایق پوشی جدارها و مخصوصاً بام
- ۴ - کشاندن و دمیدن هوای ارتفاعات بداخل اطاق در سر تا سر شب برای خنک کردن ساکنین و ذخیره برودت در اشیاء و جدارها .

شهر سازی در عصر کنونی

۴- معابر در شهرها

هارا بوسیله درختکاری، مجسمه، پایه چراغ های برقی پناه گاهها کیوسک، صندوق پست، نیمکت های ساده آرایش داد. وسائط نقلیه عمومی شهرهای کنونی عبارت از تراموای اتوبوس و اتومبیل تاکسی میباشد ولی امروز حتی القودور از شهرهای بزرگ عده تراموای ها که عبور و مرور سایر وسائط نقلیه را مشکل میسازد کاسته و به عده سرویس اتوبوس ها اضافه میشود. شوسه ها از نقطه نظر مصالح باید حائز شرایط زیر باشد.

- ۱- سهولت عبور وسائط نقلیه
- ۲- سهولت تمیز نگه داشتن آنها
- ۳- موجب لذت نباشند.
- ۴- صدا تولید نمایند.
- ۵- به آرایش شهر کمک نمایند.

۵- آرایش و تزئین شهرها

شهر مظهر مدنیت و کان موجودیت بشر است. گذشته پراختیار ملل از تقابلی شهرهای آنان هویدا است. و باید از دو نقطه نظر اساسی در آرایش و زیبایی شهرها بکوشیم. اولاً اینکه تصویر زندگی اجتماعی ساکنین آن باشکلی و منظرة آن نظاهر مینماید در ثانی زندگی و حیات يك توده بشر در محیط آن میگردد و باید حد اکثر راحتی را در آن ایجاد نمود.

قسمت دوم نظریه در موضوع بهداشت شهرها ذکر و در این جا فقط بطور اختصار در آرایش و زیبایی شهرها بحث مینمائیم. تخصیص و تعیین مناسب ترین محل برای ساختمان های دولتی و مسکونی. بنا بقانون شهر سازی کنونی باید شهر را به مراکز مختلفه تقسیم نمود و محله های لوکس و مسکونی و گردشگاههای شهر را از مراکز دوایر دولتی، تجارنی و صنعتی و مدارس مجرا ساخت. مثلاً در حومه و بلاهای زیبای يك شهر هرگز نباید اجازه ساختمان يك کارخانه داده شود این موضوع مخصوصاً در شهرهایی که تازه مشغول اصلاحات آن میباشد بهتر عملی خواهد شد.

مرکز دوایر دولتی عبارت خواهند بود از عمارت شهرداری شهر بانی، دادسرا، ستاد ارتش، سفارتخانه ها، پست و تلگراف و غیره و غیره.

شهرهای قدیم دارای کوچه های باریک و نامنظم فقط به منظور عبورین پیاده و اسب سواران بوده است امروز وسائط نقلیه پیشرفت زیاد پیدا کرده و ماشین زندگی اجتماعی سریع تر کار میکند.

بنا بر این معابر و کوچه های شهرهای قدیم بحدرد امروز نمیخورد و باید آنها را به منظور احتیاجات کنونی طرح و اصلاح نمود. اما این موضوع فورمول مخصوصی ندارد هر شهر و هر محلی دارای خصوصیات است که با در نظر گرفتن آن خیابان و محورها اصلی شهر ترسیم میگردد.

در ایران تماثل زیاد برای خیابان های مستقیم تولید شده است و طرح شهرها همیشه بکنواخت و يك طرز بعمل آمده و قریحه ضد و نقیض و غیر مترقبه از بین میرود. منظور این نیست که همیشه بدون هیچ منطقی و علتی خیابان های کج و منحنی طرح نمائیم اما گاهی راه های منحنی که با منطبق توأم باشد به نظر خوش آیند و مطلوب خواهد بود مثلاً در يك شهر غیر مسطح هرگز نباید وضعیت طبیعی زمین را از نظر دور داشته و خیابان های مستقیم در آن ایجاد نمود زیرا خیابانهای دراز و مستقیم غالباً يك نواخت و خست کننده و خیابانهای با منحنی ملایم بیشتر نزدیک بقریحه زیبایی و تلون میباشد.

اگرچه خیابانهای مستقیم تا اندازه معظم بشهر میآیند ولی قریحه لطافت در آن ها کمتر مشاهده میشود.

نوع کوچه و خیابان متفاوت است: خیابانهای مراکز تجارت لوکس و تجارت عمده، خیابانهای مسکونی لوکس و مسکونی طبقه دوم و سوم، گردشگاهها و غیره. باید اندازه و وضعیت عبور و مرور وسائط نقلیه، جمعیت شهر، آب و هوا، سمت و وزش بادها را در نظر گرفته و برای اصلاحات و توسعه آینده شهر مطالعه و پیش بینی کرد. راه های يك شهر مانند استخوان بندی آن بوده که خانه ها گوشت و عضله آن محسوب میشوند. تعیین جهت و سمت خیابانها از مهمترین مسائل شهر سازی است. اقلیم، آفتاب، هوا، بادهای عوامل موثر آن میباشد در بعضی از مناطق موضوع احتراز از شدت گرما را نیز نباید از نظر دور داشت. اتصال خیابان ها و کوچه به طرز شطرنجی با شعاعی است و از محل اتصال آنها سه راه ها یا چهارراه ها بعمل آمده و توسعه بیشتر آن ها را میدان میگویند. لازم است خیابان و کوچه و میدان

مرکز مشاغل ملی ، بورس ، بانک ، بتگاههای ملی
و غیره .
مراکز مسکونی در اطراف مراکز مزبور و با در حومه شهر
توسعه پیدا میکنند .

در نزدیکی مراکز مسکونی ، مراکز لوکس و تفریح ،
تئاترها ، سینماها ، کافه ها و مهمانخانه ها و رستورانها ، مغازه های
لوکس و غیره جایگزین خواهند بود . گردش گاه های داخل و
خارج شهر - مدارس عالی - مراکز تجاری عمده بطور جداگانه در
محل های مناسب پیش بینی شود .

آرایش خیابانها ، کوچه ها ، میدانها - در قسمت
معا بر تا اندازه بحث نمودیم البته معابر هر یکی از مراکز مختلفه
شهر خصایص مخصوص خواهد داشت مثلا پروفیل عرضی خیابان
های مراکز تجاری با خیابانهای مراکز گردش و لوکس متفاوت
خواهد بود . بوسیله درختکاری در بین شوسه و پیاده رو ، پناهگاه
ها ، پایه چسراغ ها ، نیمکت ، و غیره بآرایش آن ها افزوده
می گردد .

انتخاب موقعیت ساختمان ها از نقطه نظر زیبایی شهر -
آرایش و سبک نمای خارجی بعضی از آن ها باید با خصوصیات تاریخی
و محلی شهر مطابقت کند . مثلا در جوار ابنیه تاریخی اصفهان
هرگز نباید يك بنائی پاسبك كاملا جدید احداث نمود . باید صدور
پروانه ساختمانی را از نقطه نظر زیبایی شهر دقیقاً بررسی نمود . در
محل های مسکونی در پاره موارد بهتر است که ساختمان هارا از ۵
متر تاده متر عقب تراز بر خیابان قرارداد .

پارک و باغات ملی - پاغچه اطال - این فضا های
آزاد که بمنزله ریه های شهر میباشد به آرایش شهر فوق العاده

کمک خواهند کرد .

باید در شهرها حتی المقدور به عهده آنها افزوده و برای
مراکز و بخشهای مسکونی باغات و باغچه اطفال مختلف قائل شد
درختکاری در عین حال که برای تپویه و بهداشت شهرها مفید است در
آرایش آنها نیز بیشتر موثر است .

زمین های ورزش ، تنیس ، میدانهای اسب سواری ، استخر
های قایق رانی و شنا را باید فراموش ننمود و محلهای مناسبی
جهت آنها تعیین نمود .

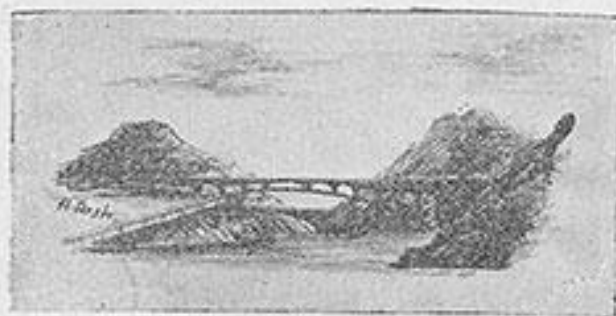
برق و روشنائی شهرها - برق یکی از عوامل مهم
آرایش شهرها میباشد . شب ها منظره شهر بوسیله آکھی
ها زیبایی مخصوصی پیدا کرده و امروز تزیینات و شکوه شبانه شهر
ها مرهون آن میباشد .

حفظ آثار و ابنیه تاریخی و استفاده از آن برای
آرایش شهرها - ابنیه تاریخی بمنزله نشان افتخار شهرها است
باید در حفظ و نگهداری آنها کمال مراقبت را نمود . بناهای مهم
تاریخی را باید بوسیله يك پارک یا يك میدان محاط نمود و یا
خیابانی در محور آن رسم نمود تا بدین طریق منظره تشکیل داده
و به آرایش آن افزوده شود .

مناظر طبیعی شهرها - بعضی از شهرها دارای مناظر
زیبائی میباشد . که طبیعت در ایجاد آن کمک نموده است و ارزش
و اهمیت شهر در اثر آنها افزوده میشود باید از قشنگی دلپذیر آن
ها بیشتر استفاده کرده و محل تفریح و گردش گاههای مردم قرارداد
ولی بطور کلی جایی که طبیعت بآرایش آن پرداخته است نباید
بانصرفات مصنوعی زیبایی طبیعی را از بین برد (بقیه دارد)

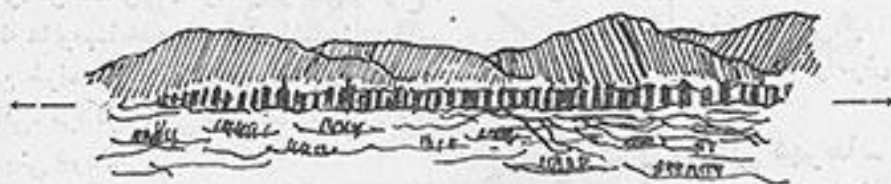
ایرج مشیری

«آرشیستک و مهندس شهرسازی»

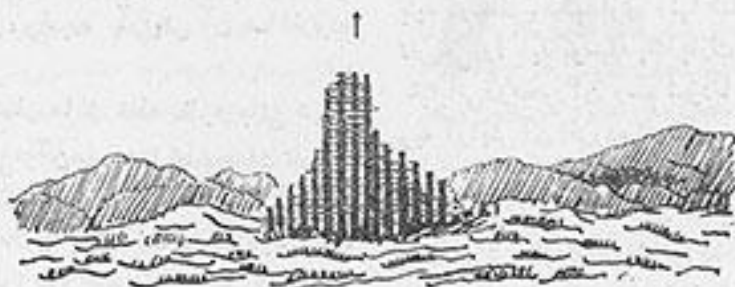
توسعه شهرها در سطح و در ارتفاع

اغلب شهرهای قدیم و بعضی از شهرهای امروز در سطح پیدا میکنند یعنی روز بروز بوسعت شهر افزوده شده و حومه های خارج آن به خود شهر متصل میگردد.

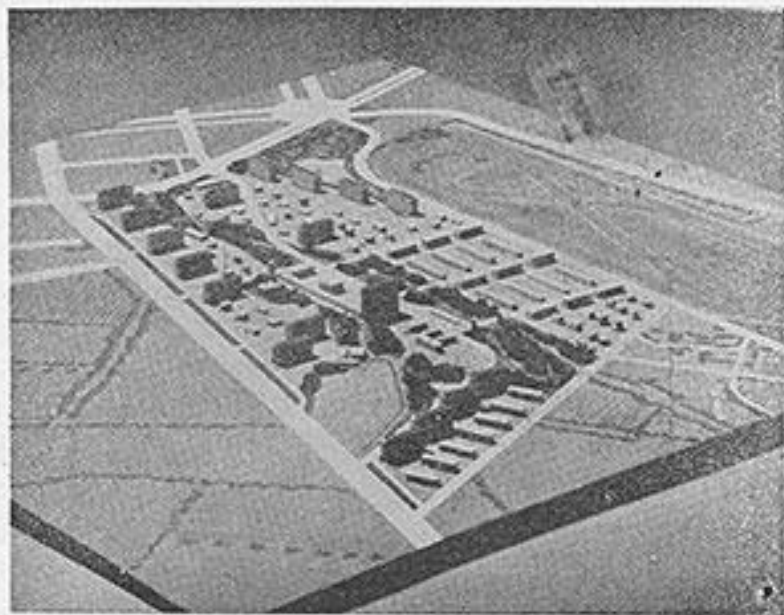
ش ۲۹۵ - توسعه شهرها در سطح

ولی امروزه بیشتر شهرها در ارتفاع توسعه پیدا میکنند و رفته رفته بر تعداد اشکوب بناهای آنها افزوده میشود. به نظر شهرسازان این نوع شهرها از لحاظ تنظیم امور شهری، بهداشت، عبور و مرور و نظارت و تأمین مناسب تراز شهرهایی هستند که در سطح توسعه پیدا میکنند.

ش ۲۹۶ - توسعه شهرها در ارتفاع

در شماره آتیه با مقایسه معایب و محاسن این دو نوع توسعه و تطبیق آن با وضع بخصوصی توسعه شهر تهران بطور مشروح بحث خواهیم نمود.

ش ۲۹۷ - عکس ماکت محل خانه های مسکونی که بمناسبت نمایشگاه (تیریا نال هشتم) در سال گذشته در میلان ساخته شده است

آشپزخانه و سالن غذا خوری

خوردی شده و عبارت دیگر این قسمت از خانه اصلاً منظور حقیقی نداشته و اهل خانه در مواقع صرف غذا در یکی از اتاقهای معمولی خانه که شاید اطلاق خواب چند نفری باشد مجتمع میشوند احياناً اگر اطلاق مخصوص بنام سفره خانه برای این منظور فراهم باشد مختص مهمانی های اتفاقی بوده و اهل خانه از آن استفاده روزانه نمینمایند. میز و صندلی و اثاثیه غذاخوری بمعنی واقعی وجود ندارد. این وضع امروزه نیز کم و بیش ادامه دارد و در بعضی از خانه های جدید ساز شهرهای نسبتاً مهم ما که آشپزخانه در قسمت اصلی خانه جایگزین شده است کمتر توجهی به اهمیت آن قائل میشوند و رو به مرفته محقرترین قسمت های خانه ها آشپزخانه تشکیل میدهد. البته باید این نکته را نیز متذکر شویم که نوع مواد سوخت و طرز بخت غذا نیز بیشتر از همه مؤثر بوده و اجاقهای هیزمی و ذغالی نمیتوانستند وضعیت را بهبودی دهند. ولی امروزه که مصرف نفت در بخت و پز رواج پیدا کرده است ممکن است با مختصر تغییر وضع آشپزخانه و تهیه مرتب آن خود را بیشتر به منظور اصلی یعنی ایجاد آشپزخانه های بهتری نزدیک نماییم.

در این شماره چند اصل اساسی ساختمان و تأسیسات آشپزخانه و سالن نهار خوری را با چند مدل (۱) از تیب های جدید جهت آشنا نمودن ذهن خواننده گان گرامی درج و در موقع فرصت از راه حل های مناسب برای بهبود وضع فعلی آن در ایران بحث خواهیم نمود. آشپزخانه - ش ۲۹۸ - تأسیسات داخلی يك آشپزخانه را نشان میدهد که قسمت های مختلف آن بشرح زیر نمایش داده شده است :

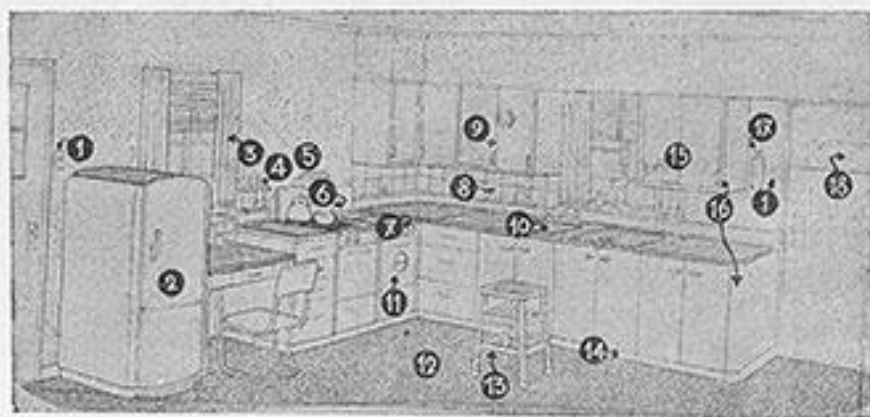
- (۱) کلیدهای برق - (۲) جایگاه تأسیسات الکتریکی برای یخچال و سرمخانه و غیره - (۳) پرده - (۴) محل کاردهای آشپزخانه - (۵) محل تهیه (۶) ظرف شویی - (۷) فرها - (۸) روشنائی مصنوعی غیر مستقیم روی میز کار - (۹) ایستگاهها - (۱۰) وسیله تخلیه خودکار فضولات آشپزخانه بخارج (۱۱) فردیواری - (۱۲) فرش کف قابل شستشو ولی غیر قابل لغزش - (۱۳) چهارپایه - (۱۴) جاشویه یا فریزر - (۱۵) ایستگاه - (۱۶) کلبه آب سرد یا هلالی - (۱۷) اسباب اعلام خطر در مواقع حریق - (۱۸) دربها در دو جهت باز میشوند.

موضوع ساختمان و تأسیسات آشپزخانه و سالون غذاخوری امروز از مباحث اصلی خانه سازی محسوب میشود - چون یکی از نعمات اساسی زندگی یعنی «غذا» در آن هائیه و صرف میشود - «بوالو» شاعر معروف فرانسوی میگوید: «ای خدائی که برای تسکین آلام و مشقات زندگی اغذیه مطبوع را بماعطا فرموده ای، ما از تو سپاسگذاریم»؛ تهیه غذا در يك محیط مناسب و صرف آن در محیط دلپذیری اهمیت این قسمت را آشکار میسازد. آرشیتکتها و متخصصین امروزه کوشش میکنند که مسئله مهم ساختمان و تأسیسات آشپزخانه را با استفاده بیشتر از زمان و مکان و با وسائل ساده و آسان تری حل نموده و از طرف دیگر برای صرف غذا محیط مطبوع و زیبایی ایجاد نمایند. کوربوزیه آرشیتکت شهیر فرانسوی میگوید: «آشپزخانه باید به اندازه يك لایر اتوار مدرن تمیز و مجهز به آخرین وسایل زائیده اختراعات عصر حاضر باشد»

ولی متأسفانه در ایران این موضوع چندان مورد توجه نه بوده و عموماً در خانه های ما، دروازه قسمت اصلی آن در گوشه از محیط حیاط دخیله ناتمیز و غم انگیزی را که دارای یکی دو اجاق بطرز هزاران سال پیش بوده و بخت پز روزانه در آن انجام میشود، آشپزخانه با مطبخ نامیده اند اگر کمی اهمیت بیشتری به آن قائل بشوند يك چاهک و يك باشیر مربوط به آب انبار به آن ضمیمه مینمایند.

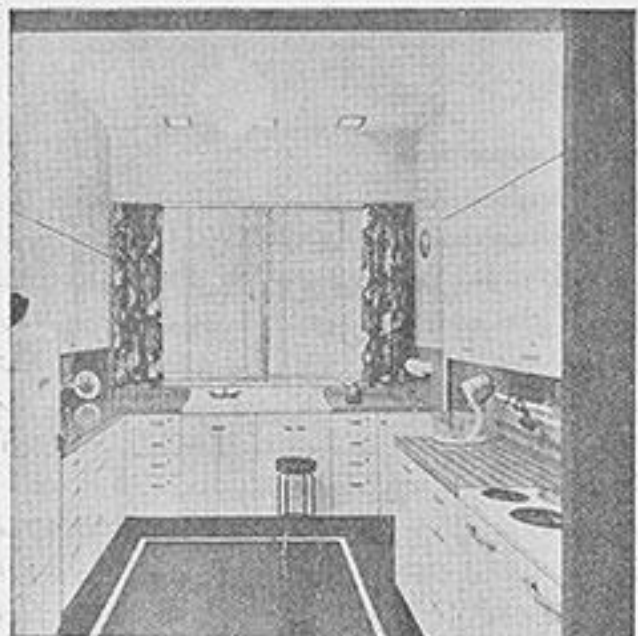
دیوارهای کاکلی، کف خاکی و سقف های تیر و ملوفالی از مشخصات برجسته آشپزخانه های معمولی مامحسوب میشود، این محیط محزون اغلب از نعمت نور و آفتاب نیز بی بهره میباشد. ظروف غذاخوری در باشیر آب انبار یا حوض حیاط با وضو نامطلوبی شسته میشوند.

اغذیه تهیه شده اغلب در معرض دوده داخل یا گرد و غبار خارج قرار گرفته و بو و دود محیط بیرون را فرا میکبرد و از طرف دیگر در زندگی معمولی ما، کمتر توجهی به سالن غذا -

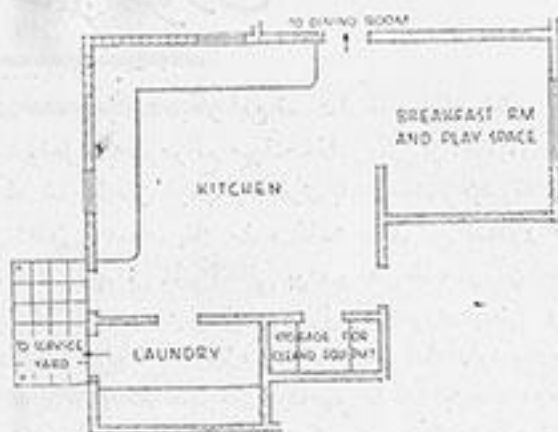
ش ۲۹۸ - تأسیسات داخلی يك آشپزخانه

۱ - بیشتر کلبه ها از مجله Homme et Architectur چاپ فرانسه نقل شده است.

ش ۳۰۰ - نمایش داخلی بک آشپزخانه

شکل ۳۰۰ - تیب دیگر از آشپزخانه‌های جدید امریکائی را نشان میدهد از وسعت عاویلی استفاده و تناسبات از قبیل فرها و ظرف شویی و غیره در طرفین و میز و پنجره دوبرو قرار گرفته است

ش ۲۹۹ - تقسیمات داخلی و ارتباط آشپزخانه با سایر قسمت ها

ش ۲۹۹ - پلان و تقسیمات مربوط به شکل ۲۹۸ را نشان میدهد - آشپزخانه و ارتباط آن با سالن نهار خوری از قسمت درب (۱۸) و با بک تراس از قسمت درب (۱) را نشان میدهد این آشپزخانه از طرف دیگر (قسمت بائین نقشه) به رختشویخانه و بک آبدارخانه و انبار مربوط است .

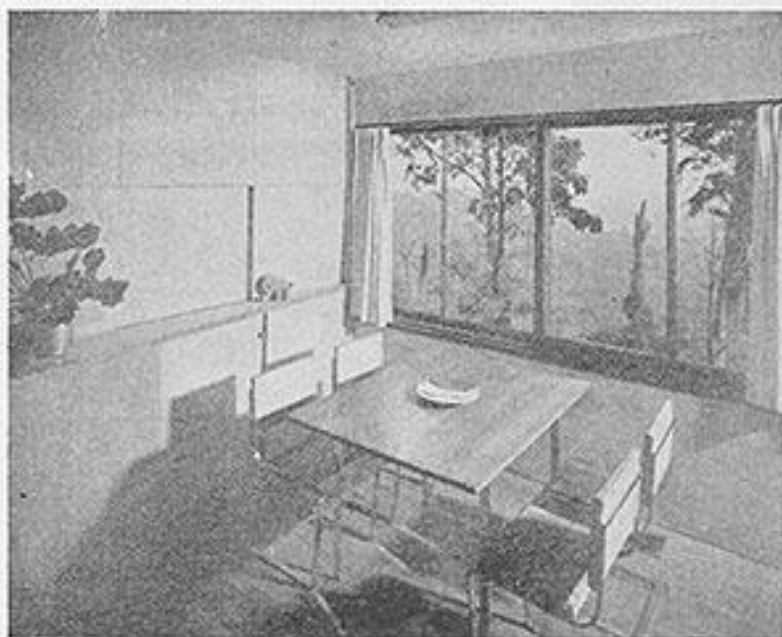

شکل ۳۰۱ - منظره داخلی بک آشپزخانه در خانه‌های آلپینونی پیش ساخته شده را نشان میدهد که از بک وسعت خیلی کم برای اجابجا کردن کلیه لوازم و تناسبات آشپزخانه استفاده شده است .

ش ۳۰۱ - نمایش داخلی بک آشپزخانه در خانه‌های پیش ساخته شده

است و گاهی نیز غذاخوری بوسیله یک درجه سرویس به آشپزخانه مربوط میگردد و زارتباط این دو قسمت خانه با درجه های مزبور اهمیت شایانی پیدا کرده است. این درجه ها بطور کشویی بسته و باز میشوند. در بعضی موارد نیز بوفه های مخصوص بین آشپزخانه و سالن غذاخوری قرار میدهند که در این حال برای مجزا کردن این دو قسمت و برای گرفتن ظروف و لوازم از دو طرف واحداث درجه سرویس استفاده میشود.

سالن نهار خوری - اولاً ارتباط نزدیک و آسان آشپزخانه با سالن نهار خوری یکی از مباحث اساسی میباشد. حتی المقدور غذای تهیه شده باید زودتر در دسترس صرف کنندگان آن قرار گیرد. و در نانی تزئینات و تنظیم میز و صندلی و سایر اثاثیه سالن غذاخوری باید به نحو ساده و زیبایی انجام گیرد. در آپارتمان های کوچک غذاخوری و آشپزخانه در یک مجموعه قرار گرفته و به اصطلاح دیگر آشپزخانه و سالن غذاخوری توأم گردیده

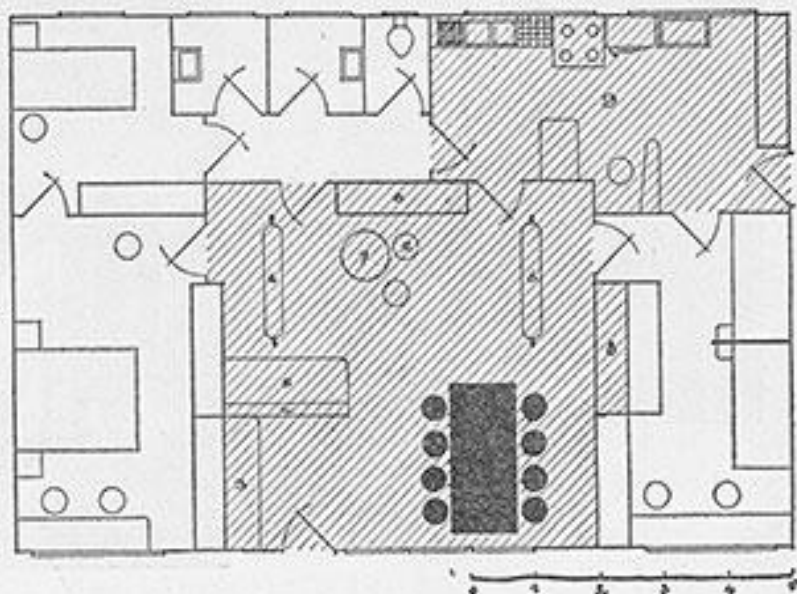

ش ۳۰۲ - پیک سالن غذاخوری را که بوسیله یک درجه سرویس کشویی (جنب گلدان) به آشپزخانه مربوط میشود نشان میدهد (در این عکس درجه بسته است)

در حال سالن غذاخوری با آشپزخانه و سایر قسمت های خانه باید بطور ساده و منطقی مربوط شود در بعضی از خانه های اروپائی يك اطاق نشیمن (Salle Commune) در این حال برای نشستن و غذاخوری و پذیرائی مهمان تخصیص داده میشود.

ش ۳۰۲ - سالن نهار خوری (آرشیفتک ژنو - کلاوس)

ش ۳۰۳ - تقسیمات داخلی يك خانه کوچک را با جایگاه مبل و اثاثیه نشان میدهد قسمت های مختلف آن بقرار زیر است
 (۱) میز غذاخوری (سیاه) (۲) صندلی ها (سیاه)
 (۳) میز کار (۴) آینه خانه (۵) لیفت (دیوان) (۶) میز کوچک سرویس (۷) میز گرد (۸) ایشاب (۹) آشپزخانه و رختشویی
 قسمت های دیگر (سفید) ۴ اطاق خواب و ۲ روشویی و مستراح را نشان میدهد در واقع در این تقسیمات کلیه قسمت ها به سالن «نشیمن-غذاخوری» مربوط میباشد.

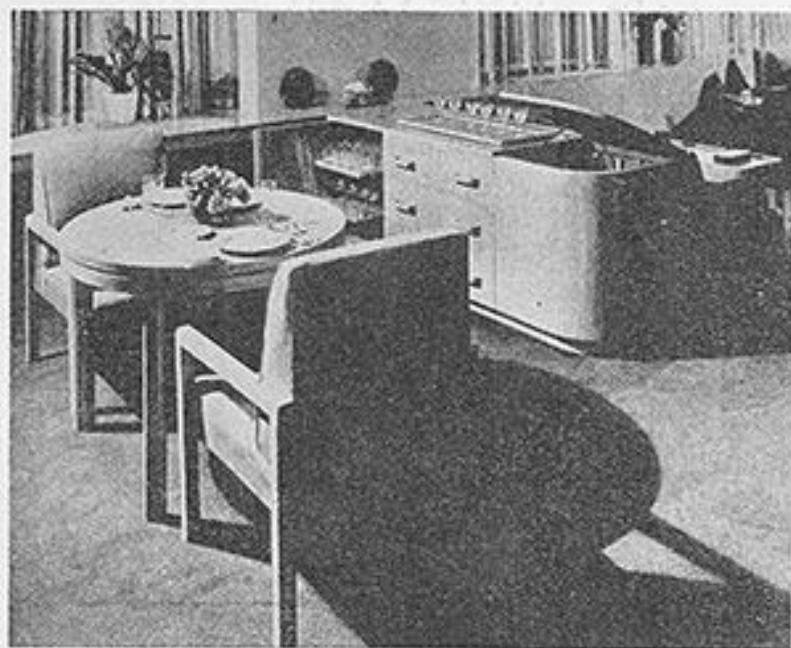

ش ۳۰۳ - تقسیمات و جایگاه میز و صندلی غذاخوری و غیره

ش ۳۰۴ - نمایش مبیل وانایه
داخل يك سالن غذاخوریست که از وسعت
کم جداگنا استفاده شده و يك ضلع مبیل
غذاخوری در دیوار جا گذاشته
شده است - ایشقاب معلق که بوسیله
روشنائی غیر مستقیم منظره زیبایی پیدا
کرده است .

ش ۳۰۴ - داخل سالن غذاخوری بوسیله مارسل فردو (پاریس)

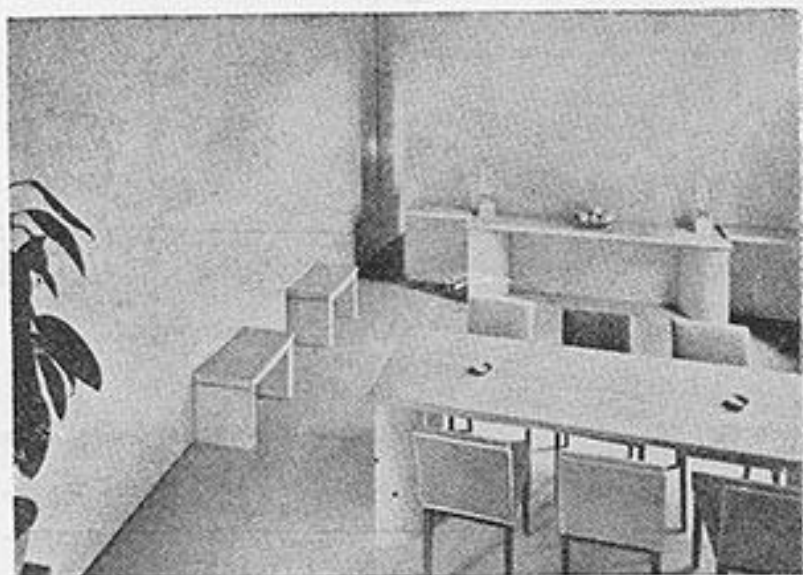
ش ۳۰۵ - در آبارتمان های خصوصی
که محل نهارخوری از قسمت پذیرائی
بوسیله يك مبیل (بوته - بار) مجزا
گردیده است .

ش ۳۰۵ - داخل يك آبارتمان در امریکا (آرشیبتکت زاگسن)

ش ۳۰۷ - غذاخوری و سالن پذیرایی

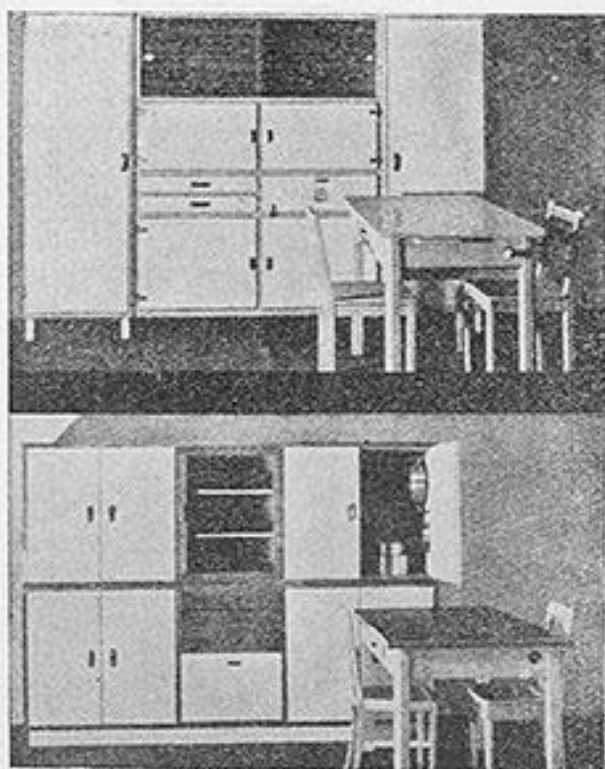
ش ۳۰۷ - طرح يك خانه كوچك مي باشد كه سالن غذاخوري و سالن پذيرايي و آشپزخانه و اطباقهاي خواب در يك وسعت كوچك ترسيم شده است . و جايگاه مبل و ميزها قابل ملاحظه است .

ش ۳۰۶ - سالن غذاخوري در انگلستان (آرشيكت اوليوه هيل)
ش ۳۰۶ - يك سالن غذاخوري كه با حداقل ساده گي و زيبائي تنظيم شده است .

شكل ۳۱۰ - ايشقاب و بوفه غذاخوري

ش ۳۰۸ و ۳۰۹ - ايشقاب آشپزخانه و ميز و صندلي غذاخوري

ش ۳۰۸ - ۳۰۹ - ۳۱۰ - سبك ساده ساختن ايشقاب و ميز و صندلي و بوفه را در خانه هاي ارزان بهاي امريكائي نشان

ميدهد .

تهیه بتن با اصول فنی

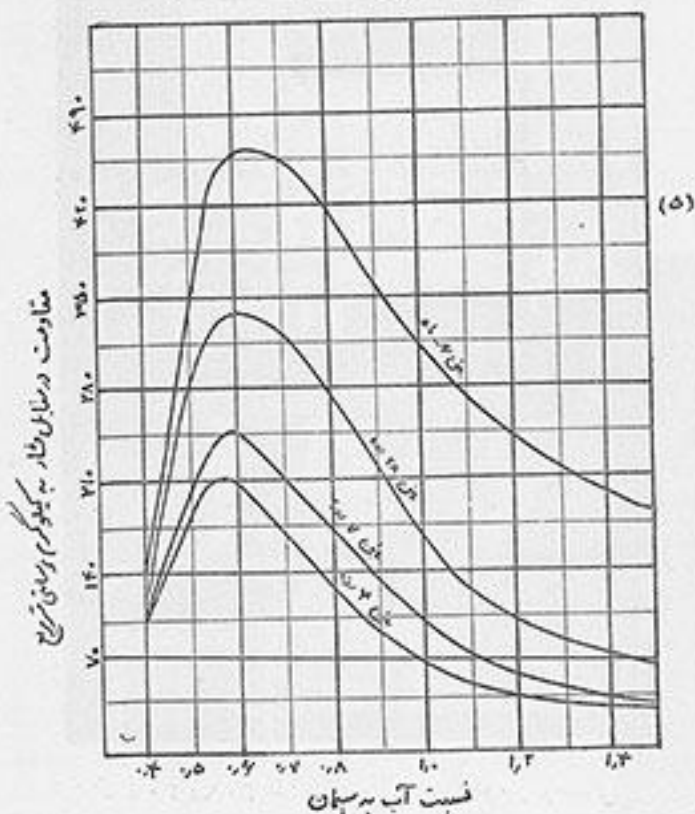
« اهمیت و تأثیر مقدار آب در استحکام آن »

۳- نسبت مخلوط شن و ماسه بسیمان. تبصره - در تعیین این نسبتها شن و ماسه بدون مواد خارجی فرض میشوند و کفایت نسبتهایی را تعیین نمود که با مصالح مورد استعمال وفق دهد - این نکات را بعداً شرح خواهیم داد:

۱- تعیین نسبت آب بسیمان

این نسبت را میتوان با آسانی از روی منحنی ۵ (ش-۳۱۱)

۵- والظربین نسبت آب بسیمان و استحکام

ش - ۳۱۱

بدست آورد. منحنی فوق رابطه بین مقاومت بتن با نسبت آب بسیمان را نمایش میدهد.

تا چندی پیش در ساختمانهای بتن مسلح، مقاومت بتن مورد استعمال بوسیله نسبت مواد ترکیب کننده آن (سیمان - ماسه - شن یا غیره) تعیین میگردد و بدون آنکه مقدار آب لازمه برای ترکیب این مواد در نظر گرفته شود. ولی بعد هادر اثر بکرشته تجربیات طولانی که بوسیله عده از متخصصین این فن و مخصوصاً تجربیاتی که در شیکاگو در انستیتوی (Lewis Institute, Chicago) بوسیله آقای داف. ا. ابرامز (Mr. Duff A. Abrams) بعمل آمد معلوم شد که نسبت آب بسیمان عاملی است که در استحکام بی اندازه موثر است و بایستی داخل محاسبه گردد. چه اگر میزان آب مصرفی از حد اعتدال خارج شود استحکام بتن در حدود ۶۰ الی ۸۰ درصد تنزل خواهد کرد

نتیجه تجربیات آقای داف تئوری نسبت آب بسیمان بود که خلاصه آن از اینقرار است:

استحکام بتن بسته بنسبت مقدار آب مصرفی بمقدار سیمان است تا مادامیکه بتن قابل استفاده باشد.

در حقیقت مقدار شن و ماسه چندان تأثیر مستقیمی در استحکام بتن ندارد مگر آنکه بواسطه ازدیاد این مواد مجبوریم مقدار آب را نیز زیاد کنیم و بدینوسیله از استحکام بتن کاسته می شود.

ذیلا اصول اصلی تعیین نسبت های مشکله بتن را بطور خلاصه شرح میدهم.

برای این منظور در وهله اول کفایت سه نسبت ذیل را تعیین کنیم.

۱- نسبت آب بسیمان بدست آوردن مقاومت لازم.

۲- نسبت شن و ماسه - برای این منظور تنها بساید صرفه جوئی را رعایت کرد.

توضیح آنکه نوع سیمان مصرف شده در رسم منحنی فوق پرتلاند معمولی است و در غیر این صورت میتوان منحنی دیگری نظیر منحنی فوق رسم نمود.

البته نمیتوان استحکام بتنی که در ساختمانها بنا دقت کمتری ساخته میشود نسبتاً استحکام بتنی که در لایه‌ها یا در ساختمانهای معمولی با احتیاط ساخته میشود یکی دانست و بهتر آن است در مواقعی که تهیه بتن تحت کنترل دقیقی نبوده است مقدار 35 kg/cm^2 را از مقاومتی که بوسیله منحنی بدست میآید، کسر نمود.

۴ - تعیین نسبت شن و ماسه .

برای تعیین این نسبت باید صرفه‌جویی در تهیه بتن را در مدنظر قرارداد.

در ساختمانهای نسبتاً بزرگ که صرفه‌جویی حائز اهمیت است این نسبت را با کمک چند فرمول و منحنی باسانی میتوان تعیین نمود و بدین ترتیب پهنای دقیقتری نائل گشت ولی در مورد ساختمانهای نسبتاً کوچک معمولی بهتر است همین نسبت را بوسیله یک تجربه ساده بدست آورد. بدین طریق :

یک ظرف مکعبی شکلی با ابعاد ۳۰ سانتیمتر اختیار میکنیم و در آن نسبتهای مختلفه شن و ماسه مثلاً ۳۰ درصد ماسه ۷۰ درصد شن ۳۴ درصد ماسه ۶۶ درصد شن و ۴۰ درصد ماسه ۶۰ درصد شن و ۴۵ درصد ماسه ۵۵ درصد شن، متوالیاً ریخته و آنها را جدا گانه وزن مینمائیم سپس نسبتی را انتخاب میکنیم که سنگین تر از نسبتهای دیگر باشد.

۴ - تعیین نسبت مخلوط شن و ماسه بسیمان

چنانچه قبلاً هم تذکر داده شد شن و ماسه مستقیماً در استحکام بتن موثر نیستند ولی چون در اثر ازدیاد این مخلوط مجبوریم مقدار آب لازمه را نیز زیاد کنیم بنا بر این لازم است این نسبت طوری انتخاب شود که بتن در حالیکه استحکام مفروضی را دارا است قابل استعمال هم باشد. اگر نسبت آب بسیمان را ثابت نگه داریم مقدار شن و ماسه لازمه هیچگونه دخالتی در استحکام بتن ندارد و البته هرچه این مقدار زیاد شود صرفه‌جویی بیشتری در تهیه بتن شده است. ولی... چنانچه مقدار مخلوط (شن و ماسه) از حد لازمه تجاوز کند، بتن با اصطلاح خشک گشته و نمیتوان آنرا در بعضی از قسمتهای ساختمانی بکار برد. مثلاً در جاده‌ها پی ریزی بتن خشک یا نسبتاً خشک را میتوان استعمال نمود و بنا بر این نسبت مخلوط بسیمان را زیاد کرد و حال آنکه در مورد مقاطع کوچک بتن مسلح که لازم است بتن باسانی دور میله‌های آهنی را احاطه کند بتن را باید مصرف نمود.

برای اخذ نتیجه بهتر و جهت تعیین این نسبت تجربه‌ذیل را مورد عمل قرار میدهیم :

ظرفی را بشکل مخروط ناقص بقطر قاعده‌های تحتانی و فوقانی بترتیب ۲۰ سانتیمتر و ۱۰ سانتیمتر و پیلندی ۳۰ سانتیمتر

اختیار میکنیم. سطح داخلی ظرف باید کاملاً صیقلی باشد. سپس بکریه ظرف را با بتن بر کرده و با یک میله آهنی بقطر ۱۵ میلیمتر بیست و پنج ضربه متوالی وارد میکنیم و بهین ترتیب سه ربع دیگر ظرف را پر میکنیم و بعد از آنکه ظرف پر شد قالب مخروطی (ظرف) را فوراً جدا میکنیم. مقداری از بتن ریخته میشود و بدین ترتیب ارتفاع مخروط بتنی کاسته میشود که بر حسب نسبت مخلوط بسیمان تفاوت است و هرچه نزول ارتفاع کمتر باشد بتن محکمتر است.

بدین ترتیب میتوان بجای اصطلاحات تر و خشک و غیره و غیره، غلظت بتن را با نزول ارتفاع بتن مقایسه نمود جدول ذیل نزول ارتفاع را برای موارد استعمال مختلفه نشان می‌دهد.

موارد استعمال بتن	نزول ارتفاع بسانیمتر
بتن جاده‌ها و پی ریزی	۵ سانتیمتر
بتن مسلح - مقاطع نسبتاً بزرگ	۱۰ - ۵ سانتیمتر
بتن مسلح - مقاطع نسبتاً کوچک	۱۲ - ۱۵ سانتیمتر

حال اگر قطر متوسط شن در دست باشد میتوان نسبت مخلوط شن و ماسه بسیمان را با استفاده از جدول فوق و منحنی‌های ۱ و ۲ و ۳ و ۴ تعیین نمود.

منحنی‌های مزبور روابط بین قطر متوسط شن، مقاومت مفروض و نسبت مخلوط (شن و ماسه) بسیمان را برای نزول ارتفاعهای بترتیب ۲۵ سانتیمتر ۲۵ سانتیمتر و ۱۰ سانتیمتر ۷۵ سانتیمتر و ۱۷۵ سانتیمتر و ۲۵ سانتیمتر ۲۰ سانتیمتر نشان میدهند.

برای تعیین قطر متوسط شن غربالی با سوراخهای بقطر ۲ و ۵ و ۴ و ۵ و ۷۵ سانتیمتر اختیار میکنیم و نمونه‌ای از شن را متوالیاً در آنها میریزیم.

قطر متوسط شن سوراخ غربالی است که ۱.۸۵/۱ شن‌ها را از خود عبور بدهد.

بدین ترتیب با دو تجربه ساده و عملی با استفاده از منحنی‌های ۱ و ۲ و ۳ و ۴ میتوان نسبتهای ترکیب کننده بتن را تعیین نمود.

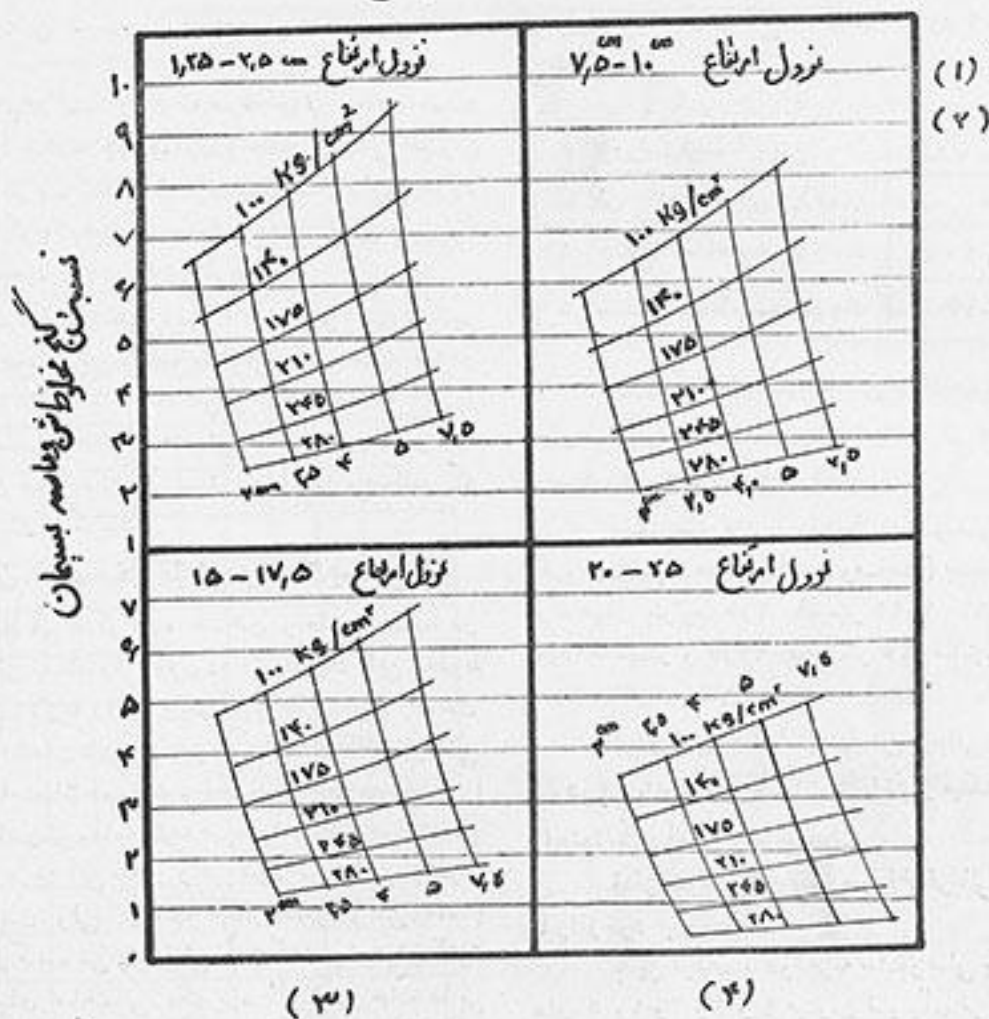
حال برای توضیح بیشتری بذکر یک مثال میبرداریم. فرض میکنیم مقصود تعیین نسبتهای بین مواد مشکله بتنی است که در ۲۸ روز دارای مقاومت 1750 kg/cm^2 (معادل با $140 \text{ kg/cm}^2 = 35 - 175$ بدون کنترل) میباشد و سیمان مورد استعمال پرتلاند معمولی، شن و ماسه خالی از مواد خارجی ولی با مقداری آب همراه و قطر متوسط شن ۲.۵ cm باشد. و بلازم مورد استعمال بتن در مقاطع کوچک بتن مسلح فرض شود.

با استفاده از جدول برای یک چنین بتنی - نزول ارتفاع
 ۱۰cm-۱۲cm میباشد .

مطابق منحنی (۵) نسبت آب بهسیمان ۱۰۰ خواهد شد
 و برای تعیین نسبت شن و ماسه بهمان ترتیب که گفته شد ، یک نمونه
 از شن و ماسه را که بقوئی خشک شده باشد بنسبتهای مختلف در
 ظرف مکعبی شکل ریخته و متوالیاً وزن میکنیم مثلا نسبت ۱:۰.۴۰
 ماسه و ۱:۰.۶۰ شن سنگین تر بدست می آید .

برای این منظور استوانه مدرجی بمقطع مناسب (مثلا
 بقطر ۷ سانتیمتر) و با ارتفاع ۲۵ سانتیمتر انتخاب میکنیم و در آن
 $۱۰\text{cm} = ۲۵ \times ۰.۴۰$ ماسه و $۱۵\text{cm} = ۲۵ \times ۰.۶۰$ شن ریخته
 و ارتفاع مخلوط را اندازه میگیریم - فرضا که عوض ۲۵cm ماسه
 $\frac{۲۱}{۲۵} = ۰.۸۴$ بدست بیاید ضرب نقصان مقدار برای مخلوط $\frac{۲۱}{۲۵}$
 است و نسبت فوق بعوض ۴ : ۱۱ $\frac{۴}{۱۱}$ یعنی ۱:۴.۷ خواهد شد و

مراجعه به نسبت مخلوط به سیمان - نزول ارتفاع - قطر شن و مقدار

ش- ۳۱۲

نسبت بین مواد ترکیب کننده بتن بدینصورت میباشد

$$۱ : ۴.۷ \times ۰.۴۰ : ۴.۷ \times ۰.۶۰$$

$$\text{و یا } ۱ : ۱.۸۸ : ۲.۸۲$$

اما شن و ماسه با مقداری آب همراه فرض شده اند و باید
 در نسبت اخیر نیز تغییری داده شود ، پس استوانه را با یک نمونه
 از شن و ماسه ترمتوالیاً پر کرده و خشک نموده دوباره پر میکنیم

حال بسا داشتن قطر شن (۲۵cm) ، مقاومت لازمه
 (۱۴۰ kg/cm²) و نزول ارتفاع (۱۵ سانتیمتر) . نسبت مخلوط شن
 و ماسه بسیمان را میتوان از منحنی ۳ بدست آورد - این نسبت برابر
 چهار است .

ولی اگر دو مقدار متساوی شن و ماسه را باهم مخلوط کنیم
 مقدار مخلوط از مجموع دو مقدار کمتر خواهد شد ، زیرا ماسه فضای
 خالی توده شن را پر میکند .

مثلاً اگر نزول ارتفاع برای ماسه ۴ cm و برای شن ۱ cm باشد پس ضریب نزول مقدار برای ماسه $0.85 = \frac{21}{25}$ و برای شن $0.96 = \frac{24}{25}$ خواهد شد و نسبت مخلوط بصورت ذیل

$$10 : \frac{1988}{0.85} : \frac{2982}{0.96}$$

است

یعنی برای بدست آوردن سیمان در هر متر مکعب مخلوط شن و ماسه میگوئیم جهت هر ۴ متر مکعب مخلوط یک متر مکعب سیمان لازم است پس برای یک متر مکعب آن $\frac{1}{4}$ متر مکعب مورد لزوم پیدا میکند. اما هر متر مکعب سیمان ۱۲۰۰ kg وزن دارد بنا بر این هر متر مکعب مخلوط $300 = \frac{1200}{4}$ kg سیمان باید اضافه شود. حال کفایت مقدار آب لازمه را برای این مخلوط بدست آوریم.

چنانچه از منحنی (۵) بدست میآید برای یک مقدار سیمان همان مقدار آب لازم است پس برای $\frac{1}{4}$ متر مکعب لیتر $250 = 1000 \times \frac{1}{4}$ آب باید اضافه شود. ولی در صورتیکه شن و ماسه مقداری آب همراه دارند کفایت این مقدار را از ۲۵۰

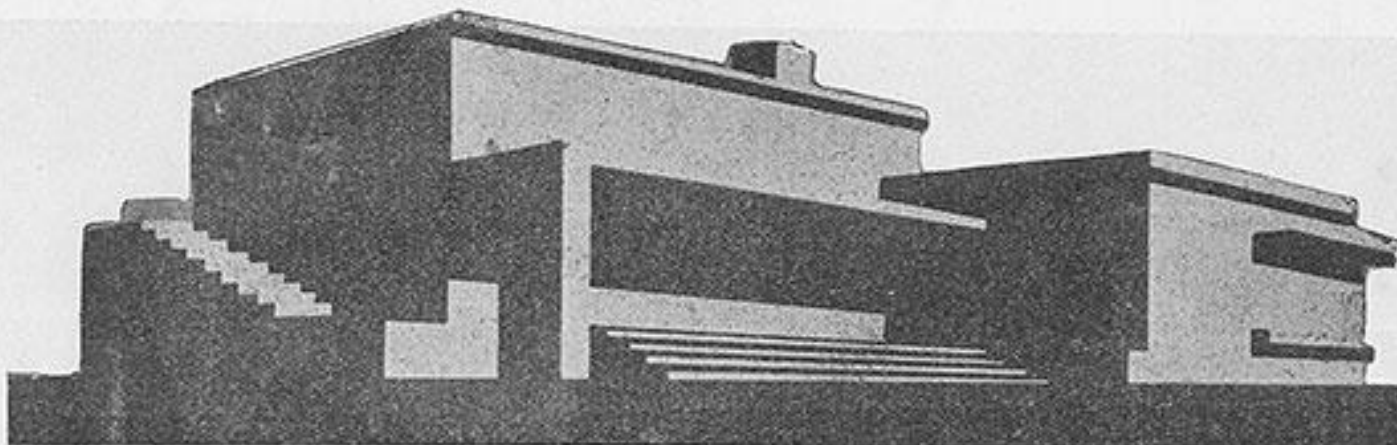
لیتر کسر نمایم.

برای این منظور نمونه از مخلوط شن و ماسه را (بنسبت تعیین شده) در ظرف مکعبی شکل ریخته و وزن می نمایم سپس مخلوط را خشک و بی آب نموده دوباره وزن می نمایم، اختلاف بین دو وزن، وزن آب است که مثلاً در این آزمایش ۰.۷۵ kg میباشد. گوئیم در ۰.۲۷ متر مکعب مخلوط ۰.۷۵ kg کیلو گرم لیتر آب موجود است پس در یک متر مکعب آن لیتر $278 = \frac{0.75}{0.27}$ آب موجود است بنا بر این مقدار آب لازمه برای تهیه بتن 300 kg/m^3 تقریباً $220 - 30 = 250$ لیتر است.

بدین ترتیب نسبتهای بین مواد ترکیب کننده بتنی که مورد استعمال آن در مقاطع کوچک بتن مسلح است تعیین میشود و برای بتن دیوارها و بی ریزی و غیره نزول ارتفاع عوض ۱۵ سانتی متر ۷/۵ سانتی متر لازم است بنا بر این نسبت بین مخلوط و سیمان را میتوان به ۵ر۲ رساند. (رجوع به منحنی ۲)

چنانچه ملاحظه شد نسبت آب به سیمان فاکتور مهم استحکام بتن است و حال آنکه متأسفانه در ایران کمتر توجهی باین موضوع میشود و اغلب مقدار آب مصرفی به اختیار کارگران غیر مطلع و اگذار میشود.

گورکن مگردونیان - اصفهان

ش ۳۱۳ - تصویر یک ماکت

آرشیتهکت های ما را بشناسید :

«محسن فروغی»

متولد سال ۱۲۸۶ - پس از خانمه تحصیلات متوسطه در تهران سال ۱۳۰۸ عازم فرانسه شده و با گذراندن

مسابقه ورودی دانشکده هنر های زیبای پاریس «Ecole des Beaux Arts» در عرض پنج سال با احراز مدال های درجه اول موفق به اخذ دیپلم آن مدرسه گردیده و در ضمن دروس مدرسه شهرسازی پاریس رانیز تعقیب مینموده است - در سال ۱۳۱۵ به ایران مراجعت و ابتدا در دانشکده ادبیات به تدریس تاریخ صنایع پرداخته و بعداً با سمت استادی دانشگاه در دانشکده فنی و هنر کده مشغول تدریس معماری میباشد - مشاغل دولتی که متناوباً عهده دار شده : ادارات ساختمان وزارت فرهنگ ، وزارت دارائی ، بانک ملی -

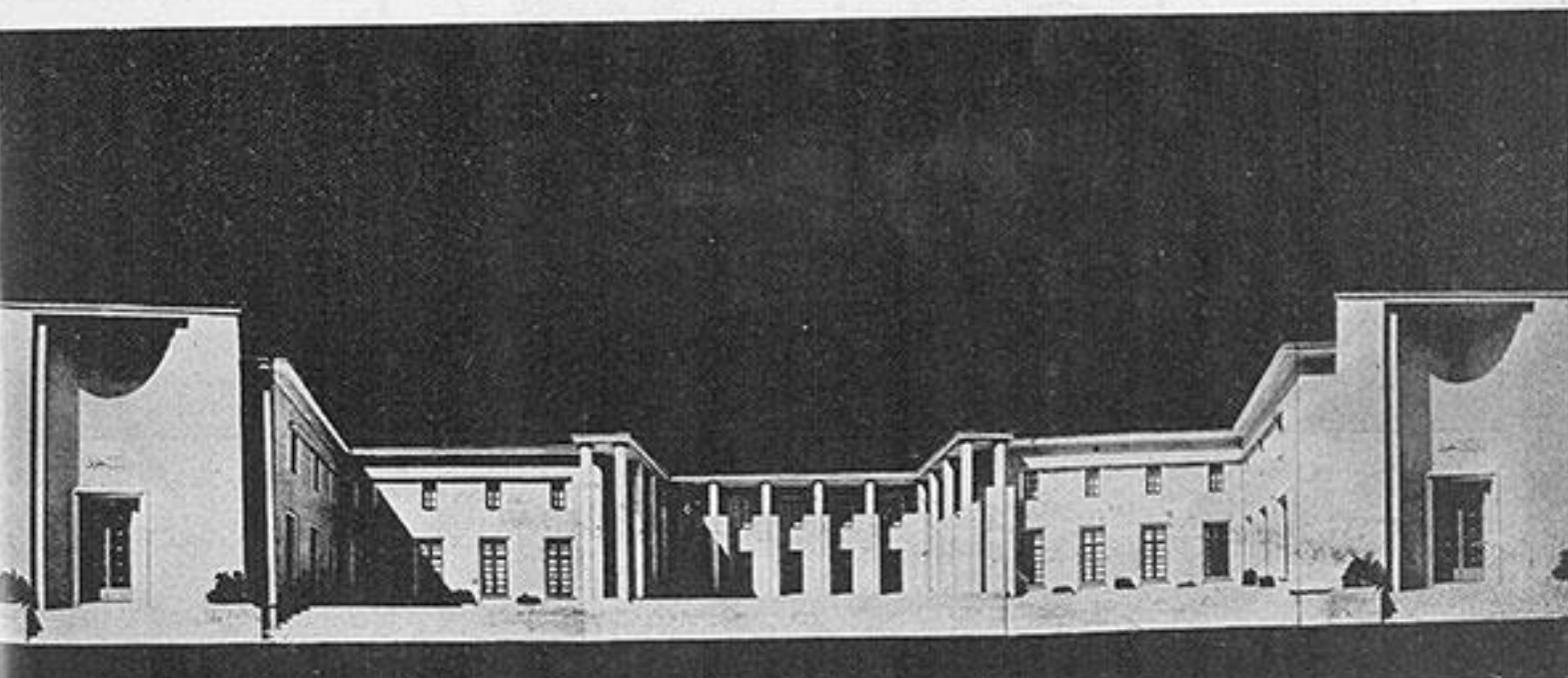
کارهای عمده : طرح و انجام ساختمان دانشکده حقوق طرح دانشکده ادبیات

طرح و انجام کاخ دارائی - ساختمانهای شعب بانک ملی در شیراز ، اصفهان ، تبریز - بنای تعاون مصرف - شعبه بانک ملی بازار - بیمارستانهای بانک ملی - .. ساختمانهای خصوصی از قبیل خانه های شهری و بیلافی و غیره .

.....

محسن فروغی از آرشیتهکت های مبرز و درجه اول ما محسوب و با ذوق و قریحه سرشار تاکنون خدمات شایسته به تحولات معماری کشور نموده است .

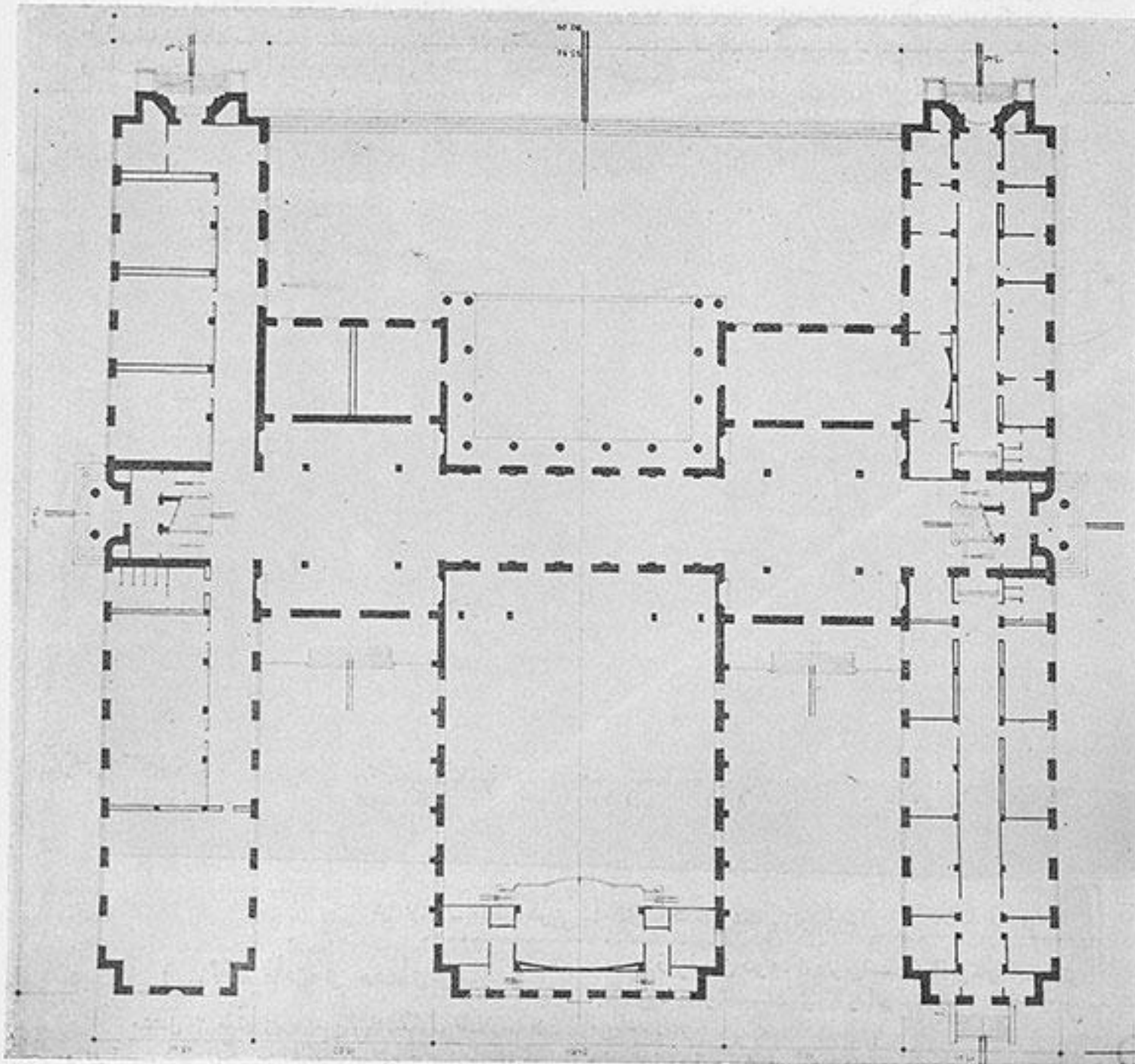
در این شماره چند نمونه از کارهای مشارالیه را (دانشکده حقوق - بانک ملی بازار - خانه در شهر - ویلا در شمیران) درج مینمائیم -

ش ۳۱۵ - دانشکده حقوق منظره نمای اصلی

۱ - دانشکده حقوق

ساختمان آن در سال ۱۳۱۷ شروع و در سال ۱۳۱۹ خاتمه یافته است دارای دواشکوب و زیرزمین میباشد.
 کلاسها عموماً طرف جنوب و اطاقهای امتحانات طرف شمال - کتابخانه که عصرها مورد استفاده است طرف شرق
 در قسمت مرکزی بنایک طالار سخنرانی دارای ۴۰۰ نشیمن - در زیرزمین محل انبارها و کاراژها و غیره.
 استخوان بندی با بتون آرمه - ستونهای خارجی از سنگ سفید - روکار سیمانی - حرارت مرکزی - و تهویه در طالار
 سخنرانی - پشت بامها همه تراس - هزینه ساختمان این بنا در حدود ۹۵۰۰۰۰۰۰ ریال بوده و بوسیله مقاطعه کاری سنتاب
 انجام شده است .

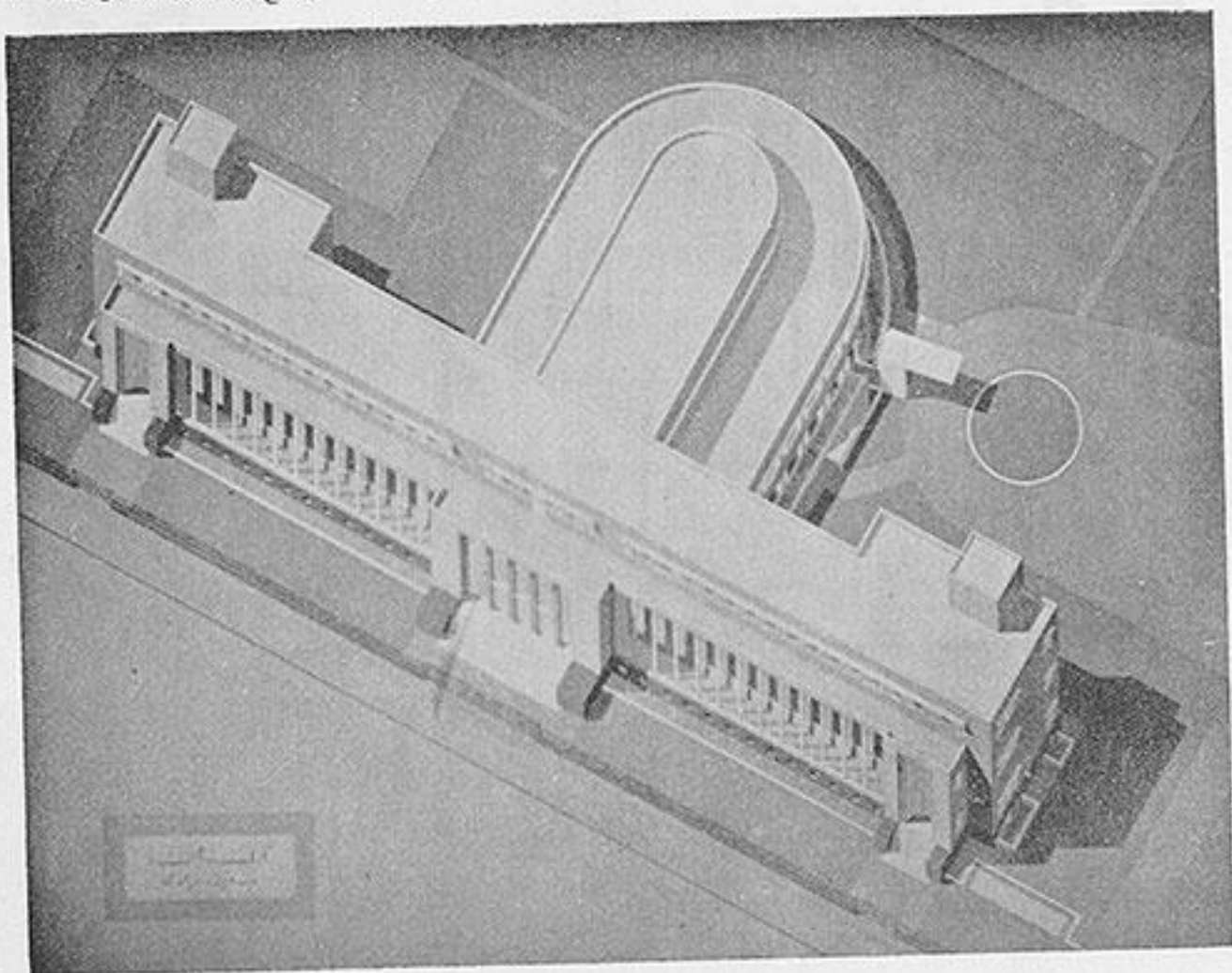

ش ۳۱۶ - طرح اشکوب اول دانشکده حقوق

۲ - ساختمان بانك ملی شعبه بازار

های دیگر ۲۲ متر میباشد. در دور بنا برای تامین روشنایی و تهویه زیر زمین ها يك حاشیه حیاط هواگیر منظور شده است که مساحت آن در حدود ۱۵۰۰ متر مربع میباشد. از طرف جنوب در حاشیه خیابان يك ایوان سرتاسری با ۲۴ ستون قرار گرفته است. از طرف خیابان دارای يك ورودی اصلی با سرسرای به مساحت در حدود ۲۰۰ متر مربع و دو ورودی فرعی میباشد.

این بنا در يك محوطه به مساحت ۱۳ هزار متر مربع در حاشیه قسمت شمالی سبزه میدان ساخته میشود. مساحت زیر بنای آن در حدود ۴۱۱۰ متر مربع و دارای حجم ۸۰ هزار متر مکعب میباشد. طول بنای اصلی از طرف خیابان ۱۲۹ متر است. ساختمان آن در سال ۱۳۲۴ شروع و احتمال میرود در سال ۱۳۲۹ اتمام پذیرد.

ش ۳۱۷ - منظره هوایی ساختمان بانك ملی شعبه بازار

۱ - تقسیمات و معماری

زیر زمین دوم - گودترین قسمت بنا شامل خزانه - انبار بایگانی - محل تاسیسات تهویه و آب رسانی و آتش نشانی می باشد.

زیر زمین اول - شامل رستوران و آشپزخانه و رختشویخانه - محل گاو صندوقهای خصوصی و تاسیسات تلفن و برق می باشد.

مشتمل ۲ طبقه زیر زمین و يك اشکوب طالار معاملات و در قسمت های دیگر سه اشکوب میباشد - عمق دو اشکوب زیر زمین از سطح فضای بیرون در حدود ۶ متر - ارتفاع نمای جنوبی در قسمت طالار معاملات ۱۸ متر و در قسمت

نماسازی های داخل و خارج بنا از لحاظ انتخاب سنگ های مختلف کشور قابل ملاحظه است .

نما از طرف جنوب و مغرب و مشرق با سنگ تراورتن (پل سفید) - نمای شمالی با سیمان سفید - ستونهای ایوان با سنگ مرمریت صیقلی (قم) - بدنه اطراف سه درب ورودی از خیابان با کاشی منقش ایرانی - هزاره ها با سنگ قهوه (اراک) بدنه دیوارهای سرسرای ورودی با مرمر لیمونی و سیاه (تربت) - ستون های ورودی سنگ سماق (خراسان) - بدنه دیوارهای داخلی طالار معاملات با مرمر سیاه و سنگ سماق و سنگ سفید قم پوشش شده است .

- بله های اصلی داخلی از سنگ سماق و سنگ لیمونی و بله های فرعی از سنگ قهوه اراک و بله های خارجی از سنگ خارا (مازنداران) ساخته میشود .

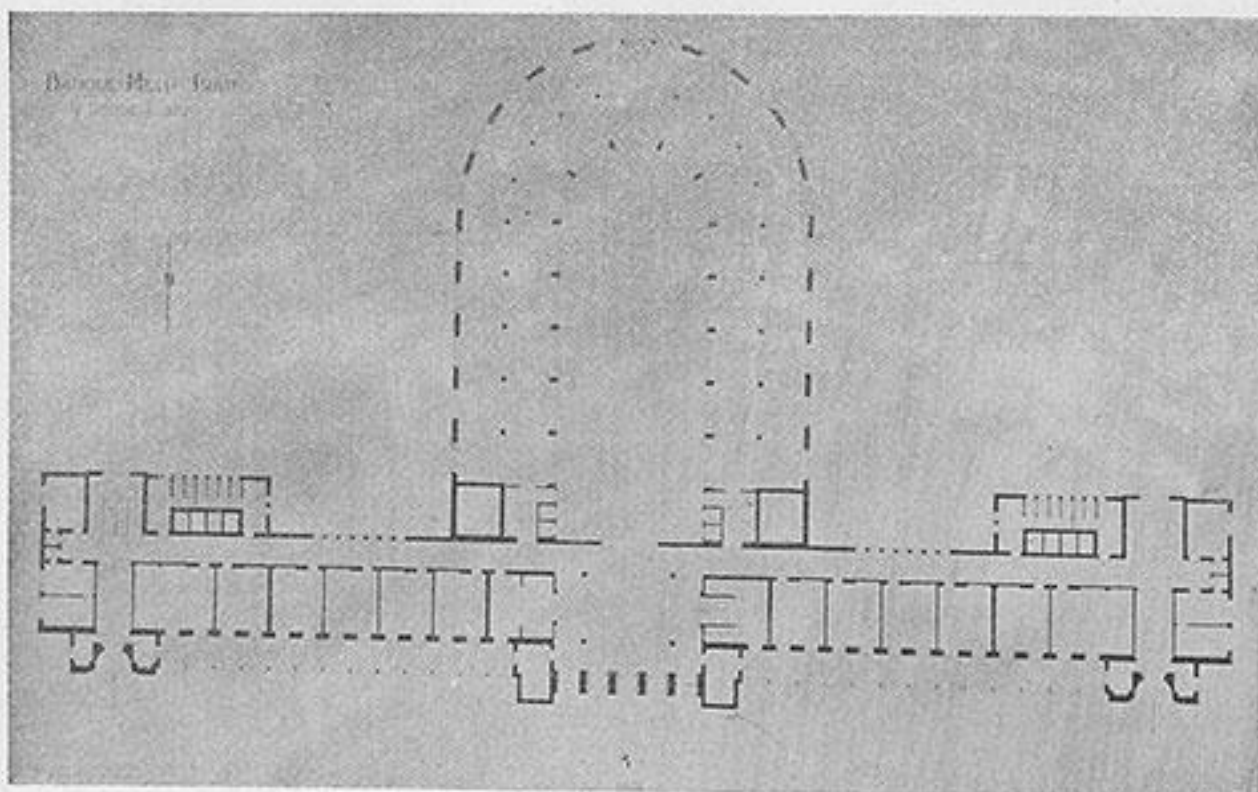
طبقه اول - قسمت طالار معاملات - به ارتفاع در حدود ۱۱ متر و مساحت در حدود ۱۷۶۵ متر مربع میباشد .

طبقه اول و دوم و سوم قسمت های دیگر - مشتمل دفاتر و یک سرویس بهداشتی است .

رو به طرف این بنا در کلیه قسمت ها دارای ۱۴۰ مکان میباشد . و یک مسجد نیز در محوطه شمال شرقی ساخته خواهد شد .

۲ - مشخصات بنا ساختمان

استخوان بندی کلیه بنا با بتن مسلح و دیوارها از آجر و ملات سیمانی ساخته میشود زمین خاک رستی بوده و پس از آزمایش ضریب استحکام آن در سانتیمتر مربع تقریباً یک کیلو گرام تعیین گردیده است .

ش ۳۱۸ - طرح اشکوب اول ساختمان بانک ملی بازار

کف های داخلی با موزائیک بالینولتوم فرش خواهد شد .
درب های ورودی با آهن و سایر دربها از چوب تهیه شده است .

خزانه بزرگ در زیر زمین دوم با دیوارهای دوش با بتن آرمه ساخته شده که از حیث اهمیت و استحکام تاکنون نظیر آن در ایران ساخته نشده است ...

۳ - تأسیسات

از لحاظ تأسیسات ساختمان بانک بازار مجهر به و سایر مدرن و کامل خواهد بود بطوری که این بنا را در ردیف بهترین عمارت های نوع خود قرار میدهد - تأسیسات بنای نامبرده شامل قسمتهای

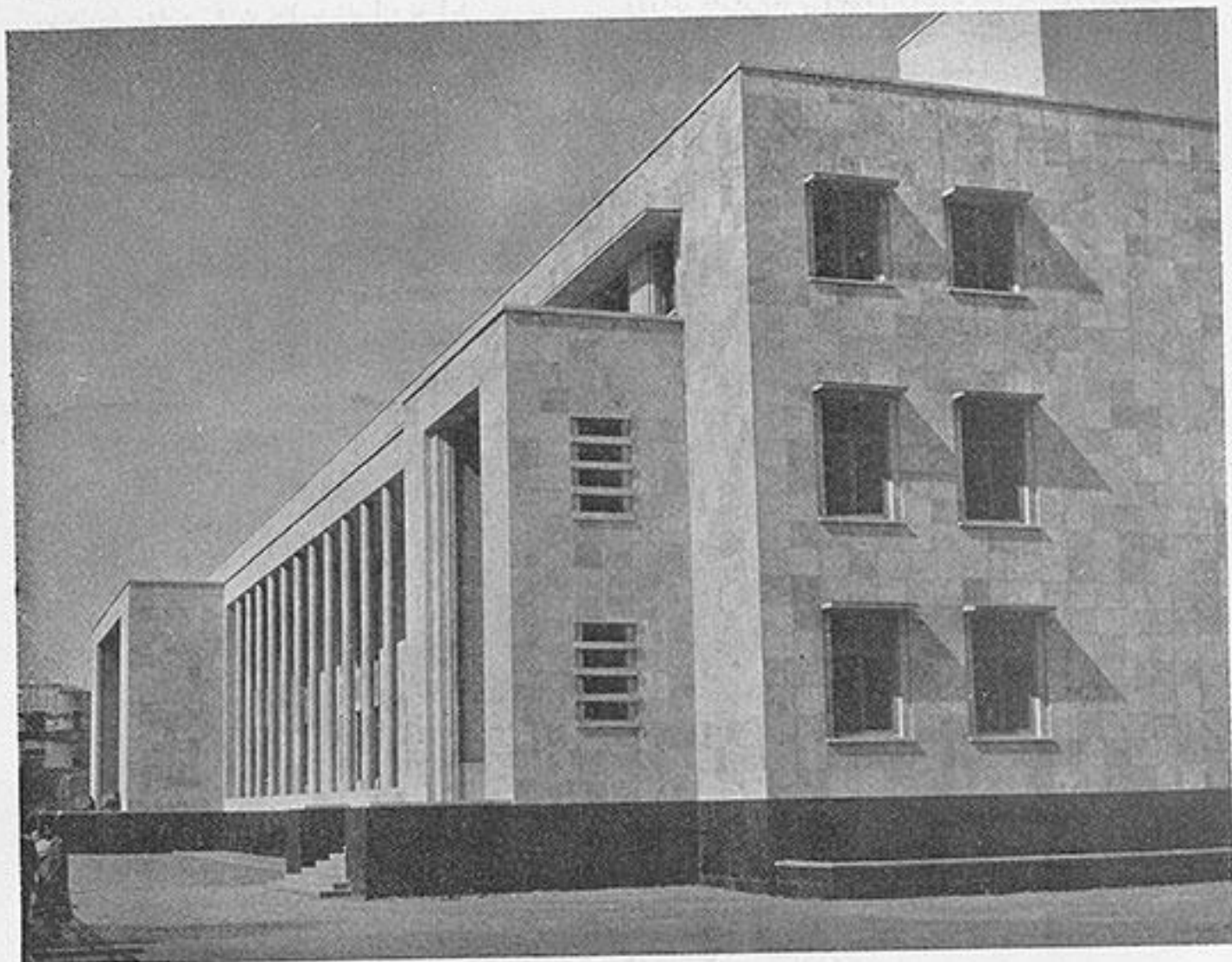
از لحاظ ساختمانی بنا به شش بلوک تقسیم شده و بین هر بلوک درزهای انبساط منظور گردیده است - تقریباً ۹ هزار متر مکعب بتن کاری و ۹۰۰ تن آهن مصرف شده است بزرگترین ابعاد پایه های بتونی ۹۰/۹۰ سانتیمتر و بزرگترین فشار قائم روی پایه ها تقریباً ۴۰۰ تن میباشد - ابعاد پایه های کوچک ۲۵/۳۰ سانتیمتر و ارتفاع دیوارهای حائل ۷ متر است پوشش سقف ها کلبتاً با بتن آرمه و طالار معاملات که عرض آن تقریباً ۱۷ متر میباشد با بتن آرمه با دو مفصل روی هم از هر طرف پوشش شده است - بنابراین هر تیر پایه دارای ۴ مفصل میباشد و ارتفاع تیر پایه ها در قسمت بالا به ۱۸۵۰ میرسد .

۱- تهویه مطبوع - بنا مجهز به دستکاه تهویه مطبوع خواهد بود یعنی در زمستان گرم نمودن و در تابستان خنک نگاه داشتن داخل بنا توسط جریان هوایی که در هر موسم بطور مناسبی مرطوب و گرم یا سرد شده باشد انجام می گیرد - بطوری که همیشه در داخل بنا از لحاظ حرارت و مرطوبت شرایط مناسب و مطبوعی موجود خواهد بود - تهویه مطبوع که طرز مدرن گرم کردن و تهویه عمارت است بخصوص برای تهران که موضوع خنک کردن در تابستان اهمیتی برابر موضوع گرم نمودن در زمستان دارد خیلی قابل ملاحظه می باشد و بطور کلی تاثیر خوبی در طرز و راندمان

و بدستگاه تهویه برمی گردد - نشر بچ دستکاه تهویه که خیلی مفصل و پیچیده می باشد و کنترل های مختلف که روی جریان هوا و دستکاه تهویه بعمل می آید از موضوع بحث ما خارج است .

۲ - برق - علاوه بر شبکه روشنایی و زنک اخبار و تلفن و ساعت الکتریکی اولاً بنا مجهز به یک دستکاه مولد برق خواهد بود که در موقع لزوم بدون برق نمائند نانیاً برای محافظت بنا و خزانه و انبار و در بهای ورودی بنا نیز توسط شبکه های مخصوصی از نیروی برق استفاده خواهد شد .

۳ - آبرسانی و فاضل آب - لوله کشی آب سرد و گرم - و

ش ۳۱۹ - نمای جنوبی و شرقی بانك ملی شعبه بازار

کار کارمندان دارد .

طرز کار دستکاه بقرار زیر است : هوای تازه خارج توسط تنوره بزرگی بداخل مکیده شده و با مقداری از هوای داخل اطاق ها و سالن ها مخلوط به دستکاه تهویه میرود - در این دستکاه ابتدا هوا شسته شده و گرد و غبار آن گرفته و بعد به شرایط مطلوب حرارت و مرطوبت برده شده و توسط چند تنوره قائم و مجاری افقی بطرف اطاقها رانده میشود و از روزنه های مخصوص داخل آنها میشود و بعد از عبور از داخل اطاقها باز توسط روزنه ها داخل مجاری دیگر میشود و مقداری از آن به خارج و بقیه با هوای خارج مخلوط

لوله کشی جهت آتش نشانی در تمام بنا و آب پاشی در محوطه وجود خواهد داشت ساختمان دارای يك چاه عمیق و آب انبار زیرزمینی و منبع هائی در بالای سقف عمارت میباشد و آب که در صورت لزوم تصفیه و سبك و ضد عفونی خواهد شد توسط تلمبه هائی به منبع های فوقانی و از آنجا بداخل شبکه های مختلف آبرسانی فرستاده میشود فاضل آبها نیز قبل از کسپل شدن به چاهها وارد فس سپتیک ها شده مستحیل به مایع می گردند - برای بنا آشپزخانه و رستوران و رختشویخانه و دوش نیز پیش بینی شده است .

محاسبات فنی بتن آرمه بوسیله آقای مهندس ابوطالب
 کوهریان و تأسیسات بوسیله آقای مهندس مهدی بازرگان انجام
 شده و اجرای عملیات ساختمانی به عهده شرکت مقاطعه کاری
 مهندس پناهی و شرکاء محول گردیده است.

۴ - قسمت‌های دیگر تأسیسات - برای بنا آسانسور های
 مسافری و باری و در انبارها يك سرویس باربری مکانیکی و در
 طالار معاملات سرویس نامرسانای بادی منظور گردیده است

عکس پشت جلد منظره نمای جنوبی را از طرف خیابان نشان میدهد.

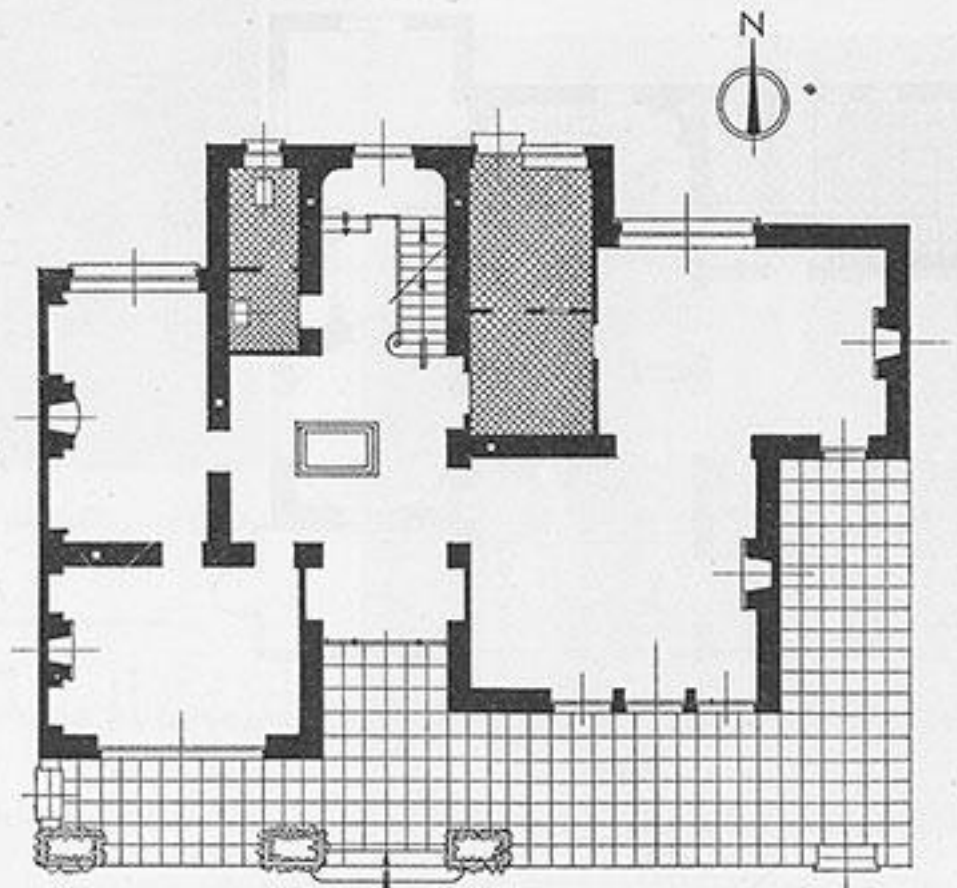
۳ - يك ویلا در شمیران

در انتهای يك باغ - مشتمل بر : طبقه اول : سالن - غذاخوری - سالن کوچک - دفتر
 طبقه بالا : اطاقهای خواب و حمام و توالت و ایوان - طبقه زیر زمین : سالن تابستانی و محل حرارت مرکزی
 روکار با آجر سفید - سقفها بابتون آرمه و آهن - پشت بامها در يك قسمت تراس و قسمت های دیگر شیروانی - پنجره ها دارای سایه بان

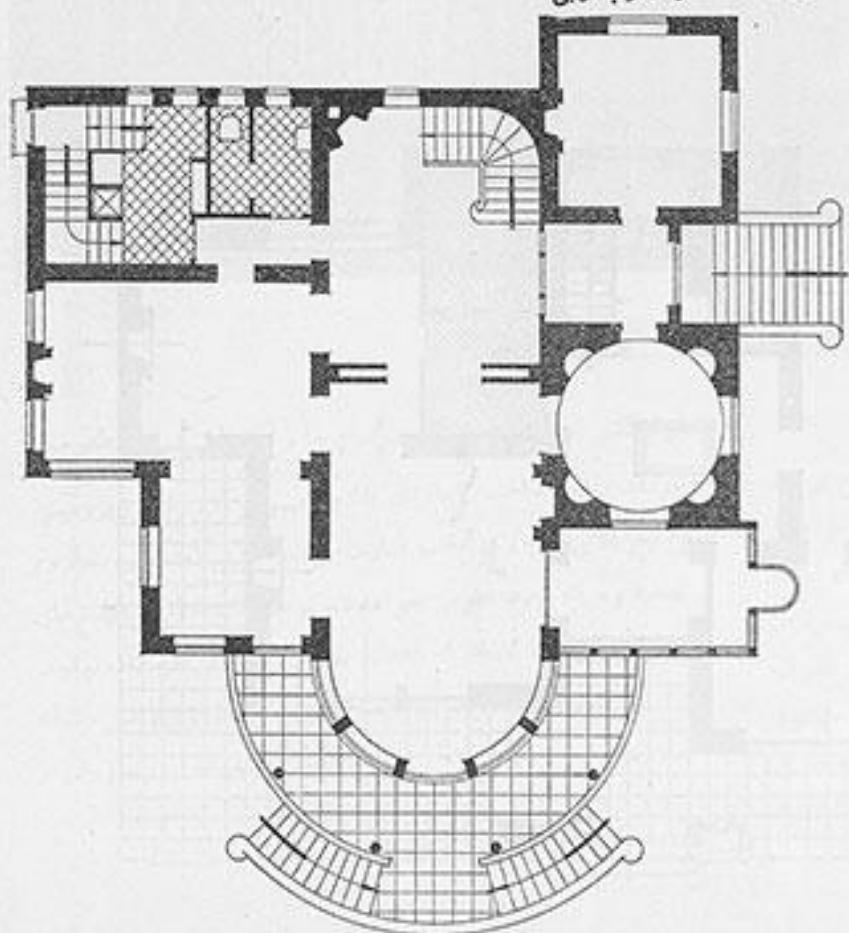
ش - ۳۲۰ - نمای اصلی طرف باغ

ش - ۳۲۱ - طرح اشکوب اول

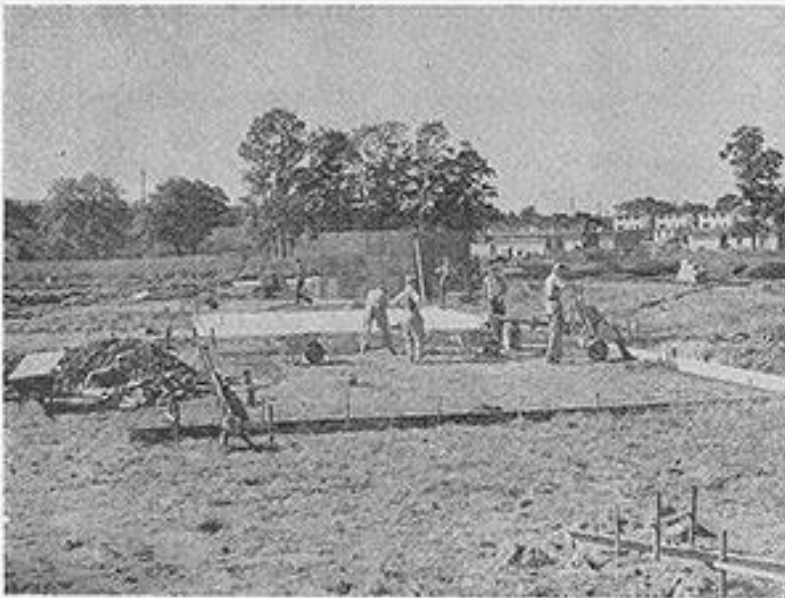

ش ۳۲۲ - منظره جنوب غربی

خانه سه اشکوبه در محوطه يك
باغ مشتمل بر:
سالن بزرگ - سالن كوچك -
غذاخوری - سالن بار-دفتر- گلخانه-
سرسرای ورودی ایوان روپوشیده
راه پله اصلی وفرعی- لوازم مستراح
و روشویی وغیره در طبقه دوم اماکنهای
خواب و حمام - ایوان روپوشیده و
تراس.
در طبقه زیرزمین - سالن نشیمن
تابستانی - سرویس ها و آشپزخانه و
انبار وغیره .
مساحت زیر بنا ۳۳۰ مترمربع -
با بتون آرمه و آجر و روکاری سیمانی
ساخته شده است .

ش ۳۲۳ - اشکوب اول

ش ۳۲۴ - اولین مرحله ساختمانی یعنی پی سازی

اخیراً شرکت های ساختمانی متعددی در اغلب کشور های اروپا و آمریکا تأسیس شده که بمنظور صرفه جویی هزینه و سرعت عمل در قسمت خانه سازی سبک های مختلفی را مورد عمل قرار میدهند.

یکی از این بنگاه های خانه سازی در شهر هیلدنبرو از استان کنت انگلستان تأسیس شده که با یک تشکیلات ساده موتور بزه در هر هفته دو خانه محکم دائمی ساخته و تحویل میدهد و طریقه که معمول میدارد بقرار زیر است:

پس از عملیات پی سازی و جا گذاشتن ستونها و میله های فولادی یک کوفراژ (تخته بندی) در کلیه قسمت های بنا انجام میگردد و سپس کلیه تأسیسات سیم کشی و لوله کشی و لوازم حمام و روشویی و آشپزخانه و غیره در محل های لازمه نصب میشود. بعد بوسیله یک دستگاه ماشین مخلوط کننده بتون و یک تلمبه بالوله داخل کوفراژ ها را با بتن پر میکنند پس از دو روز تخته بندی را باز و عملیات تکمیلی بنا از قبیل روکار سازی و فرش و غیره را انجام میدهند. پیش بینی میشود این طرز خانه سازی بزودی در دسترس عموم قرار گیرد - پیشرفت عملیات مطابق شکل های ۳۲۴ و ۳۲۵ و ۳۲۶ و ۳۲۷ و ۳۲۸ و ۳۲۹ نشان داده شود.

ش ۳۲۵ - دستگاه مخلوط کننده و تلمبه آماده کار میشود

ش ۳۲۶ - تخته بندی ها تکمیل و بوسیله تلمبه و لوله بین آنها با بتن پر میشود

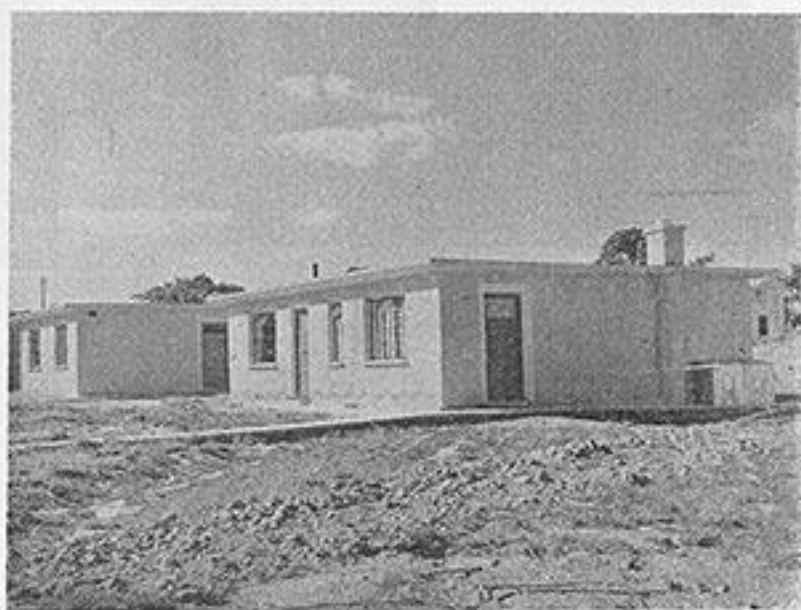

ش ۳۲۷ - پس از گرفته شدن بتن چوب بست ها و نخه بندی
ها باز میشود .

ش ۳۲۸ - عملیات تکمیلی

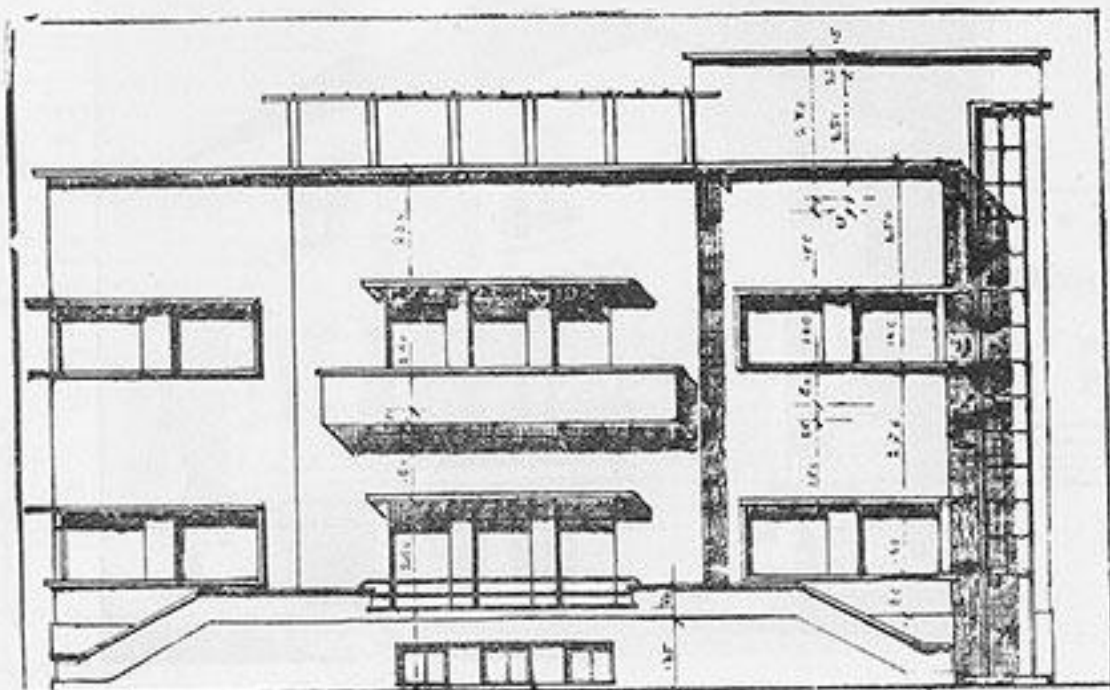
ش ۳۲۹ - خانه تمام شده و برای سکونت آماده است

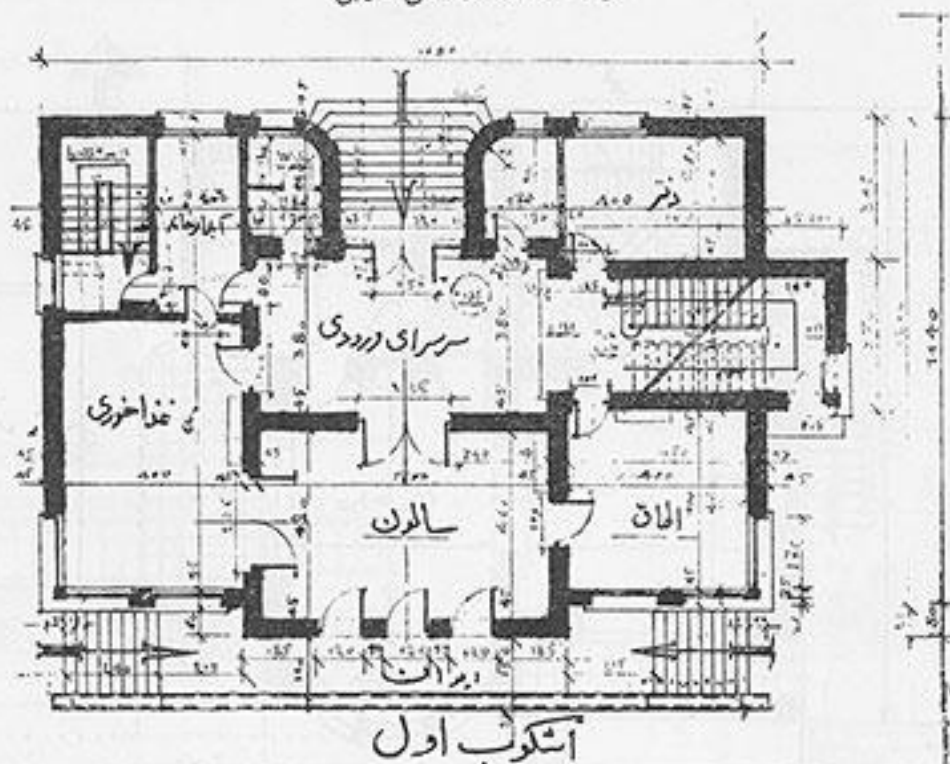
چند طرح از خانها

۱- يك خانه در شهر «آرشینكت بوداغيان»

این بنا تقریباً بطور قریبه ساخته شده است.

ش - ۳۳۰ نمای اصلی جنوبی

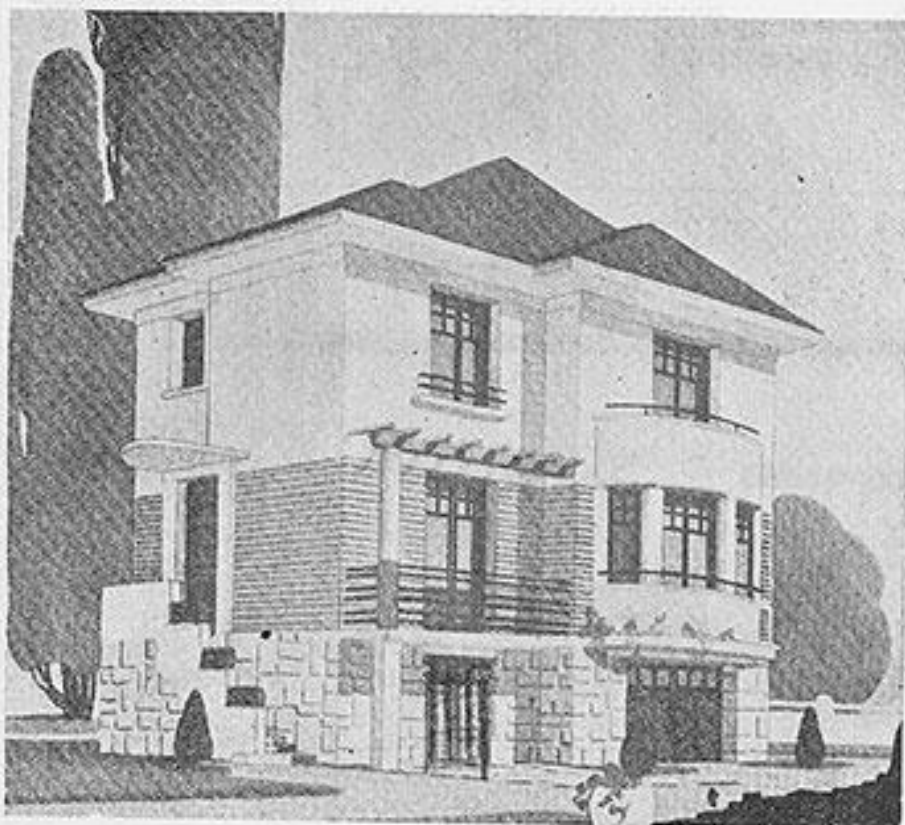
اشکوب اول

ش - ۳۳۱

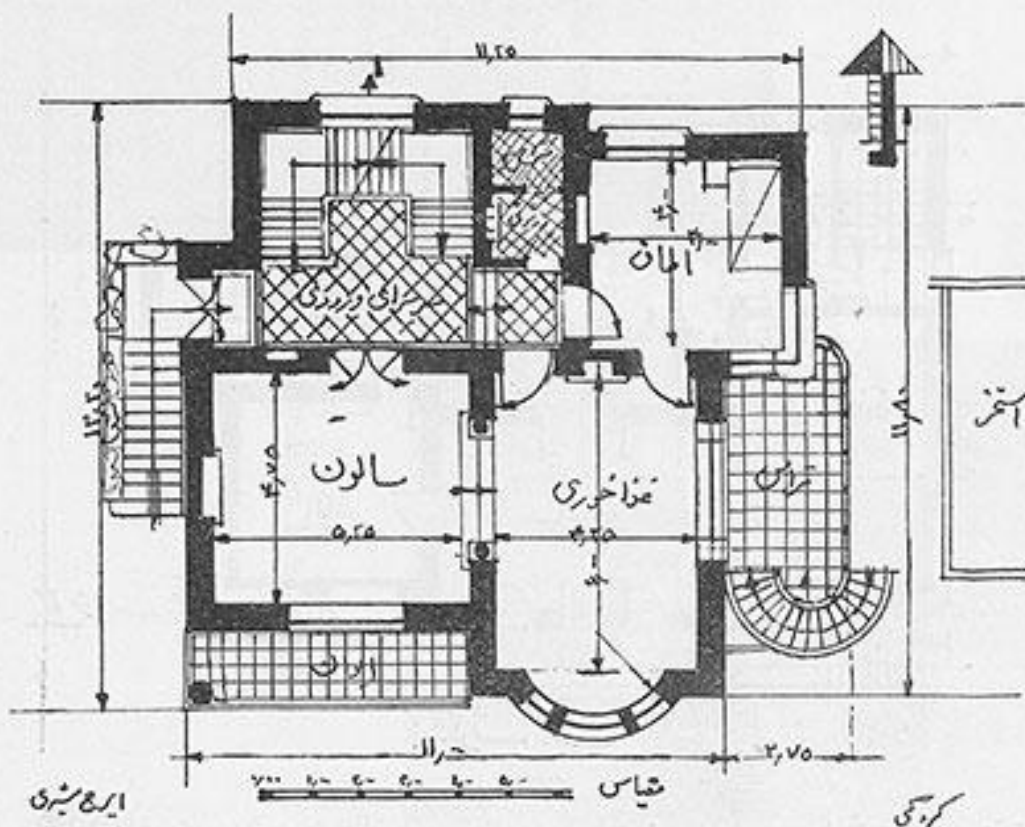
دارای سالن و غذاخوری و دفتر و ۵ اتاق و سرسرای ورودی آشپزخانه و آبدارخانه و غیره و تراس پشت بام نسبتاً وسیع - زیر زمین - در حدود ۲۵۰ متر زیر بنا.

۲ - يك خانه بيلاقى

دارای ۶ اتاق و کاراژ و لوازم در فضای نسبتاً وسیع و ۱۲۰ متر زیر بنا میباشد

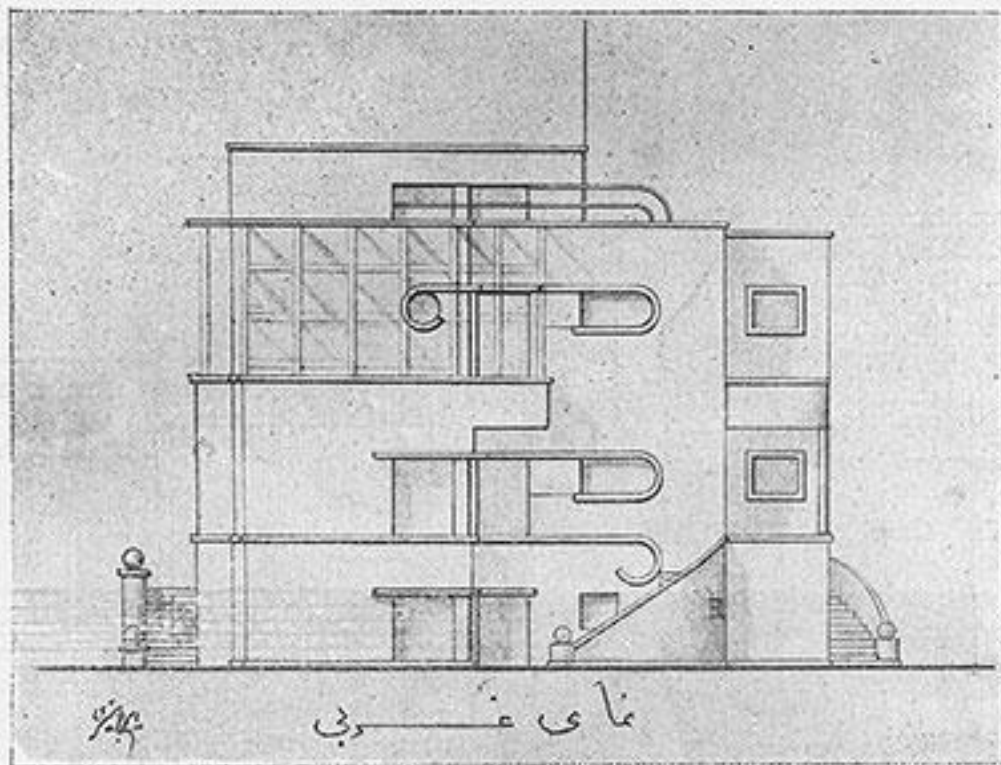
ش-۳۳۲ منظره جنوب غربی

۴- يك خانه بيلاقى در شميران

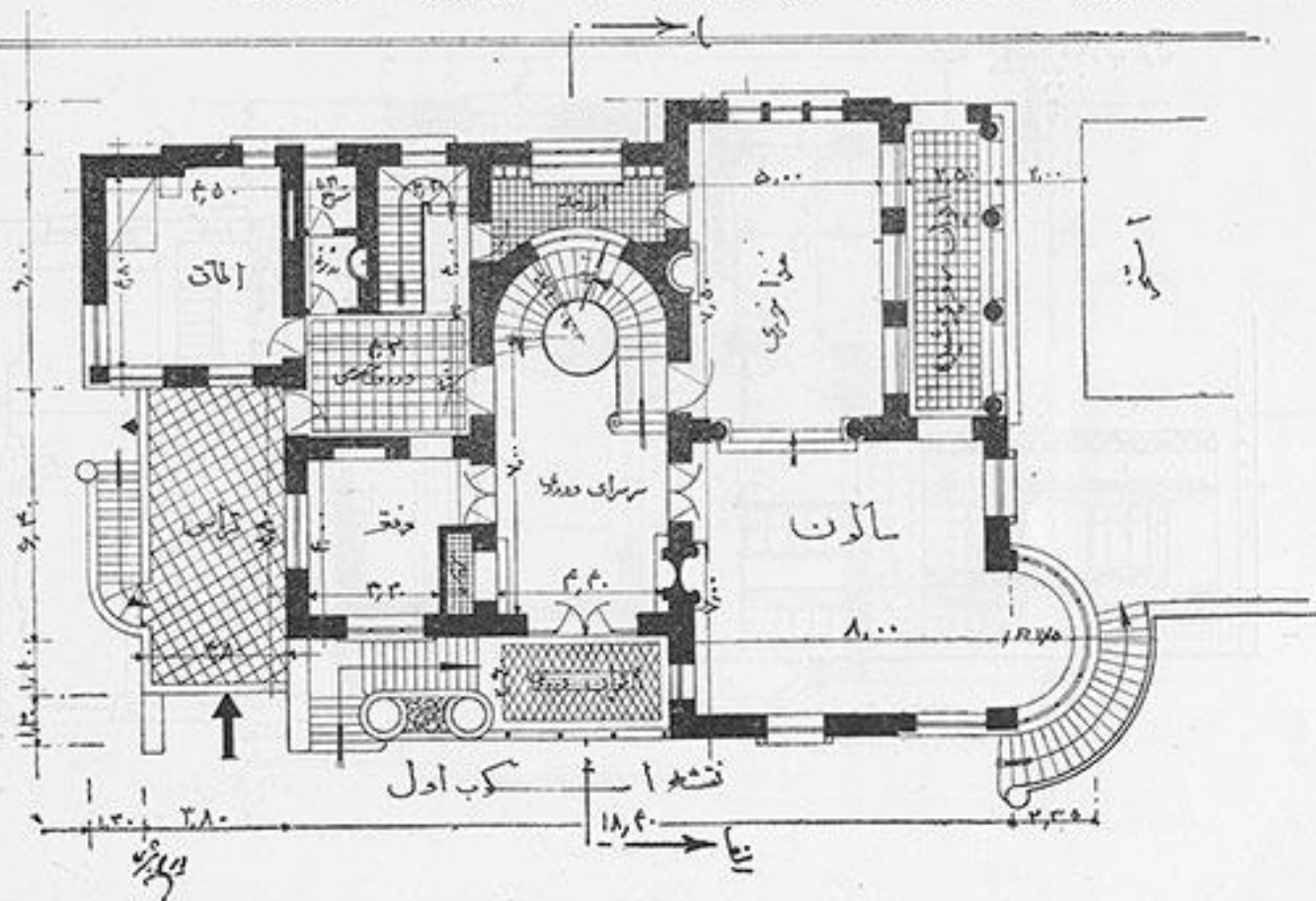
«آرشيكت ايرج مشيرى»

مشتمل بر ۳ اشكوب و در حدود ۳۳۰ متر مربع زير بنا در يك باغ وسيع با استخر بزرگ داراى :

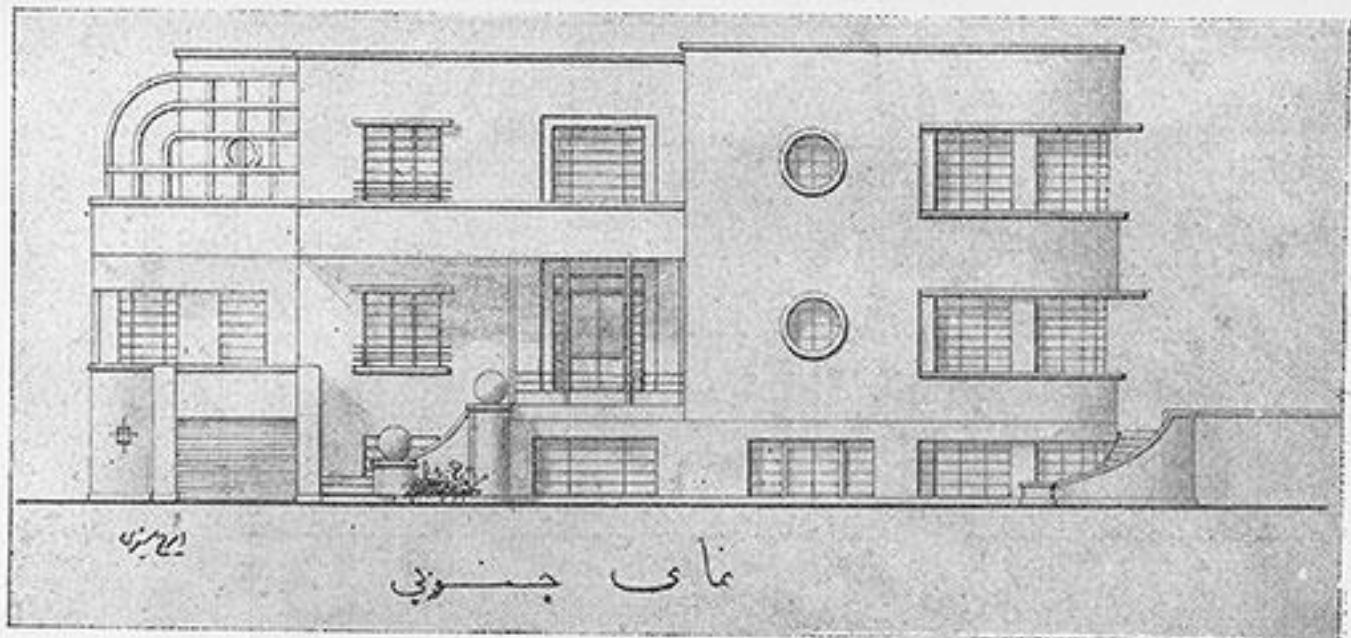

ش - ۳۳۸ نمای غربی از طرف خیابان

اشكوب اول : سرسرای ورودی - سالن - نهارخوردی - دفتر - املاق و لوازمات - ایوان و تراس .

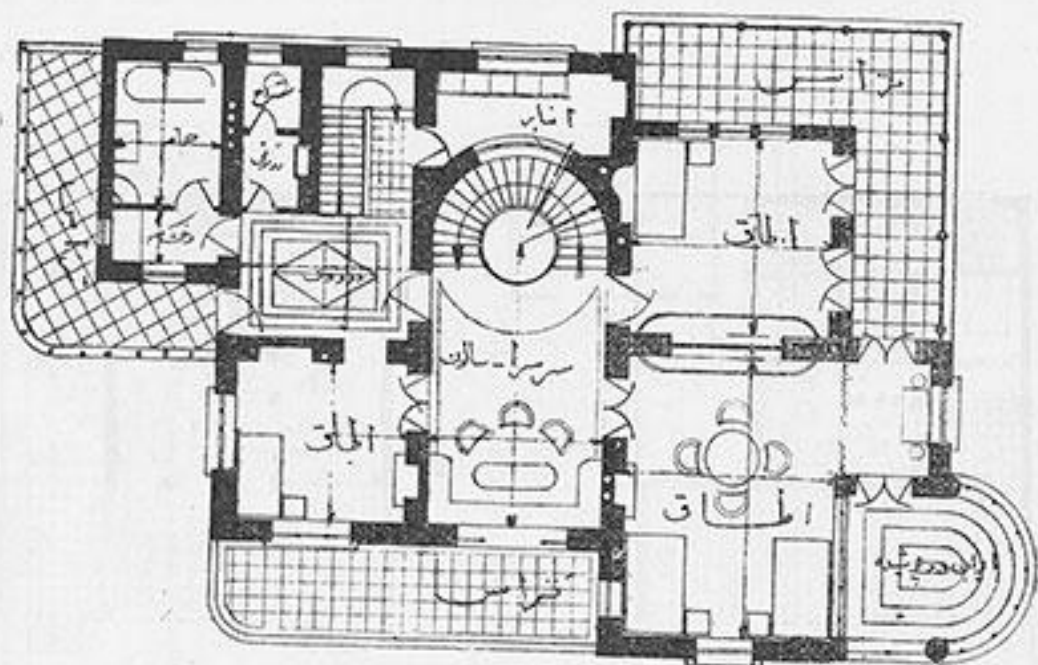

ش - ۳۳۹ - طرح اشكوب اول

ش. ۳۴۰ - نمای جنوبی

اشکوب دوم: سرسرا - سالن و ۳ اتاق خواب و ۳ تراس با لوازم.
 اشکوب زیر زمین: سالن تابستانی - بار - کلبه‌خانه - اتاق و گاراژ و آشپزخانه و لوازم.

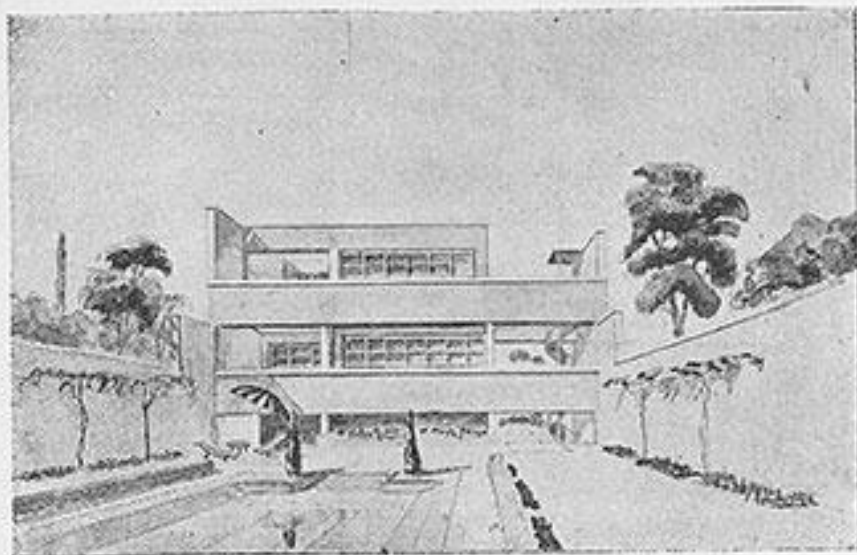

اشکوب دوم

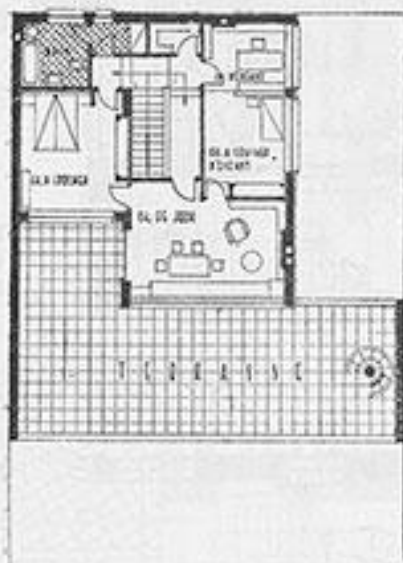
ش. ۳۴۱ - طرح اشکوب دوم

۵ - طرح يك ساختمان مسكونی سه اشكوبه در شمیران

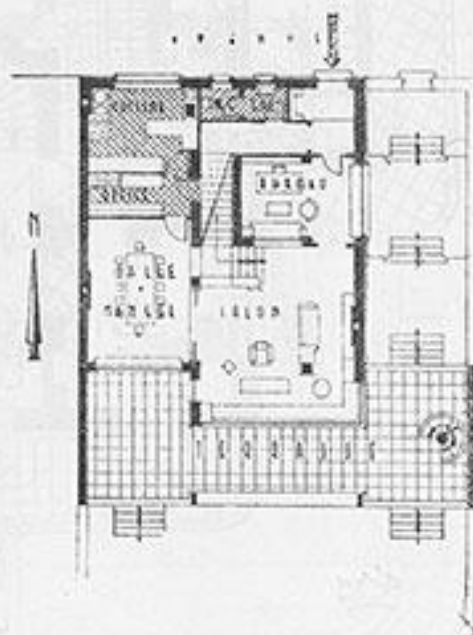
مساحت ۱۳۰ متر مربع مشتمل بر :
 زیر زمین - يك اتاق نشیمن - حوضخانه و انبار
 طبقه اول - سالن - نهارخوری - دفتر و سرویس
 طبقه دوم - يك اتاق نشیمن با سه اتاق خواب و حمام و غیره .

ش ۲۴۲ - نمای اصلی

ش ۲۴۴ - طبقه دوم

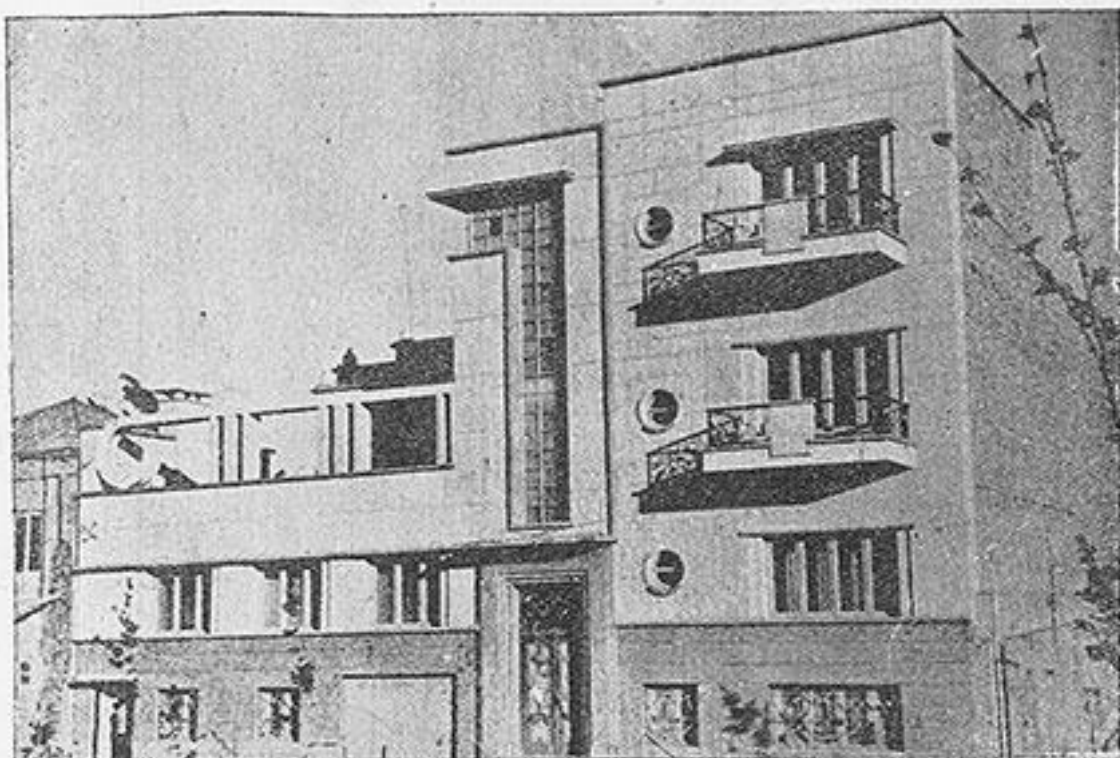

ش ۲۴۳ - طبقه اول

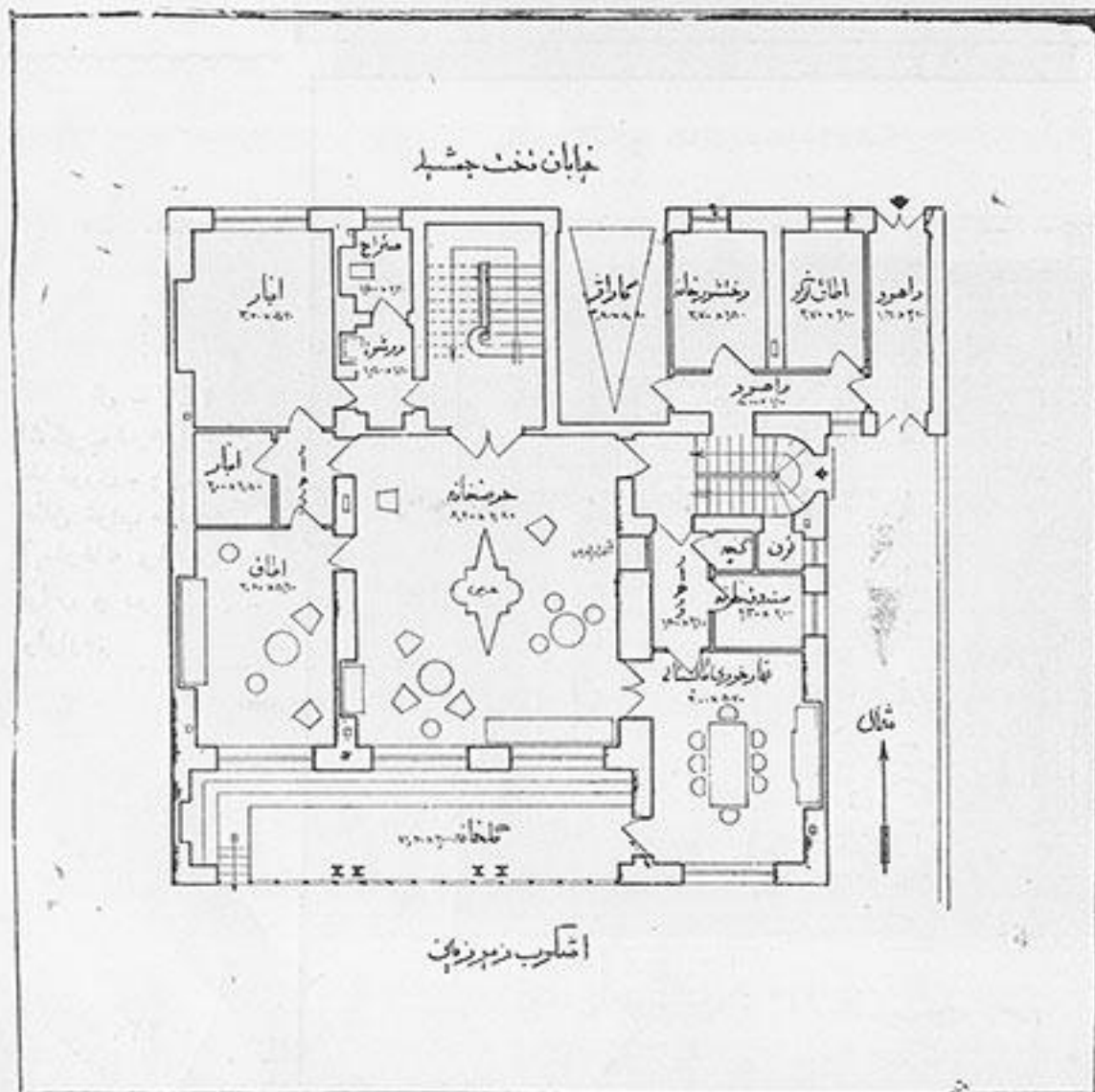
(طرح کننده - مهندس قراچیان)

۵ - يك خانه در خیابان تخت جمشید

« آرشیكت و ارطان »

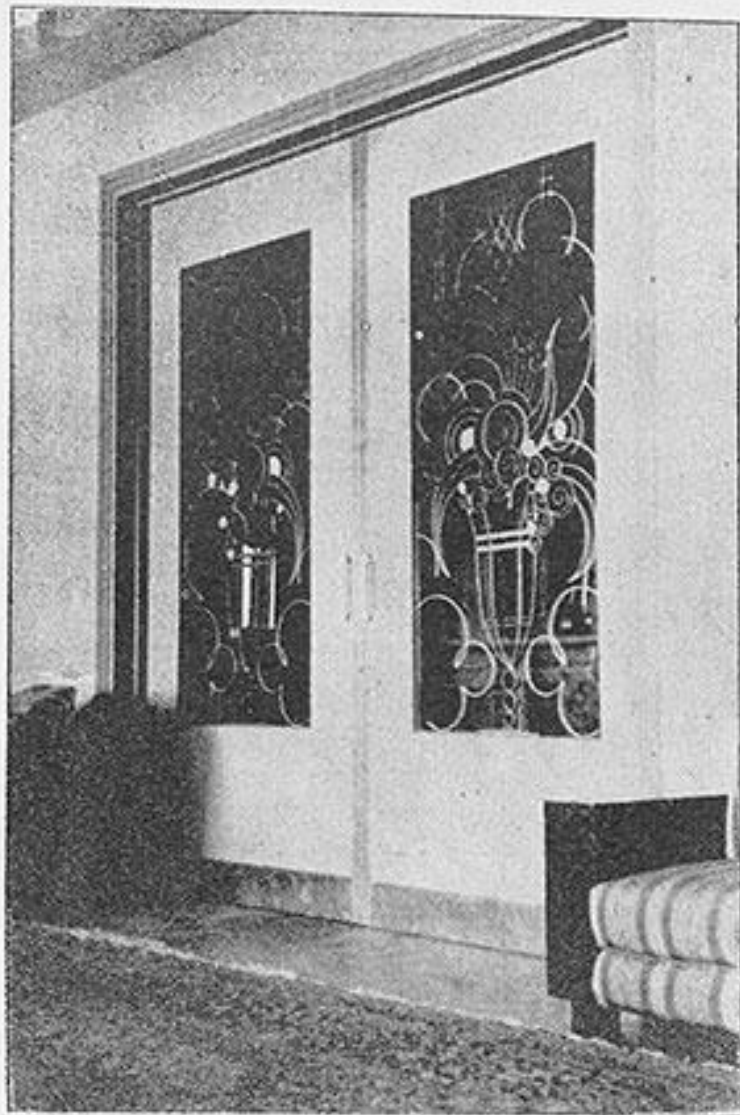

ش ۳۴۴ - نمای شمالی از طرف خیابان

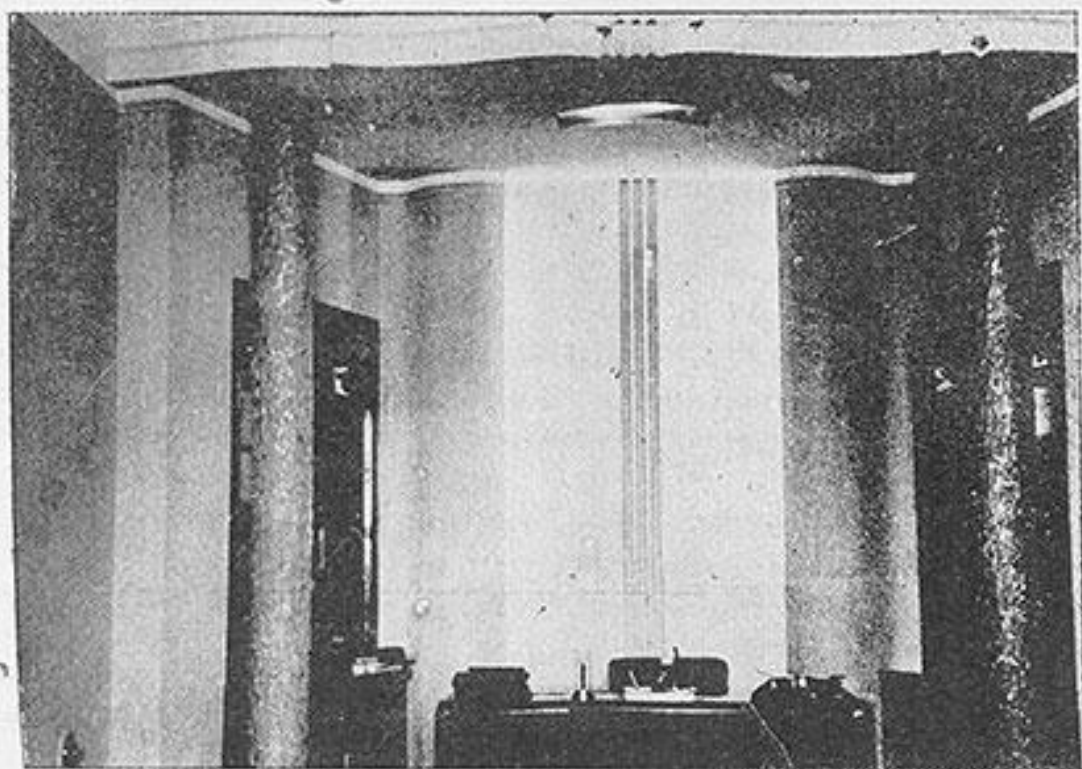

ش - ۳۴۵

زیر زمین : حوضخانه -
 نهار خوری تابستانی -
 اتاق کلنگخانه - اتاق نوکر
 رختشویخانه - کاراز و
 لوازم .

ش ۳۴۸ - درب ورودی سرسرا به سالن

ش ۳۴۹ - تزئینات داخلی اطاق دفتر

روشنائی تبلیغاتی و تزئیناتی

تعیین ابعاد حروف يك تابلو یا يك اعلان

شکل و فرم بعضی از حروف طوری است که باسانی مخصوصاً از فاصله نسبتاً دور با یکدیگر اشتباه میشوند. مثلاً حروف ن و ی یا حروف او م یا حروف ل و ن در موقع تهیه يك تابلو باید این نکته اساسی را نیز کاملاً در نظر داشت.

برای حروف مختلف لاتین تجربیات زیادی بعمل آمده و حتی فورمولهای چندی از راه تجربه بدست آمده است که چگونه تعداد لامپ روی حروف را انتخاب کنند تا کاملاً محظور فوق از بین برود. متأسفانه چون مسئله روشنائی تبلیغاتی و تزئیناتی هنوز در ایران مورد توجه قرار نگرفته و شاید برای اولین مرتبه نیز باشد که نگارنده در اطراف آن بحث مینمایم مطالبات زیادی روی حروف و کلمات نشده است و سازنده يك تابلو فعلاً بایستی طبق قواعدیکه در بالا ذکر شد با استعمال دوائر کاغذی و مطالعه تابلو از فواصل معین تعداد لامپ هر حرف را پیدا کند.

برای روشن شدن ذهن خوانندگان و مزید اطلاع آنها یادآورده میشود که در حروف لاتین برای سهولت تعیین عمده لامپهای يك تابلو حرف I را مبنای عمل قرار داده اند و يك ضریب ثابت بین عمده لامپهای لازم برای سایر حروف و لامپهای لازم برای حرف I پیدا کرده اند.

تابلوی زیر مقدار عددی این ضریب را برای هر کدام از حروف نشان میدهد.

A-۲٫۴۲	G-۲٫۸	M-۳٫۷	S-۲٫۷۵
B-۳٫۴۷	H-۲٫۵۵	N-۲٫۲۷	T-۱٫۶۵
C-۲٫۳	I-۱	O-۲٫۷۷	U-۲٫۶۲
D-۲٫۹۵	J-۱٫۷	P-۲٫۵۲	V-۱٫۹۰
E-۲٫۶۲	K-۲٫۵۲	Q-۳٫۰۵	W-۳٫۷۰
F-۲٫۰۲	L-۱٫۶۵	R-۲٫۹۷	X-۱٫۹۰
		Y-۱٫۵۵	Z-۲٫۲۷

مثلاً اگر طبق محاسبه برای حرف I تعداد پنج لامپ لازم باشد برای حرف M به میزان ۳٫۷ مرتبه زیاد تر لازم است.

مثلاً برای روشن کردن کلمه ARCHITECTE با فرض اینکه برای حرف I پنج لامپ لازم است بایستی به میزان $(۲٫۴۲ + ۲٫۹۷ + ۲٫۳ + ۲٫۵۵ + ۱ + ۱٫۶۵ + ۲٫۶۲ + ۲٫۳ + ۱٫۶۵ + ۲٫۶۲) \times ۵ = ۲۲٫۰۸$ لامپ بکار برد.

مهندس منوچهر بهمنیار

در مباحث پیش طرز اندازه و تعیین قطر ظاهری لکه‌های روشنائی شرح داده شد بنا بر این بعد زبندست آمدن این قطر میتوانیم با مقیاس معینی این لکه‌های نورانی را در روی يك صفحه کاغذ ترسیم نمائیم.

بعداً با همین مقیاس دوائری با کاغذ بریده و روی صفحه‌ای با اندازه مناسب خواهیم چسباند.

بطور کلی تجربه نشان داده است که دو خط موازی که در پهلوهای یکدیگر قرار گرفته باشند نمیتوانند از فاصله معینی کاملاً از یکدیگر متمایز باشند مگر آنکه فاصله بین آن دو خط حداقل مساوی دو برابر فاصله بین لامپهای روشن کننده تابلو باشد.

ولی از نظر علمی فاصله حد اقل بین دو خط کاملاً هم‌باز دو برابر فاصله بین لامپها نیست و این فاصله بستگی به دو عامل زیر دارد.

۱- قدرت دید

۲- اختلاف درخشندگی لامپهای روشن کننده و زمینه تابلوی روشن شده

برای اینکه چشم انسانی بتواند دو خط را کاملاً از يك فاصله معین مشخص نموده و از یکدیگر تمیز دهد بایستی زاویه ای که رأس آن چشم بیننده میباشد و اضلاع آن هر کدام بهر يك از دو خط مورد نظر وصل میشود بزرگتر از يك دقیقه باشد (مقصود از يك دقیقه البته $\frac{1}{60}$ درجه میباشد)

در پایان این بحث از ذکر این نکته ناگزیریم که:

ممکن است تهیه کننده تابلو از خود سؤال نماید که آیا بهتر است که در روی حروف يك ردیف لامپ بقدرت معین استعمال نماید یا دو ردیف لامپ بقدرت هر کدام نصف لامپهای يك ردیفی؟

در پاسخ این سؤال ذکر میشود که با تهیه يك کروکی قبلی از تابلو نصب دوائر کاغذی عملاً میشود به بهتر بودن هر کدام از دو طریق فوق پی برد ولی بطور عموم در تابلوهاییکه دارای خطوط هم بعد هستند استعمال دو ردیف لامپ چندان موثر نیست ولی اگر ابعاد حروف متغیر باشد نصب دو ردیف لامپ نتیجه مطلوب تری خواهد داشت.

نوع حروف

فاصله حد اکثری که تابلو یا اعلان از آن فاصله با کمال وضوح دیده میشود و کاملاً میتوان عبارات و حروف آن را تشخیص داد بستگی کاملی با نوع کلمات و با نوع حروفی که کلمات را تشکیل میدهند دارد.

نمایشگاه نقاشی

از آثار آبراهام گورگینیان

چند روز است مجموعه از آثار هنرمند جوان آقای آبراهام گورگینیان در انجمن فرهنگی آرامنه به معرض نمایش گذاشته میشود. يك قسمت از تابلوهای نقاشی مزبور ترجمان احساسات شاعرانه حکیم عمر خیام و کوچاک شاعر معروف ارمنی میباشد. «کوجاک شاعر معروف ارمنی در قرن ۱۵ میلادی میزیسته و باخرافات مذهبی زمان خود مبارزه مینمود - آثار وی در کتابخانه و جزیره سن لازار جمع آوری و مدفنش در شهر وان نزدیکی دهکده قره کونی است.»

ش-۳۵۱

ش-۳۵۰

آقای گورگینیان توانسته است با مهارت زیاد روح اشعار این دو شاعر بزرگ را مجسم نموده و مناظر دلربای طبیعت را که مشحون از گل و بلبل، می و معشوق میباشد با فلسفه آثار آنان آمیخته نماید. يك قسمت از تابلوهای دیگر با سبک دوره صفویه و فتحعلیشاه لباس و آداب و حرف محلی را نشان میدهند. این سبک نوین نقاش جوان که با همه نهی دستی و ناملایمات زندگی با موفقیت توأم گردیده است شایان تشویق و تقدیر میباشد.

خیابان شاه رضا - شانزلیزه تهران

شانزلیزه در ایام قدیم بهشت روی زمین یونانی و رومی ها بوده است و آنجا انسان پیر نمیشد و غصه دنیا را نمیخورد یکی از خیابانهای پاریس که شاهکار خیابان ها است بنام خیابان شانزلیزه نامیده میشود که طول آن هشت کیلومتر عرضش هشتاد متر میباشد این خیابان شرقی و غربی است و آفتاب از صبح تا شام او را گرم و روشن مینماید. عمارات قشنگ و بلند، باغات و پارکها با مجسمه ها آن را مزین نموده است.

در انتهای این خیابان يك میدان خیلی وسیعی بنام میدان ستاره قرار گرفته است که شعاع های این ستاره را دوازده خیابان وسیع تشکیل میدهند.

در وسط این میدان و محور خیابان شانزلیزه فرمان ناپلیون يك طاق نصرت باز ارتفاع پنجاه متر بنا شده است که از هشت کیلومتری مسافت نمایان است و مجسمه خود ناپلیون زینت او بوده و زیر این طاق آرامگاه سرباز گمنام قرار گرفته است چشم ها متوجه این بادگار با عظمت است و طاق رومی که مثل يك دروازه بزرگی در يك دیوار شکافته شده است ایرانیان را بیاد طاق کسری در مداین میاندازد.

پادشاهان و روسای ممالک دنیا که بدین پاریس میآیند قبل از هر کاری بادسته گل به تعظیم این بادگار بزرگ سرباز گمنام میشتابند و در پیشگاه آن سر تعظیم و تکریم فرود میآورند.

خیابان شاهرضا در تهران که نیز شرقی و غربی است نسبتاً عربش بوده و طول آن شش کیلومتر است و آفتاب از صبح تا شام بآن میتابد از بعضی جهات شبیه به خیابان شانزلیزه پاریس میباشد.

چیزی که این خیابان کسر دارد بنای يك طاق بادگاری است. امیدواریم که به همت هموطنان عزیز بنام قدردانی از خدمات شاهنشاه معظم قید و سربازان شجاع که در میدانهای نبرد در راه میهن جان سپرده اند يك بنای بادگاری روی مجسمه فعلی در محور این خیابان برپا شود.

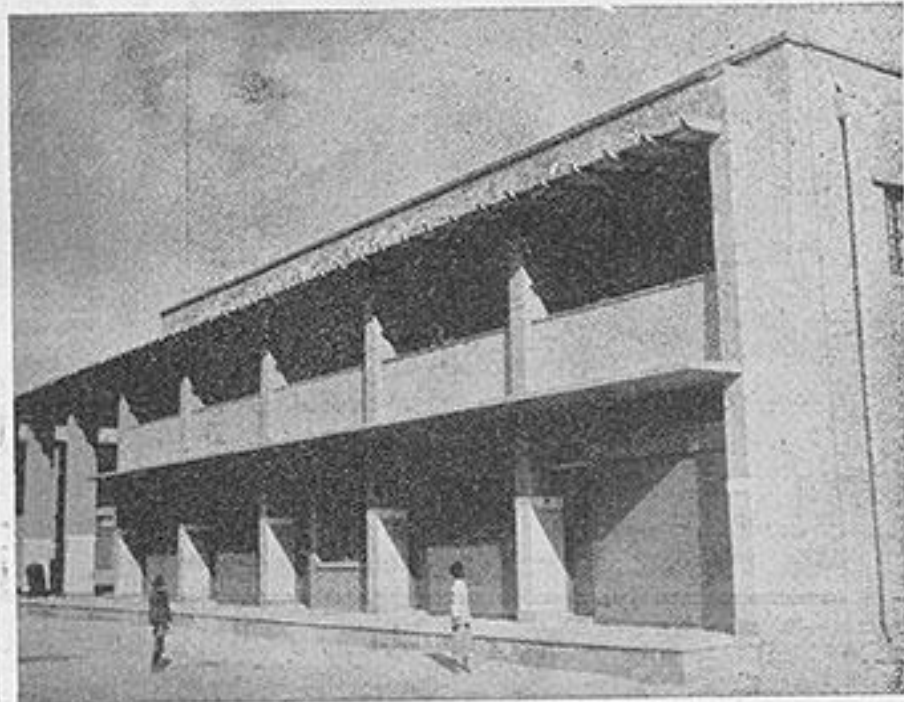
آرشیفتکت علی فلج باغلیان

ساختمان فروشگاه‌ها در محوطه‌های مسکونی کارگران آبادان

برای دو بخش فرح آباد و بهار که در شهر آبادان واقع شده و از محله‌های صنعتگر نشین آن میباشد از طرف شرکت نفت نقشه و طرحی برای تاسیس و بنای دکان و بازار تنظیم گردیده است. طرح بازار و دکان مزبور از نظر خوانندگان محترم میگذرد.

فعلاً در دینف دکان در دست ساختمان میباشد یکی در فرح آباد که اخیراً بیابان رسیده و آماده است و دیگری در بخش بهار که ساختمان آن نیز نزدیک به اتمام است.

این ساختمان‌ها دو طبقه است و در دو طرف خیابان واقع میباشد هر یک از این بازارچه‌ها شامل ۲۴ دکان میباشد که یک انبار وسیع و یک حیاط بدانها مربوط میباشد در بالای هر دکان خانه‌ای برای سکونت دکان دار ساخته شده است و این خانه‌ها دارای دو اطاق و یک آشپزخانه و مستراح و حمام میباشد و از داخل دکان پله‌های سمنتی رابطه را با طبقه فوقانی برقرار مینماید در جلوی دکان‌ها یک سایه بان سر تاسری وسیعی ساخته شده است تا خریداران در زیر سایه آن از آسیب باران و آفتاب محفوظ باشند.

ش ۳۵۲ - نمای طرف خیابان از دینف دکان و منازل
ش ۳۵۳ - دکان و ایوان مشرف به منازل سه اطاقی متعلق به دکاندار

علاوه از این بیست و چهار دکان در نظر است یک فروشگاه بزرگ هم در این ناحیه دایر گردد و دو بروی این فروشگاه چاپخانه بزرگی ساخته خواهد شد و نیز در طبقه فوقانی این فروشگاه و چاپخانه خانه‌های سه اطاقی با آشپزخانه و مستراح و حمام پیش بینی شده است.

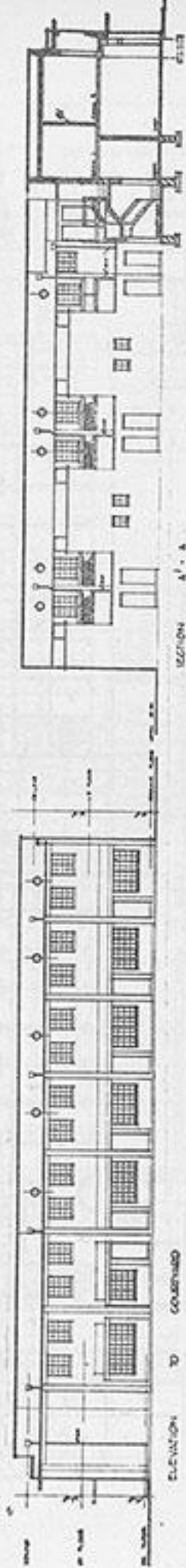
دکانهای فوق الذکر با آجر و سمنت ساخته میشود و پی بنا از بتون و کف زمین و پشت بام از عایق و اندود سمنتی و دیوار و سقف‌ها کچ کاری، پله‌ها از سمنت و دارای نرده آهنین، حیاط و ایوان با آجر سیمانی فرش میشود. اطاق نشین دارای یک ایوان و ستونهایی که ایوان‌ها را نگاه میدارد از آجر و سمنت ساخته شده و در بالای ستونها سایه بان سمنتی قرار دارد. محل عبور و مرور در وسط خیابان و اطراف مغازه‌ها اسفالت ریزی خواهد شد.

مصالح ساختمانی از قبیل تیر آهن، میله‌های آهن، درب و پنجره‌های فولادی، شیشه، لولا و قفل و لوازم دست شوری و حمام و مستراح، لوازم برق، درب قرقره‌ای آهنی - لوله آب و فاضل آب و کاشی آبی رنگ که در نمای ساختمان بکار رفته است از انگلستان وارد شده است معماران انگلیسی در لندن اکنون مشغول تهیه طرح‌های تفصیلی ساختمان‌های دیگری هستند که عبارت است از ۱۶ دکان با انبار بزرگ و دو چاپخانه که رویه‌رفته ۱۸ دکان میشود و در طبقه فوقانی هر کدام از دکان‌ها دو اطاق یک مطبخ و مستراح و حمام منظور گردیده و دکان‌های اخیر بسبب دکان‌هایی که در دست ساختمان میباشد بنا خواهد شد.

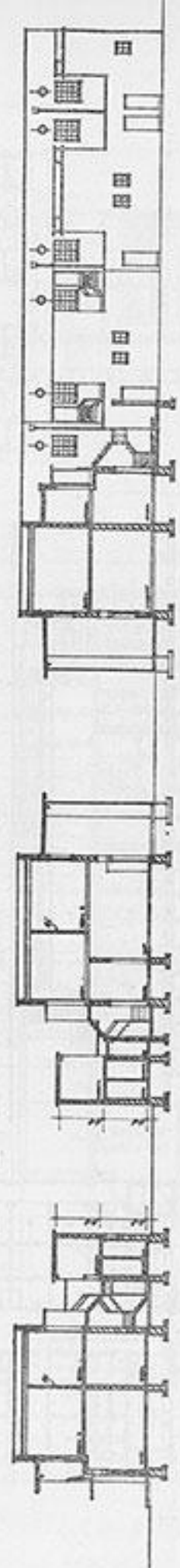
پس از خانه‌های مسکونی مزبور ۴۸ باب دکان دیگر بایک چاپخانه بزرگ و دو چاپخانه کوچک نیز ساخته میشود این چاپخانه‌ها دارای باغچه بوده و در طبقه دوم محل سکونت و تراس برای دکاندارها تهیه خواهد شد.

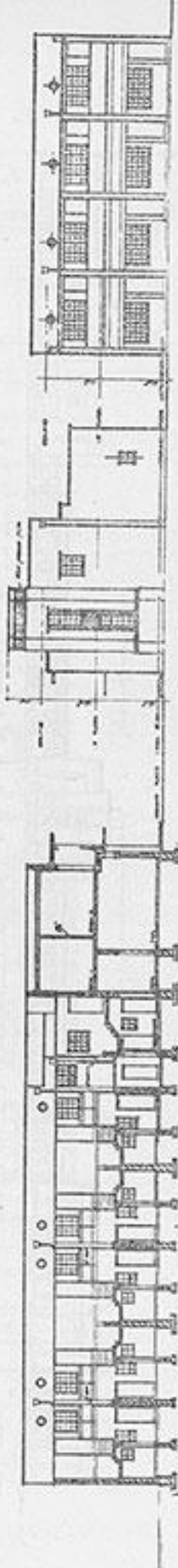
SECTION TO SECTION 1-1

SECTION A-A

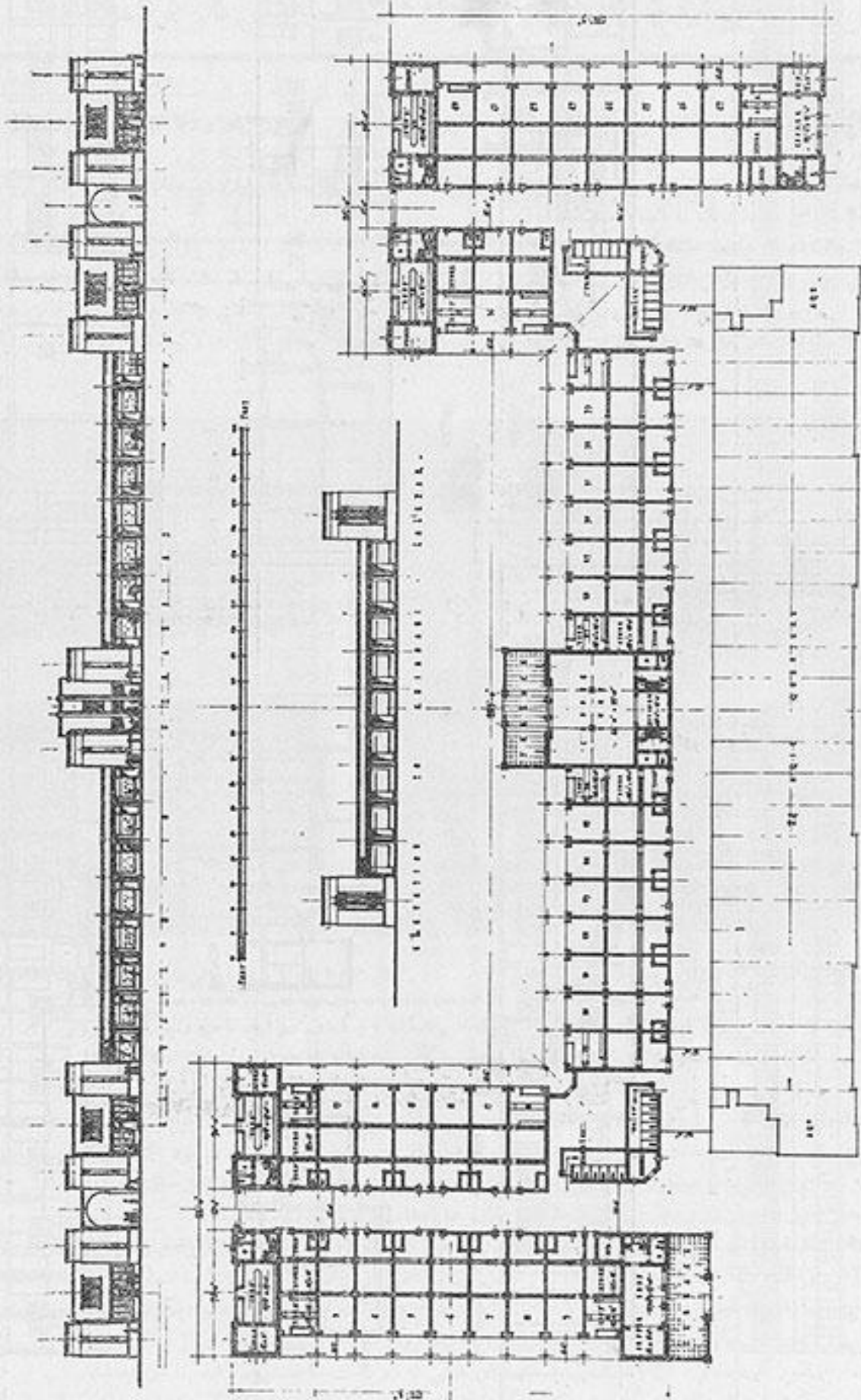
SECTION B-B

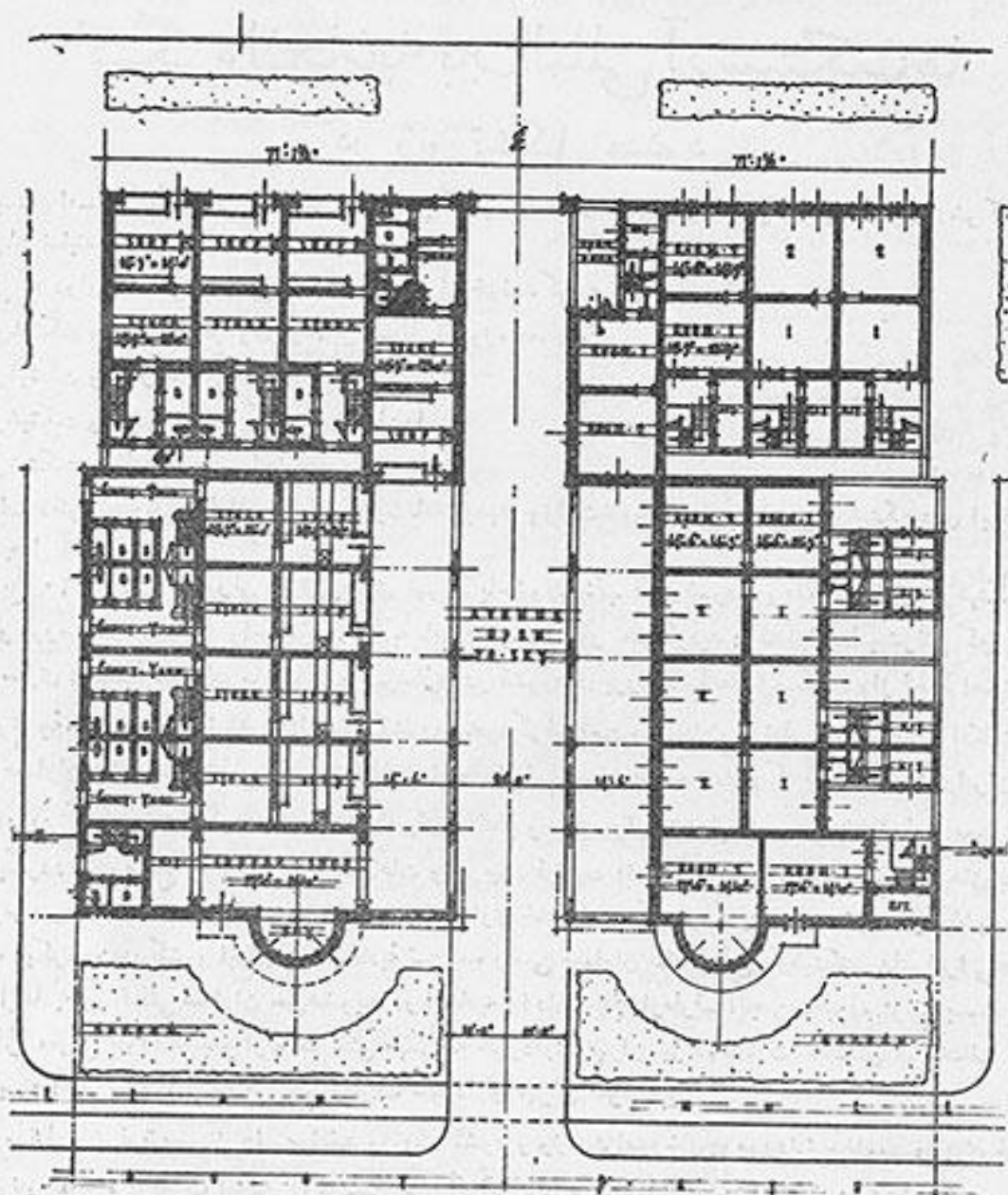
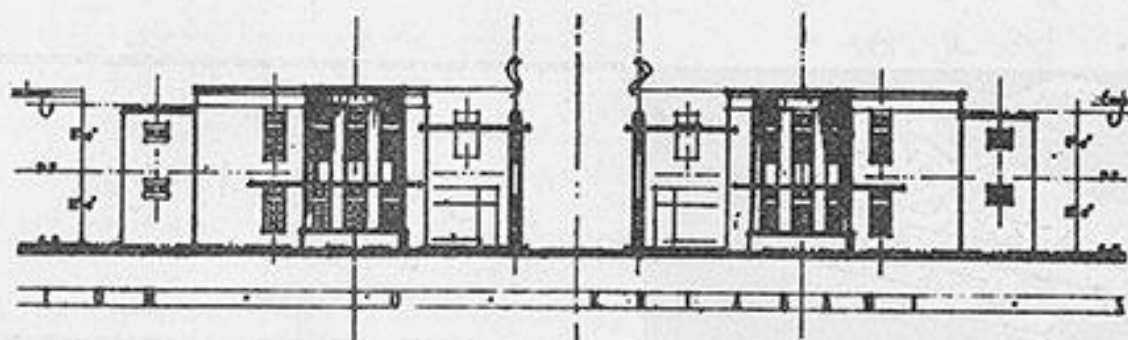
SECTION C-C

FRONT ELEVATION (SCALE OF 1/8" = 1'-0")

ش ۳۵۴ - نماها و مقاطع عرضی و طولی دروشکاههای آبادان

ش ۳۰۰ - طرح بازار و فروشگاه در آبادان

ش ۳۵۶ - طرح دیگر از بازار و فروشگاه مخصوص کارگران در آبادان

۴ - پارك سنگلج

اخيراً نقشه تبديل ميدان سنگلج بيك پارك بزرگ تهيه و بوسيله جناب آقاى دولت آبادى شهردار تهران به نظر ملوكانه رسیده است.

شهردارى تهران فعلاً مشغول تهيه نقشه اجرائى و نرده كشى اطراف آن مى باشد.

۳ - لوله كشى آب تا شهر

چون آب مشروبى كه بوسيله لوله بنقاط مختلف شهر بايد توزیع گردد از نهر كرج گرفته ميشود اداره كل لوله كشى مسيرى از بياقان تا تهران بطول تقريبى ۳۱ كيلو متر را براى رسانيدن اين آب به تهران لوله كشى خواهد نمود. مقدمات شروع اين لوله كشى از قبيل مسير راه و خريد اراضى و تعيين راه موقتى تا محل كارگاه و لوله هاى آهنى تهيه شده و مفاصله كار برنده عمل بايستى شروع بكار نمايد. آبي كه بدینوسيله از سد بيلقان تهران آورده ميشود برابر ۱۴۰۰ ليتر در ثانيه بوده و در تمام طول راه بوسيله لوله هاى آهنى جارى خواهد بود.

كشفيات جديد از آثار باستانى

۱ - آقاى دكتور مك كلون نماينده بنگاه شرقى دانشگاه شيكاگو كه دريكى از نقاط خوزستان مشغول حفارى و كشفيات علمى بود در نتيجه كاوش ها و بررسىهاى زياد محل مهمى را كه شامل آثار دوره ايلام ميباشد كشت نموده و مقدار ظروف سفالى آن دوره را بدست آورده اند. بقرار اطلاع بنگاه شرقى دانشگاه شيكاگو تصميم گرفته است كه در آينده بررسى هاى بيشتري در آن محل بنمايد.

۲ - اخيراً اقدامات موزى از طرف اداره باستان شناسى در حفارى خرابه هاى جرجان به منظور بدست آوردن قطعات محراب كاشى نفيس از آثار قرن هفتم هجرى و تجديد ساختمان امامزاده يحيى و جمع آورى آثار عتيقه آنجا بعمل آمده است و اشياء مكشوفه

در حفارى و همچنين قسمت هاى از محراب نفيس مربور كه تاكنون كشف شده از طرف اداره باستان شناسى بمعرض نمايش قرار داده شده است.

افتتاح نمايشگاه ساليانه نقاشى

انجمن هنرمندان ايران

اخيراً نمايشگاهى از آثار اعضاى انجمن هنرمندان ايران با حضور والا حضرت شمس پهلوى رياست عاليه انجمن و چند تن از آقاى بان و زيران و عده اى از رجال و هنرمندان افتتاح گرديد. آقاى سر لشكر آق اولى مدير عامل انجمن نطق بسيار جالب و موزنى در موضوع اهميت هنر و ترويج ذوق و استعداد هنرمندان ايراد و نقايس كار انجمن را متذكر گرديدند. آقاى وزير فرهنگ وعده دادند كه طبق پيشنهادات انجمن وسائل تسهيل كار و تشويق هنرمندان و تشكيل شورى هنرى تمر كز و استقلال هنرهاى زيبا را عملى نمايد. نمايشگاه مزبور از روز ۳ شنبه ۷ تير ماه تا دو هفته در هنرستان كمال الملك براى استفاده عموم داير مى باشد.

اعطاي مدال درجه ۱ همايونى

آقاى آرشيكتك وارطان با اعطاي يك قطعه مدال درجه يك همايونى از طرف اعليحضرت همابون شاهنشاهى مفتخر شده اند. اين موفقيت را بدوست و همكار خود تبريك مى گوئيم.

مراجعت از اروپا

آقاى آرشيكتك ناصر بديع كه تقريباً يك سال و نيم در كشور هاى مختلف اروپا در قسمت هاى شهر سازى و معمارى مشغول مطالعه بوده اخيراً بتهران مراجعت کرده اند.

مجله جهان پزشكى

بهداريت و سردبيري پزشك دانشمند آقاى دكتور محمود نجم آبادى با مطالب مفيد بهداشتى و پزشكى و كاغذ مرغوب سبك ممتاز هر ماه بكيار منتشر ميشود. مامطالعه اين نشریه نفيس را به خوانندگان محترم مجله آرشيكتك توصيه مينمايم.

نرخ مصالح ساختمانی معمولی واجرت کارگر آخر خرداد ماه ۱۳۲۷

مصالح

۱۲۰/-	متر مکعب	سنگ لاشه	۷۵۰/-	هزارقال	آجر قزاقی سفید
< ۲۰۰/-	متر مربع	سنگ تلو بادبر	< ۶۵۰/-	<	> ابلق ۲۰/۲۰
< ۳۰۰/-	<	< تیشه <	< ۴۵۰/-	<	> ابلق فشاری
< ۳۰۰/-	<	سنگ بادبر بی شهر بانو	< ۵۰۰/-	<	> جوش دانه شمار
< ۴۰۰/-	<	< تیشه <	< ۲۸۰۰/-	<	> خطائی سفید
< ۷۰۰/-	<	< سیاه <	< ۱۸۰۰/-	<	< ابلق <
< ۹۰/-	متر طول	سنگ رگه زیر بنا	< ۹۵/-	خروار	کیچ معمولی
< ۵۰/-	<	سنگ پله ۲۴/۲۰	< ۱۰۰/-	<	آهک <
< ۶۰/-	متر مربع	کاشی سیمانی ساده	< ۲۲۴۰/-	تن	سیمان ایرانی (نرخ کارخانه)
< ۱۲۰/-	<	< موزائیک ایرانی <	< ۳۰۰۰/-	<	< (نرخ بازار)
< ۸۰۰/-	خروازی	تیر و دستک	< ۹۰۰۰/-	<	سیمان پورتلند سفید
< ۱۶/۵۰	کیلوئی	تیر آهن جور	< ۴۵-۳۵/-	کیلو	سیمان الوان
< ۱۵/-	<	آهن گرد <	<	<	بیتوم
< ۲۸/-	<	لوله سفید <	< ۲۸/-	متری	مشمع قیراندود
< ۱۰/-	<	لوله سیاه <	< ۷۰/-	متر مکعب	شن و ماسه
< ۳۳/-	<	آهن ورق سفید موجی			
< ۱۱۰/-	متر مربع	شیشه پنجره با اجرت نصب			

اجرت

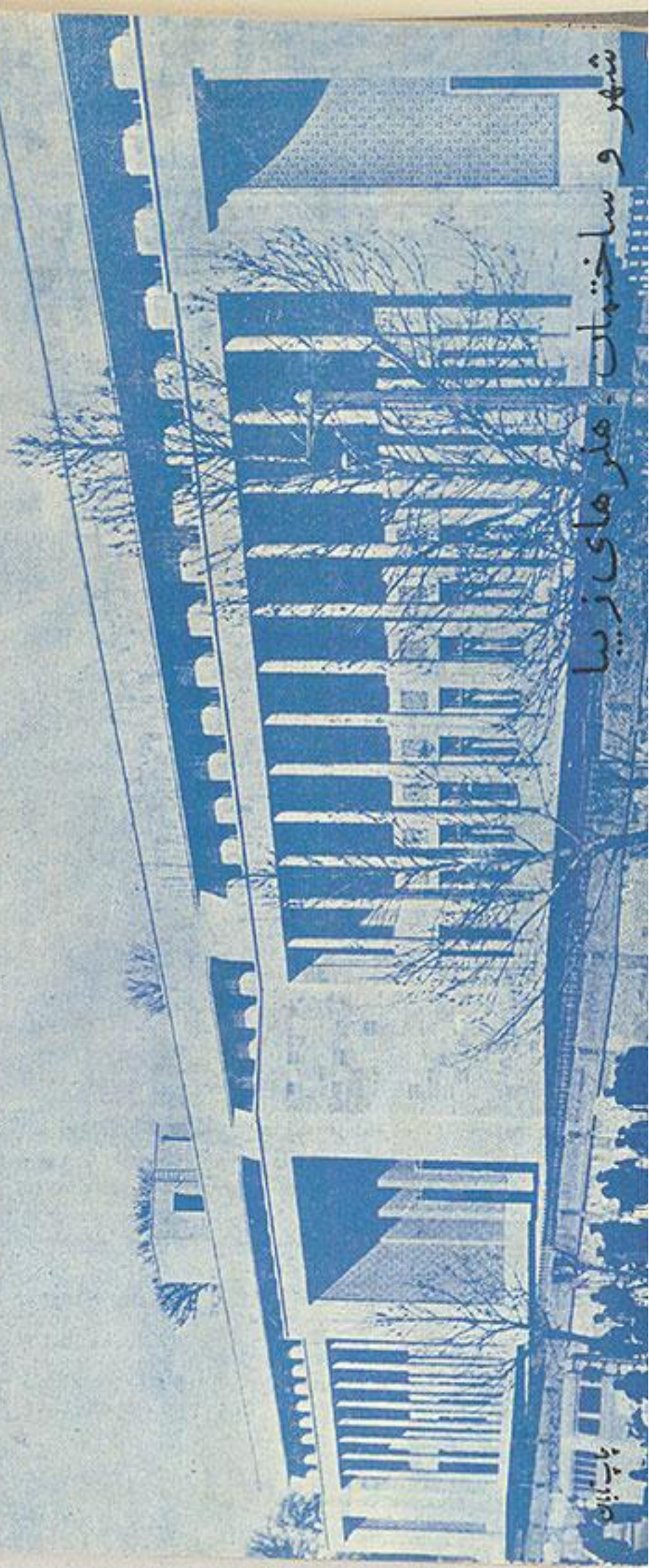
< ۴۵/-	متر طول کار	دستمزد لوله کشی	< ۳۵/-	روزانه	کارگر
< ۱۲۰-۸۰	روزانه	نچار	< ۱۰۰/-	<	بنای معمولی
< ۱۲۰		دستمزد نچار متر مربع درب و پنجره	< ۱۵۰/-	<	بنای فلزی کار
< ۱۴۰/-	روزانه	سیمکش	< ۲۰۰/-	<	سرکارگر متخصص
< ۳۵/-	هر شعله	دستمزد سیمکش	< ۱۲۰/-	<	خریاب کوب و آهن کوب
< ۸-۵/-	متر مربع	رنگ لعابی با مصالح واجرت	< ۱۴۰-۸۰/-	<	آهنگر
< ۷۰-۵۰/-	<	رنگ روغنی <	< ۱۲۰-۸۰/-	<	نقاش ساختمانی
	<	<	< ۱۱۰-۷۰/-	<	لوله کشی

سیمانکاری امید

< استاد محمد شکری >

مه گونه بلهها و آجرهای سیمانی با بهترین وسایل و اصول فنی تهیه و تحویل و فروش میشود
نشانی: خیابان شاهرضا میدان ۲۴ اسفند

مجله آر شپیتکت

شهر و ساختمان - هنرهای زیبا

جدول محاسبه تیرها و دالتهای بتون ارمه با فولاد در یکجبهت (فولاد در مقابل کشش فقط)

تهیه شده بوسیله آقای مهندس ابوطالب موهریان استاد دانشکده فنی

ضرائب جدول

$$\alpha = \frac{m \cdot n_1 + n_2}{n_0} \sqrt{\frac{\gamma}{10(m \cdot n_1 + n_2)}}$$

$$v = \frac{m \cdot n_1}{m \cdot n_1 + n_2}$$

$$u = 1 - \frac{v}{\gamma} \quad m = \text{ضریب سید}$$

$$p = \alpha \cdot \frac{n_1}{n_0} \times V \quad n_1 = \text{شدگی فولاد}$$

$$n_2 = \text{شدگی بتن}$$

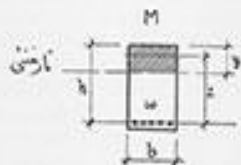
فرمولها

$$(1) h = \alpha \sqrt{\frac{M}{\gamma}}$$

$$(2) x = u \cdot b$$

$$(3) y = v \cdot b$$

$$(4) \omega = \frac{M}{2n_0} = \frac{P}{100} \times h \times b$$

مقادیر U, V, P, α در ۱۰۰۰ ضرب شده

n _۱ kg/cm ^۲	n _۲ kg/cm ^۲	m	۹۰۰				۱۰۰۰				۱۲۰۰				۱۳۰۰					
			A	V	P	U	A	V	P	U	A	V	P	U	A	V	P	U		
۵۰۰۱	۱۰۰	α	۳۷۸	۳۸۱	۳۸۷	۳۹۰	۳۹۱	۳۹۱	۳۹۷	۴۰۱	۴۰۱	۴۰۷	۴۱۱	۴۱۱	۴۱۷	۴۲۱	۴۲۱	۴۲۷	۴۳۱	
		v	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹
		U	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹
		P	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹
۵۶	۱۰۰	α	۳۸۱	۳۸۱	۳۸۷	۳۹۰	۳۹۱	۳۹۱	۳۹۷	۴۰۱	۴۰۱	۴۰۷	۴۱۱	۴۱۱	۴۱۷	۴۲۱	۴۲۱	۴۲۷	۴۳۱	
		v	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹
		U	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹
		P	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹
۶۰	۱۰۰	α	۳۸۱	۳۸۱	۳۸۷	۳۹۰	۳۹۱	۳۹۱	۳۹۷	۴۰۱	۴۰۱	۴۰۷	۴۱۱	۴۱۱	۴۱۷	۴۲۱	۴۲۱	۴۲۷	۴۳۱	
		v	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹
		U	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹
		P	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹
۶۵	۱۰۰	α	۳۸۱	۳۸۱	۳۸۷	۳۹۰	۳۹۱	۳۹۱	۳۹۷	۴۰۱	۴۰۱	۴۰۷	۴۱۱	۴۱۱	۴۱۷	۴۲۱	۴۲۱	۴۲۷	۴۳۱	
		v	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹
		U	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹
		P	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹
۷۰	۱۰۰	α	۳۸۱	۳۸۱	۳۸۷	۳۹۰	۳۹۱	۳۹۱	۳۹۷	۴۰۱	۴۰۱	۴۰۷	۴۱۱	۴۱۱	۴۱۷	۴۲۱	۴۲۱	۴۲۷	۴۳۱	
		v	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹
		U	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹
		P	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۰.۹

معادلات و روابط امتحانی

$$(e) \frac{h \cdot y^2}{\gamma} - m \omega (h - y) = 0$$

$$(f) \frac{h \cdot y^2}{\gamma} + m \omega (h - y)^2 = I$$

$$(g) n_1 = \frac{M \cdot m (h - y)}{I}$$

$$(h) n_2 = \frac{M \cdot y}{I}$$

مثال

$$\left. \begin{aligned} M &= 10 \text{ tm} \\ b &= 10 \text{ cm} \\ n_1 &= 1200 \text{ kg/cm}^2 \\ n_2 &= 90 \text{ kg/cm}^2 \\ m &= 10 \end{aligned} \right\} \text{مغروضات}$$

حل - بادر نظر گرفتن n_۱ و n_۲ و m سکون تیر بهیم شده جدول قابل استفاده است.

$$(1) h = 0.220 \sqrt{\frac{10 \times 10000}{10}}$$

$$= 0.220 \times 1000 \frac{10000}{10} = 16.87 \approx 17 \text{ cm}$$

$$(2) \omega = \frac{10 \times 1000}{1000} \times 10 \times 10 = 100 \text{ cm}^2 \text{ تقریباً } 100 \text{ cm}^2$$

$$(3) y = 0.222 \times 10 = 2.22 \text{ cm}$$

امتحان

$$(1) \frac{10 \times 10000}{1000} = 100 \times 10 \times 10 (10 \times 10 \times 10) = 100000$$

$$100000 - 100000 = 0$$

تایید کرد است

$$(2) I = \frac{10 \times 10000}{1000} + \frac{10000}{1000} \times 10 \times 10 (10 - 2.22)^2$$

$$= 10000 + 10000 \times 10 \times 10 = 100000 \text{ cm}^4$$

$$(3) n_1 = \frac{100000 \times 10 (10 - 2.22)}{100000} = 10000 \text{ kg/cm}^2$$

$$(4) n_2 = \frac{100000 \times 2.22}{100000} = 2220 \text{ kg/cm}^2$$

مجله آرشینکت
شماره ۶

اعداد

n	√n	n ^۲	n ^۳	n	√n	n ^۲	n ^۳
1	1.0000	1	1	21	4.5826	441	9261
2	1.4142	4	8	22	4.6904	484	10648
3	1.7321	9	27	23	4.7958	529	12167
4	2.0000	16	64	24	4.8990	576	13824
5	2.2361	25	125	25	5.0000	625	15625
6	2.4495	36	216	26	5.0990	676	17713
7	2.6458	49	343	27	5.1962	729	19683
8	2.8284	64	512	28	5.2915	784	21952
9	3.0000	81	729	29	5.3852	841	24389
10	3.1623	100	1000	30	5.4772	900	27000
11	3.3166	121	1331	31	5.5678	961	29791
12	3.4641	144	1728	32	5.6571	1024	32768
13	3.6056	169	2197	33	5.7452	1089	35937
14	3.7417	196	2744	34	5.8321	1156	39304
15	3.8730	225	3375	35	5.9179	1225	42875
16	4.0000	256	4096	36	6.0027	1296	46656
17	4.1231	289	4913	37	6.0863	1369	50653
18	4.2426	324	5832	38	6.1688	1444	54872
19	4.3589	361	6859	39	6.2503	1521	59313
20	4.4721	400	8000	40	6.3307	1600	63980